

بۆیه که مینجار به درخان ئاشکرای دهکات، "ساواک" حه سه ن زیره کی کوشتووه

ههفته نامه یه کی رۆژنامه هوانیی
گشتیی نازاده
دهزگای چاپ و بلاوکرده هوی
"به درخان" ده ریده کات

ژماره (۱۴۶) یه ک شه مه مه،
ته مووزی ۲۰۱۰/۸/۸ زایینی
به رانه به به خه زمانانی ۲۷۱۰ ی کوردی
ساتی ده یه م

www.bedrxan.net
www.bedrxan.com
bedrxan@yahoo.com

به درخانی و له سه ر لاچن له سه وپاش، له گشت لاره ده تانه هان و ده کو ناش

رابه خانم نهینیه کانی ژیانی زیره کی ئاشکرا دهکات

رابه خانم و حه سه ن زیره کی

چاوپیکه وتن د. مه ولود ئیبراهیم حه سه ن
فوتو: عومه ر عه زیز

ژیانی هونه رمه ندی گه وره ی کورد
"حه سه ن زیره کی" پر له روودای تال
و شیرین و نهینیه، ئه مرۆ هه ندیک
له و رووداوو نهینیه له ههفته نامه ی
به درخان بخوینیه وه، که له زاری
"رابه خانم" خیزانی هونه رمه ند خوی
وه رگیراوه، ئه و خیزانه ی که له
ناخوشتترین رۆژه کانی ژیانی زیره کی
وه ک خیزانیکی به وه فا خزمه تی کردو
پشتی به رنه داوه.

له م چاوپیکه وتنه دا، "رابه خانم"
دوای ۲۸ سال پاش مردنی "حه سه ن
زیره کی" هونه رمه ند، هوی
راسته قینه ی مردنه کی ئاشکرا دهکات
وده لی: "ژنیکی دلسۆز پنی گوتم، چۆن
ده بینم تۆ ژنیکی دلسۆزی بۆ زیره کی
و زیره کی هونه رمه ندیکی گه وره یه و
که سی نییه، با خوینته که ی بزر نه بن.
زیره کی نه خۆش نییه، "ساواک" ژه هری
داوه تی و دکتوره کانیی باسی ئاگه ن
و نه خۆشیه که ی ده شارنه وه.
له لاپه ره کانی ۱۲ و ۱۳ ده قی دیداری
رابه خانم بخوینیه وه وه.

حیکمهت بامه رنی:

جاران کورد له حیساباتی سیاسی ئه مریکا نه بوون، ئیستا به شیکی سه ره کین له وه حیساباته

ئه مریکا و رۆلی قونسولخانه که یان
له و ولاته و دۆزی کورد له سالانی
هفتاکان و هه شتاکانی سه ده ی
رابردوو دوا...
حیکمهت بامه رنی خه لکی دیی
بامه رنییه، ۲۴ ساله له ئه مریکا
نیشته جیه و کاتی خوی پیشمه رگه
بووه له شوێرشه ئه لپول، ئیستا
قونسولی عیراقه له ئه مریکا...
بۆ تیشک خسته سه ره ره وه ندی
کوردی و دیپلوماسیه تی کوردان له
ده ره وه و که لتوو رو په یوه ندیه کانی
گه لی کوردو گه لانی ئه مریکا،
دیداریک له گه ل به ریز حیکمهت
بامه رنی قونسولی عیراق له
ئه مریکا به رپرستی لقی ئه مریکا
پارتی دیموکراتی کوردستان له ل
بخوینیه وه وه.

حهمید به درخان - واشنتۆن

حیکمهت بامه رنی ئه و کورده
له خۆبزو و شوێرشگیریه، که
سالانیک له شاخ وه ک پیشمه رگه و
ئیسستاش وه ک دیپلوماسیک له
سه فارته ی عیراق، به رپرستی
قونسولخانه ی عیراقه له ئه مریکا.
بامه رنی به ریزه وه له هه ردوو رۆزی
حه و ته مین فیسیتقالی به درخان
له واشنتۆن ئاماده گی به رده و می
هه بوو. هه ر له ئیو قونسولخانه ی
عیراق له واشنتۆن له دیداریکی
تایبهت و کراوه ی به درخاندا
به ئاماده بوونی د. ئازاده حه مه شه ریف
و د. ئیسماعیل قه رده اغی و نه جاتی
عه بدوللا، چه ندین پرسیار سه بارهت
به په یوه ندیه کانی نیوان عیراق و

قونسولی فه ره نسا له کوردستان پیشوازی له ئه نجوومه نی ده زگای به درخان دهکات

ده زگای به درخان کردو هیوای
خواست هه به و گورو تینه ده زگای
به درخان کاره کانی رابه رینیت.
سه بارهت به سازکردنی هه شته مین
فیسیتقالی به درخان له پاريس، هه مو
ئاماده گی و هاوکاریه کی نیشاندان بۆ
سه رخسنتی فیسیتقاله که و له لایه ن
شاندی به درخانه وه ئه و دیاریانه ی
که پیشکه شی ئه مریکیه کان کرابوو
پیشکه ش به ویش کرا. بۆیه ده زگای
به درخان هه میشه ده خوازی که پردی
رووناکییری له نیوان گه لی کوردو
گه لانی دیکه له ریکای که لتوو رو
هونه ره و نه بنیات بنریت.
به هیواین ئه مسالمان له پار
باشتر بووبی و سالی ئاینده شمان
له مسال باشتر بیت.

که لتوو ری د. ئیسماعیل قه رده اغی
و راویژکاری میژوو د. محمه د
عه بدوللا کاکه سوورو ده رهینه ر
ستاری محمه د ئه مین به سه ردا نیکی
ره سمی سه ردا نی به ریز د. تیسۆ
فریدریک قونسولی فه ره نسا یان له
هه ریه ی کوردستان کرد.
سه ره تا حهمید به درخان تیشکی
خسته سه ره حه و ته مین فیسیتقالی
به درخان له واشنتۆن و هه مو
ئه و به رنامه ی کارانه ی که پیشتر له
واشنتۆن بلاوکرابوو نه وه پیشکه شی
قونسولی فه ره نسا ی کردو له پاشان
باسی به رنامه ی هه شته مین فیسیتقالی
به درخان کرد، که بریاره له نه ورۆزی
۲۰۱۱ له فه ره نسا ئه نجام بدریت.
له به رامبه ر ئه وه دا د. تیسۆ قونسولی
فه ره نسا ده ستخۆشی له کاره کانی

تایبهت به به درخان

له "به یانی کۆتایی" حه و ته مین
فیسیتقالی به درخان له واشنتۆن ۲۹
و ۳۰ حوزه ی رانی ۲۰۱۰ هاتبوو، که
فیسیتقالی هه شته مین به درخان له
پاریسی پایته ختی فه ره نسا ئه نجام
ده دریت، بۆ ئه م مه به سه ته پاش
سه رکه وتنی حه و ته مین فیسیتقالی
به درخان له واشنتۆن و گه رانه وه یان
بۆ خاکی کوردستان، رۆزی
چوارشه مه ۲۰۱۰/۸/۴ له باره گای
قونسولخانه ی فه ره نسی له شاری
هه ولیر شاندیک که بریتی بوو له
حهمید به درخان سه رۆکی ده زگای
چاپ و بلاوکرده وه ی به درخان و
هه ریه ک له راویژکاری رووناکییری
د. ئازاد حه مه شه ریف و راویژکاری

له یلا مه خریبی: حه ز به ئاوازو گۆرانی کوردی ده که م

دنیای هونه ر و ئاواز و میوزیکی
عه ره بی، من دهنگی نازم غه زالی و
گۆرانیبێژانی دیکه شم به دله.
* بۆچی گۆرانی کوردی نایینی؟
- خۆزگه بمتوانیایه، ئاوازی کوردی
فیر بوومایه با زمانی کوردیم
بزانیایه، ئینجا بزانه چه ند به جوانی
گۆرانی کوردیم ده چری.
* چۆن سه بری گه لی کورد ده که بی؟
- گه لی کورد گه لیکه به شه ره ف و
گه لیکه گیانفیدا و له خۆبووردوه
تووشی جینۆساید و کیمیا بارانکردن
هاتوو، گه لیکه چه وساره ته وه به
کرده وه ی ئه نفال له نیو براوه. من
گه لی کوردم خۆش ده وی، کورده کان

* تۆ مه خریبی، به لاهم گۆرانی تۆم
که لسووم و کارم ساهیریش ده لینی؟
- من هونه رمه ندیکی عه ره ب، ریز
له هونه ری هونه رمه ندانی عه ره ب
ده گرم، من دهنگی "تۆم که لسووم" م
لا خۆشه و له گه لی ده ژیم، من له
"تۆم که لسووم" فیربووم، ئه و "کۆکه
الشرق" ه، ئه و له ئیش و نازاری
عاشقانی دنیا گه یشتوو، بۆیه ویزی
سه ر زارو بن زار و هه موو عاشقیک
گۆرانییه کانی تۆم که لسووم" ه،
سه بارهت به هونه رمه ندی گه وره ی
عه ره بی عیراقی "کارم ساهیر"،
ئه ویش په کیکه له دهنگه دلیره کان،
چونکه ئه و فۆرمیکه نوی هینایه نیو

و له فرسه تیک تاندرتا ئه و دیداره ی
له گه ل ئه نجام بدری پاش ئه وه ی
که له یلا زۆر خۆشحالی نیشاندان به
خۆشه ویستی بۆ کوردان و ولاتی
کوردستان، ههفته نامه ی به درخان
له نزیکه وه ئه و دیداره ی له گه ل
ئه نجامدا و سه ره تا پرساری کرد،
له یلا مه خریبی کینییه؟
- زۆر سوپاس بۆ ئه و
به سه رکرده وه یه، من له میژه کورد
ده ناسم له ریکای "سه یف به درخان"
و کاکه ئیبراهیم، به راستی دلخۆش
ئنه گۆرانیبێژی مه خریبی له یلا
مه خریبی، ماوه ی "۱۱" ساله له
ئه مریکا ده ژیم.

ئا: به درخان فیرجینا

له ویلایه ته یه ککرتوو هکانی ئه مریکا
هه ره کو له نووسین و دیداره کانی
دیکه ی به درخان باسمان له وه
کردوو له ئه مریکا جیاوازی زمان
و که لتوو و رهنگ و ره گه ز نییه
و هه رکه س ئازاده له به رامبه ر
شانازیکردن به که لتوو ری خوی،
له ئاهه نکیکی تایبه تی ما ره برینی
ژنه گۆرانیبێژی میسری "ئه نعام"
و هونه رمه ندی سووری "تۆنی"،
ژنه گۆرانیبێژی مه خریبی له یلا
مه خریبی "مان بیینی و به دهنگه
زولال و فیرژنه که ی گۆرانی ده چری

زۆر سادان و
لیهاتوون، خۆزگه ده تاندراسوود له
که لتوو ری یه کتر وه رگیرین.

سمکوعه بدولکه رېم

خوشه ویستی نه لیکترونی له پهره سندن دایه

کوریک: ههردهم له خوشه ویستی (چات) دا گوتومه به لئې بؤ خوشه ویستی نا بؤ هاوسه ریه تی کچیک: سالیکی خویندمن له سهر (چات) کردن دانا

نهم ورتنه په له نه تته ریتیت ودرگیاوه

نا/په رور کهریم قه لادزیی و به ناز عه بدولقادر پیرخدری

خوشه ویستی پیرورتین وشه په ټاگه هر تاکیک له ټیمه بتوانی له مانای گوره یی ټو وشه په بگات، چونکه مرؤف هر که له ادیک دهی خزی له ناو خوشه ویستتین و راستگوتین باوه شدا ده بییتوه، نا له یوه خوشه ویستی سهرچاوه ده گرت، به لام ټو وهی جیی پرسیاره ټو په نایا به گوزان و پیشکه ورتنی ته کته لوزیا مانای خوشه ویستی گوزانی به سهردا هاتوه یان له کان توانی بریاردانان به سهر عه شق و خوشه ویستی نه ماوه، که له گل پیشکه ورتن هه ناوای جیاواز و لیکدانه وهی جیاواز له خوبرگی. له مرؤف ریتاژدها تیشک ده خه په سهر بابه تیکی گرتگ وسهردهمی، ټویش مه سه لهی عه شق و خوشه ویستی له ریگای (چات) ... نه بهز خویندکاری زانکویه ماوه ٥ ساله خهریکی (چات) کرده، ټو ده لی: "هاوریکانم زور باسی چاتیان ده کرد، له پال ناوی چاتیش ناوی کچیان ده هیتا، درؤیه ټاگه بلیم نه مده زانی چات چپیه، ده مزانی به لام نه مده زانی چات ټو هه موو شته له خورده گری وک ټو وهی که باسی لئوه ده کن، هر ټو هه ش سهرنجی بؤ چات راکیشام چونکه (چات) تاکه ریگه په بؤ ټو وهی بتوانی به نازادی قسه بکوی، به دلنیا به وه له ریگای چات خوشه ویستی ده کم ټاگه هر خوشه ویستیم نه کردبا چات دهرمانی دهریشم با به کارم نه ده هیتا، هه رچنده چات زوربهی کاتنه دهبا، به لام سوویدنی زوره، چونکه توانویوتی که گنج له زور شتی خراب دورخاته وه. شهین که خویندکاری پؤلی ١١ی زانستیه له باره ی خوشه ویستی له ریگای (چات) دواو وتی: ټانانته گیاندارانیش ههستی خوشه ویستیان لادروست دهی ټی خو منیش مرؤف ټاگه هر من هه ست به خوشه ویستی نه کم ټی کی له مانای خوشه ویستی بگات. ټاگه هر بمتوانی با به نازادی خوشه ویستی خوم بؤ ره گزی به رامبه ر دهربرم هانام بؤ (چات) نه ده برد، چونکه زورچار ټو که سه ی به (چات) خوشم دهوی هه چ شتیکی له باره ی ناو و ناویشان و روخساری نازام، به لام وک شتی راهاتوم پیته وه ټانانته (سالیکی خویندنیشم له سهر چات کردن دانا).

له سهر نییه، له داینگاوه تا کو کولپژ به په کوه گوره دهن، ټو هه ش واده کات له به کارهیتانی چات له لایه ن ټوانه وه که س نه توانیت دنگیان ته سحیل بگات یان وینه یان بگری، به لکو به لای ټوان زیاتر برینارکردنی هه ست و سؤزی به کتره، وکوه و فواو خوشه ویستی له گل یه کتره، چونکه مرؤفی ټو مرؤ زور پیوستی به خوشه ویستی و ممانه هه په، جا ټو خوشه ویستی چی "خودای" گوره یان نیشتمان، یان ره گز یان خیزان بیت، که واته ژیان بی خوشه ویستی مهاله، له کومه لگای فراوان کچ یا کور تا تمه نیک سانسوزیان له سهره، له دواو ټو هه سهر به خز دهن، به لام له کومه لگای ټیمه ټو سهر به خویبه نییه، که کچ و کورمان بتوان به شینوهی کی ټاسایی قسه له گل یه کتر بکن و هه ست و سؤزی خویان بؤ یه کتر دهر برین، ټانانته ناتوان قسه ی ټاسایی له گل یه کتر بکن، چونکه کومه لگاکه مان له سهر ټو دیاردهیه رانه هاتوه، بؤیه که نه کانه مان پنا ده به نه بهر چات و ټو هه ست و سؤزه که مافی خویانه ناتوان یا ریگا نادریت دهر برین له ریگای چات به ټاسانی دهر برین، وا دهران ټو هه حه قیه هتی ژیا نه، به لام به داخه وه ټو هه زور هه له په، چونکه له چات جزریک له ټینه گه یشتن هه په له گل که سه که ی به رامبه رت، ټینا گه یه، هه لچوونت، قسه کردنت، خوشه ویستیت، رق و کینه ت دهر نابریت، له دوارؤیش ټو وکانه ی که هاوسه رگری پیک دینن ده بیته هزی کیشه په کی گوره، له چات

به دیدهنی شاد بی، ههر بؤیه له پینجه مین فیستقالی به درخان له قاهره ته له فونمان بؤ حه مان کردو دواو سه عاتیک به خزی و چه پکه گوله کی دهستی گه یشته لامان، سه لمماندی سالاری خوش دوهی، دواو گه رانه ومان بؤ کورستان سالار چوه قاهره و له گل حه مان به یه ک گه یشتن. به کارهیت ریکی چات دواو ټو وهی کچیک پی راده بویری ټمه وای لی ده کات ټیستا ټو به کچانی تر رابویری، ټه حمه ده مهنی ٢٤ ساله وک خزی ده لی کاره کی پیاسه کردن و سوورانه وهی. هه روه ک پی وایه بروانامی دهر چوونی له عه شق و مرگرتوه. ده نین ته مهنی ٢٦ ساله و له هه ولیز به ژدارم، هه کاره کی بؤ هه زاری و که مده رامه تی خوم ده گرتیمه وه من کاسیم خیزانیشم هه په زوریشم حه ز لینه (چات) بکهم، به لام که زانیم ټو هه موو کارت کرینه بومن زوره ناچار بووم به ره گزی (می) به ژدارم، ټیستا کارت ناکرم، که ده زانم کارت پی نه ماوه ده لیم بؤ ماوه یه ک لیطان داده بریم، به لام به وریایه وه ټو کاره ده کم، چونکه ټاگه هر ټاشکرابم مایه ی شهره زاریه. سالار و حه مان دوو عاشقی به یه ک گه یشتوی ریگای چاتن، حه مید به درخان باس له وه ده کا سالار ټانادزیاره و رؤژیک به په له پروزی خزی کردوه به باره گای ده زگای به درخان باسی له وه کرد که حه مان ناویک گه نجیکه دانیشتوی شاری قاهره په خوشی دهوی، بؤیه حه ز ده کا

بهره نجام ټو لیژنه یه ی وده زاره تی ناوه خزی حکومتی هه ریعی کورستان پیکه پیانه بؤ به دواو چوونی ټو پیشکار یانه ی له ساوای رابردویدا به رامبه ر به رؤژنامه نووسان کراوه، که وته خو سهره تای کاره کانی ده ست پیکرد، به تابه تی دواو دواو راپورتی لیژنه ی داکو کیکردن له مافی رؤژنامه نووسان، که ټم لیژنه په هه شه مانگ جاریک راپورتیک له باره ی پیشکار یه کانی و ټو روو داوانه بلاو ده کاته وه که دهر حق به رؤژنامه نووسان کراون. به ده نگه وه هاتن و به هه دهر گرتنی ټه مجاره ی ده زگا ټه منیه کانی زیاتر بؤ ټو هه ده گرتیه وه که جکه له وهی له دهر وه جیاواز تر له ره وه کانی دیکه دهر وانه ره وهی رؤژنامه گری له هه ریعی کورستان، له هه مان کاتدا هه لکشانی روو داو پیشکار یه کانی خالیکی دیکه ی ټو به ده نگه وه هاتنه ی ټه مجاره ن، که له دواو تیرور کردنی سهرده شت عوسمان ره وه که ټالوزیه کی زیاتری به خزه بیی، به هزی ټو وهی لیره وه لوه ی گو بیستی چنده هه ره شه وه گوره به یه کی دیکه بووین له به رامبه ر رؤژنامه نووسان، هه رچنده من وای بؤ ده چم که به شیکی ټو هه ره شه انه زیاتر بؤ ټالوز کردن و پشوی ټانه وه بوون، هه دیکه پشیمان ساخته کاری بوون، چنده رؤژنامه نووسیک ته نیا بؤ خوشه لکشان و خز دهر خستن پنا یان برده بهر بلاو کردنه وه پروپاگهنده ی ټو وهی که له ریگای مزیایله وه هه ره شه یان لیکراوه، که واته دواو به دواو چوون و لیکولینه وه دهر که وتوه وانه بووه و خیزان ټو سیناریو یه یان دروست کردوه. پیم وایه ټو ساخته کاریانه زور مه تر سپارتن، به وهی که له ټاننده ده ده بیته هزی نه مانای ممانه وه سوو کردنی پیشه ی رؤژنامه نووسی، ټیستا بارود خه که به شینوه یه شینو ټراوه رؤژنامه نووس هه په ناویزی و لئی بووه ته عه یه ټاگه هر رو به رووی هه ره شه وه هه ولی تیرور کردنی بیته وه بلاو بیگانه وه، ټه مه ش کیشه په کی دیکه و حه ی وایه هه موومان لئی به دنگ بین، له پیش هه مووشیان سهندیکای رؤژنامه نووسان پیوسته هه لو یستی هه بیت، من زور سهریم به وه سهندیکایه بیت، که هه رچنده من خوم ټه ندمایی کارگری لقی هه ولیزم، به لام تا ټیستا هه ناویک و هه لو یستیکی له به رامبه ر ټو رؤژنامه نووسانه ی ټه ندمان لای و ساخته کاریان کردوه نه بووه، من ټینا گه م قسه ی سهندیکای رؤژنامه نووسان له به رامبه ر ټو دوو رؤژنامه نووسه ی پروپاگهنده ی درؤیان بؤ خویان بلاو کردوه که گوايه هه ره شه ی کوشنتین لیکراوه چی بوو، دواو ټو وهی وارا گه یتر که ټه مپان جکه له سیناریو شتیکی دیکه نه بووه. نه مده ویست باسی ټو روو داوه ی خوم بکهم، به لام شتیکی که زور ټازاری دام، زیاتر له روو داوه که ټو وهی که باسی ټو هه ره شه وه گولله ی بهر ټو ټومبیله کم که وتوو بؤ چنده برادره ریک کرد له جباتی دلنه وایی، به یکی له برادره رکان پی و تم چهندت پاره قازانجه، برادره ریکی دیکه ش پی و تم دهر ترسم هه بؤ خوت دروست کرد بیت. مه تر سسیه که ش ټو وهی وای لپه اتوه ته نیا ټو وکاته باوه رت پیبکن که ساردیان کردیه وه، خز ناگری به کوشته که شی بلین سیناریو یه. به راست کی له مه بهر پر سه؟

ټیستیمالی به درخان له واشنتون سهر که وتوو بووه

د. نهرمین عه لی و د. ټیسماعیل قهردهادی ٢٠١٠/٦/٢٠

د. نهرمین عه لی
سازکردنی حه و ته مین فیستقالی به درخان له واشنتون دی سی له ٢٩ و ٣٠ حوزه برانی ٢٠١٠ به شینوهی کی پروفیشنال و زور سهر که وتوونه به ریوه چوو. به تابه تی له ټاسی ټاماده کردنی بابه ته کان و پرؤگرامه ده وله مهنده کایان، که ده بووایه زیاتر له دوو رؤژبیت، بؤ ټو وهی بتواند رابا زیاتر کات دانر ابایه و بابه ته کانیس به چرو پری پیشکه ش بکرا بان. بوونی جالیه ی کوردی و ټاماده بوونیان به یه چه شنه که پیشوازی گه ریمان له هه موو چالاکیه کانی حه و ته مین

جاران لە ئەمریکا نەماندەتوانی وینەیهکی کوردستان هەلبواسین، ئیستا وهفدیگی کوردستانی دیتە ئیره و فیستیقاییک سازدەکات مایهی دلخۆشییه

حەسەن یاسین

دوای سەردانی ئەمریکا..

ئەوان و ئیمه

بۆ ئیمه وهفدی بەدرخان، که هەموومان یەکەمین جارمان بوو پێ بخرینه نێو خاکی ولاته یەگرتوووەکانی ئەمریکا، مایهی سەرسامی بوو، که ئەمریکایهکان به هه‌موو ریز و رووگه‌شییوه مامه‌له‌که‌گه‌ل به‌رانبه‌رکانیان ده‌که‌ن . جا ئه‌و که‌سه‌ی به‌رانبه‌ریان چ ولاتییه‌کی ئەمریکی یان بیانییه‌ک بیت . وشه‌ی بمبوره (ئیکس کویز می) تاکه وشه‌یه‌که، که رۆژانه له‌سه‌ر زاری ولاتیانی ئەمریکایی زۆرترین جار، به‌به‌راورد له‌گه‌ل هه‌ر وشه‌یه‌کی دی، به‌کار دیت . له‌هه‌ر جووله‌یه‌ک، پرسیارکردنیک، له‌یه‌ک نزیکبوونه‌وه‌یه‌ک، هه‌ره‌هنگاوێکدا، هه‌ر سۆزاخکردنیکدا یه‌کسه‌ر به‌ وشه‌ی بمبوره ده‌ست پیده‌کات، به‌مه‌ش پردی پێوه‌ندی له‌نیوان خۆی و تۆدا تۆکه ده‌کات . بیگومان ئه‌م هه‌لسۆکه‌وته‌ له‌خۆرا نییه‌و مایه‌ی بریاری تاکه‌که‌سانیش نییه‌، به‌لکو پێوه‌ندی هه‌یه‌ به‌و په‌روه‌ره‌ و پیگه‌یاننده‌ی که هه‌ر تاکیکێ ئەمریکایی، له‌سه‌ره‌تای ژپانی له‌نیو خیزان و له‌قوتابخانه‌دا وه‌ریده‌گریت . ئیدی ئه‌مه‌ له‌لای هه‌موو تاکیک ده‌بیت به‌ نه‌رتیک له‌ژپانیدا .

به‌داخه‌وه‌ له‌ولاتی خۆمان سوپاس و بمبوره، ته‌نها له‌لایه‌ن ژماره‌یه‌کی دیاریکراو به‌کار دین . رۆژانه نواندنی ده‌یان چاکه و جوامیزی و هه‌لوێستی جوان له‌لایه‌ن هه‌ندی له‌تاکه‌کانی کۆمه‌لی خۆمانه‌وه‌ ده‌بینن، که‌چی که‌سانی به‌رانبه‌ریان، وه‌ک نه‌ باسان دبیت و نه‌ بۆران، مه‌قیان له‌ده‌م نایه‌ته‌ده‌ر . بۆ نمونه له‌په‌رینه‌وه‌ی سه‌ر جاده‌دا، هه‌م ولاتی و هه‌م ده‌زگای هاتووچۆ که‌مه‌رخه‌من . ده‌زگای هاتووچۆ بۆیه‌ که‌مه‌رخه‌مه‌، چونکه هه‌شتا جیگه‌ی په‌رینه‌وه‌ی ولاتیانی له‌سه‌ر جاده‌کان، به‌پێی سیستمی ترافیک لایت ریکته‌خستوه‌ و ته‌نها پشت به‌ هه‌لی په‌رینه‌وه‌ ده‌بستیت، که ئه‌ویش دای دوو هه‌فته‌ له‌کیشانی هه‌له‌کان، کال ده‌بنه‌وه‌ و ئاسه‌واریان نامیشت . ئه‌مه جگه له‌وه‌ی پیاوه‌ی داماو مه‌گه‌ر له‌به‌رده‌م ترافیک لایه‌کان و له‌کاتی داگیرسانی گۆبی سووردا بئوانی بی کیشه‌ به‌په‌رته‌وه‌، ئه‌گه‌نا شوفیره بیسه‌بر و بیحه‌وسه‌له‌کانی خۆمان، نه‌ک هه‌ر بواری په‌رینه‌وه‌یان ناده‌ن، به‌لکو هه‌ندی شوفیر که‌گۆبی چواری داده‌گیرسین و ده‌یان‌ه‌وی بواری به‌پیاوه‌ بدن بۆ په‌رینه‌وه‌، شوفیری ئۆتومبیله‌که‌ی پشتیان هۆرنیان بۆ لیده‌ده‌ن و ناره‌زایی ده‌رده‌بهرن ! ئه‌مه جگه له‌وه‌ی که ولاتیانی پیاوه‌ی سه‌رجاده له‌ولاتی خۆمان هه‌ر یه‌که‌یان له‌ئاوازیک ده‌خوێنی و له‌هه‌ر جیگه‌یه‌ک که‌خۆیان پێیان باش بیت به‌په‌رش و بلاوی ده‌په‌رته‌وه .

سهر له‌وه‌ی سه‌ره‌رای زه‌حمه‌تی له‌جاده په‌رینه‌وه‌ له‌ولاتی ئیمه‌دا، که‌چی زۆرترین که‌سان له‌وانه‌ی که هه‌ندی له‌شوفیران یارمه‌تییان ده‌ده‌ن بۆ په‌رینه‌وه‌، سوپاسیکیان له‌ده‌م نایه‌ته‌ده‌ر !

• یه‌کیکی تر له‌و هه‌لسۆکه‌وتانه‌ی که بۆ ئیمه مایه‌ی سەرسامیوو ئه‌و رووگه‌شییه‌بوو، که به‌ده‌م‌چواری ئەمریکایه‌کانه‌وه‌ دیاریبوو . له‌هه‌ر جیگه‌یه‌یه‌ک که که‌سیکت ده‌بینی پیر یان لای بوایه‌، ژن یان پیاو بوایه . کچ یان کور بوایه به‌ روویکی گه‌شه‌وه‌ سه‌لامی لیده‌کردی و پێنده‌گوتی : های . به‌گشتی خه‌لکی ئه‌م ولاته ده‌م به‌خنده‌ و رووگه‌ش بوون . که ده‌چووی بۆ هه‌ر دوکرتیک، مارکیتیک، سوپه‌رمارکیتیک یان مۆلیک ئه‌وانه‌ی له‌وئ ئیشیان ده‌کرد به‌روویکی خۆش و گه‌شه‌وه‌ پێشوازییان لیده‌کردی . دیاره ئه‌وان مه‌به‌ستیان بوو به‌رووی گه‌شی خیزان هانت به‌ده‌ن تۆ شتیان لێکری، به‌پێچه‌وانه‌ی به‌شیک زۆری دوکانداری لای خۆمان، که نه‌ک روویان گه‌ش نییه‌، به‌لکو به‌شیکیان به‌زحمه‌ت وه‌لامی پرسیاریشته‌ ده‌ده‌نه‌وه‌ له‌وه‌ها مه‌سه‌له‌ی دیاریکردنی نرخ له‌هه‌موو جیگه‌یه‌که‌دا پێزه ده‌کرت و تۆ هه‌یج زه‌حمه‌تییه‌ک نابینی بۆ زانینی نرخ هه‌ر شتیک . ده‌بی ئه‌وه‌ش بلیم که سه‌ره‌گرتن له‌وئ بۆته‌ نه‌ریت . که ده‌چی له‌شویتیک نان بخۆیت یه‌که‌مجار ده‌بی بچی جزری خوارده‌که‌ت دیاری بکه‌یت و پاره‌که‌ی به‌دیت، به‌لام ئه‌مه به‌سه‌ره‌گرتنه‌ و هه‌موو که‌سیک ده‌بی له‌ریز بوه‌ستیت و که‌س مافی ئه‌وه به‌خۆی نادات، که پێش یه‌کیکی تر بکه‌ویت به‌ناوی ئه‌وه‌ی ئه‌و په‌له‌یه‌تی یان کوری فلان و فیسه‌ره‌، یان پۆلیسه ! ته‌نانه‌ت له‌ئوتیلیشدا که ده‌چی بۆ پرسه‌گه‌، ئه‌گه‌ر یه‌ک پرسیاوی سه‌رپێشته‌ هه‌بیت، هه‌ر ده‌بی سه‌ره‌بگری یان که‌ده‌ته‌وئ سواری پاس بیت، وه‌ک لای خۆمان نابیت به‌ فرکان فرکان و پالنان به‌یه‌کتر و سه‌ره‌بری، به‌لکو خه‌لکه‌که‌ فیزبوون یه‌کسه‌ر سه‌ره‌ ده‌گرن و ره‌چاوی ئه‌وه ده‌که‌ن کئ پێش ئه‌وی تر وه‌ستاوه‌ چاوه‌رێیه . سه‌ره‌گرتن له‌م ولاته‌دا بۆته‌ نه‌ریت و جزریک له‌یه‌کسانی و ریز و دلنیاپی به‌هه‌مووان به‌خۆشیه‌!

• به‌شاداربووی حه‌وته‌مین فیستیقای به‌درخان له واشتوتن

ئالای کوردستان له کوردستان و بوونی فرۆکه‌خانه‌و بۆ دامه‌زاندنی حکومه‌تی ئینتیللاف دیته‌ هه‌ولیز و کوردستان، ئه‌وه نیشانه‌ی ئه‌وه‌یه‌ جوولانه‌وه‌ی سیاسی کوردی نه‌ک به‌ نسبه‌ت ئەمریکا، هه‌تا به‌ نسبه‌ت ئه‌وروپاش ریزی سه‌رۆکی کوردستان ده‌گرن و پێشوازی لیده‌که‌ن و له‌پشتی ئالای کوردستانیش داده‌نن، شتیکی زۆر گه‌وره‌یه‌، له‌ تورکیا، یان لێزه من نمونه‌ی شه‌خسی خۆم دینمه‌وه‌، جارێک که هاتووچۆمان هه‌بوو له‌گه‌ل قونسولیه‌ت بۆ فیزه‌و شتی وا، به‌ تووره‌ی ده‌یگوت ئیوه ئاهه‌نگتان کردوه‌و ئالای کوردستانتان هه‌لواسیوه‌، گوتم با به‌ ئەمریکا ده‌ژین، له‌خا به‌زیادی ئیستا سه‌رۆک بارزانی وه‌ک سه‌رۆکی هه‌ریم ده‌چیته‌ ئه‌نقهره‌ و سه‌رۆک کۆماری تورکیا به‌ کوردی ده‌لی کاکه به‌خیزه‌اتی، ئه‌گه‌ر واقعی ته‌ماشای بکه‌ین شته‌که زۆر هاتۆته‌ پێشه‌وه‌، هه‌یج که‌سیکیش به‌رۆژیک نه‌بۆته هه‌یج، ئه‌و ئەمریکایه‌ی ئیستا به‌و گه‌وره‌یه‌ی خۆیه‌وه‌ ده‌بینن، به‌ قوناق گه‌یشتۆته‌ ئه‌مرۆ، تورکیا و سواریا عێراقیش هه‌روا، به‌لام هه‌ندی که‌س هه‌یه‌ واده‌زانی، به‌ رۆژیک هه‌موو شتیکی ده‌کری، به‌لام پیموایه ئیشالا شتی باشت ده‌بی.

• دوای ئه‌و هه‌موو سا‌ئه، به‌ پروای تۆ سازکردنی حه‌وته‌مین فیستیقای به‌درخان له واشتوتن کاریکێ چۆن بوو؟

- شانازی به‌وه‌وه‌ ده‌که‌م، ئه‌وه نیشانه‌ی ئه‌وه‌یه‌ جوولانه‌وه‌ی کوردی به‌ره‌و پێشه‌وه‌ ده‌روا، جاران نماندنه‌وانی وینه‌یه‌کی کوردستان لێزه هه‌لبواسین، شتیکیان نه‌بوو پێشانی خه‌لکی ده‌ین، ئیستا وه‌فدیگی کوردستانی بپته ئیره و فیستیقاییک سازدەکاو خه‌لک دبیت، ئه‌وه شتیکی گه‌وره‌یه‌، له‌وانه نییه هه‌موو شتیکی به‌ کاملی به‌ریوه‌بچن، به‌لام هه‌ولان بۆ باشتکردن و چاکترکردنی کاریکی باشه، به‌هه‌رحال شانازی به سازکردنی ئه‌وجۆره‌فیستیقالانه ده‌که‌م، جاران شتیکیان به‌ده‌ست ده‌گه‌یشته‌ دلخۆش ده‌بین، به‌لام ئیستا هاتنی ئه‌و جزره‌ وه‌فدانه به‌ شتیکی گه‌وره‌ ده‌زانین . ده‌ستخۆشی له‌ به‌شی هونه‌ری و که‌لتوری نوینه‌رایه‌تی حکومه‌تی هه‌رمی کوردستان له ئەمریکاو ده‌زگای به‌درخان ده‌که‌م بۆ سازدانی حه‌وته‌مین فیستیقای به‌درخان له واشتوتن .

حیکمەت بامەرنی قونسولی عێراق لە ئەمریکا

نه‌یانپێشته‌، کاک محه‌مه‌د لێزه نوینه‌ری بارزانی بوو، قونسول بوو، دیپلۆماس بوو، هه‌ولیدا یه‌کیک له ئەمریکیه‌کان بیینی و پێشوازیان لئ بکات، ئه‌ولاو ئه‌ولا کوتیان ناتانین، نه‌یانویست کورد ببینن، چونکه سیاسه‌تی خۆیان و به‌رژه‌وه‌ندی خۆیان له‌گه‌ل عه‌ره‌ب، کورد شتیکی نه‌بوو لایان، ئیستا بایدن دیته کوردستان، بۆیه ده‌لیم ئیستا حیساباتی کوردی به‌شیکێ سه‌ره‌کییه‌ له‌سیاسه‌تی ئەمریکی له‌ رۆژه‌لاتی

له‌مرۆ به‌داوه‌ دۆزی کورد له‌ریگای که‌لتوروه‌وه‌ به‌ دۆستانمان بناسین، تۆ رات له‌سه‌ر ئه‌و قسه‌یه‌ چیه‌؟ - منیش له‌گه‌ل ئه‌و رایه‌م، خه‌بات ته‌نها شۆرش نییه، هه‌ر قوناقه‌و جزریک خه‌باتی پێویسته، خه‌باتی ئیستا خه‌باتی وشه‌وه‌ که‌لتوورو ناساندنی گه‌لی کوردستانه‌ به‌هه‌موو جزره‌کانیه‌وه‌ "رۆشنیری، که‌لتوری، رۆژنامه‌نووسی" ده‌بی هه‌ولیکێ زۆری بۆ ده‌ین تا به‌مجۆره‌ خه‌باتی کورد به‌ ده‌روه‌ بناسین .

په‌هات که‌ چۆن ده‌بی کورد بینه ئیره خۆپێشانان بکه‌ن، زۆر ئه‌حمه‌قانه‌ شه‌ریان پئ فرۆشتن، که ئه‌وه‌م بیینی دوو سی براده‌ری له‌ولا بوون چومه لایان، تا چومه ئه‌وی سه‌یرم کرد کوره‌که‌ی شیخ محیدبیان گرتوووه‌ ده‌یه‌نه‌ ژوره‌وه‌، وه‌کو هه‌ستیکی کوردایه‌تی رابووم و کوره‌که‌م لێستاندو له‌و کاته کورده‌کان گه‌یشتنی و بووه شه‌ری ئیوانمان، چونکه ئیمه له‌وان زۆرتر بووین، پۆلیسی ئەمریکی ئیمه‌ی

حیکمەت بامەرنی ئەو کورده له‌خۆیرو و شۆرشگیریه، که سالانیک له شاخ وهک پێشه‌مرگه‌و ئیستاش وهک دیپلۆماسیک له سه‌هاره‌تی عێراق، به‌رپرسی قونسولخانه‌ی عێراقه‌ له ئەمریکا. بامەرنی به‌رزه‌وه‌ له هه‌ردوو رۆژی حه‌وته‌مین فیستیقای به‌درخان له واشتوتن نامادگی به‌رده‌وامی هه‌بوو. هه‌ر له‌نیو قونسولخانه‌ی عێراق له واشتوتن له‌ دیداریکی نایه‌ت و کراوی به‌درخاندا به‌نامادبوونی د. نازاد حه‌مه‌ شه‌ریف و د. ئیسماعیل شه‌رداغی و نه‌جاتی عه‌بدوللا، چه‌ندین پرسیاو سه‌بارته‌ به‌ په‌یوه‌ندییه‌کانی ئیوان عێراق و ئەمریکاو رۆی قونسولخانه‌که‌یان له‌و ولاته‌وه‌ دۆزی کورد له‌ سالانی حه‌فتاکان و هه‌شتاکانی سه‌ده‌ی رابردوو دوا...

حیکمەت بامەرنی خە لکی دێی بامەرنیه، ۲۴ سا‌ئه له ئەمریکا نیسته‌جیه‌و کاتی خۆی پێشه‌مرگه‌ بووه‌ له شۆرشه‌ی ئه‌یلوول، ئیستا قونسولی عێراقه‌ له ئەمریکا...

نا: حه‌مید به‌درخان - واشتوتن

• په‌و پێیه‌ی ۲۴ سا‌ئه له ئەمریکا، چۆن سه‌هیری بزوتنه‌وه‌ی کوردی ده‌که‌ی له ئەمریکا؟

- وه‌کو کوردیک شانازی به بزوتنه‌وه‌ی کوردی ده‌که‌م له ئەمریکا، ئه‌گه‌ر لێزه سه‌یربکه‌ین کورد چۆنه، ده‌واتم بلیم ۲۴ سا‌ئه جالیه‌ی کوردی لێزه رۆلیکی زۆر گرنگ بیینی به‌ پێی قه‌واره‌ی خۆی له‌ به‌شداریکردنی له‌ خۆپێشانده‌کان و

منیش له‌گه‌ل ئه‌و رایه‌ی کاک قوبادم، خه‌بات ته‌نها شۆرش نییه، هه‌ر قوناقه‌و جزریک خه‌باتی پێویسته، خه‌باتی ئیستا خه‌باتی وشه‌وه‌ که‌لتوورو ناساندنی گه‌لی کوردستانه به‌هه‌موو جزره‌کانیه‌وه‌ "رۆشنیری، که‌لتوری، خواردن" ده‌بی هه‌ولیکێ زۆری بۆ ده‌ین تا به‌مجۆره‌ خه‌باتی کورد به‌ ده‌روه‌ بناسین

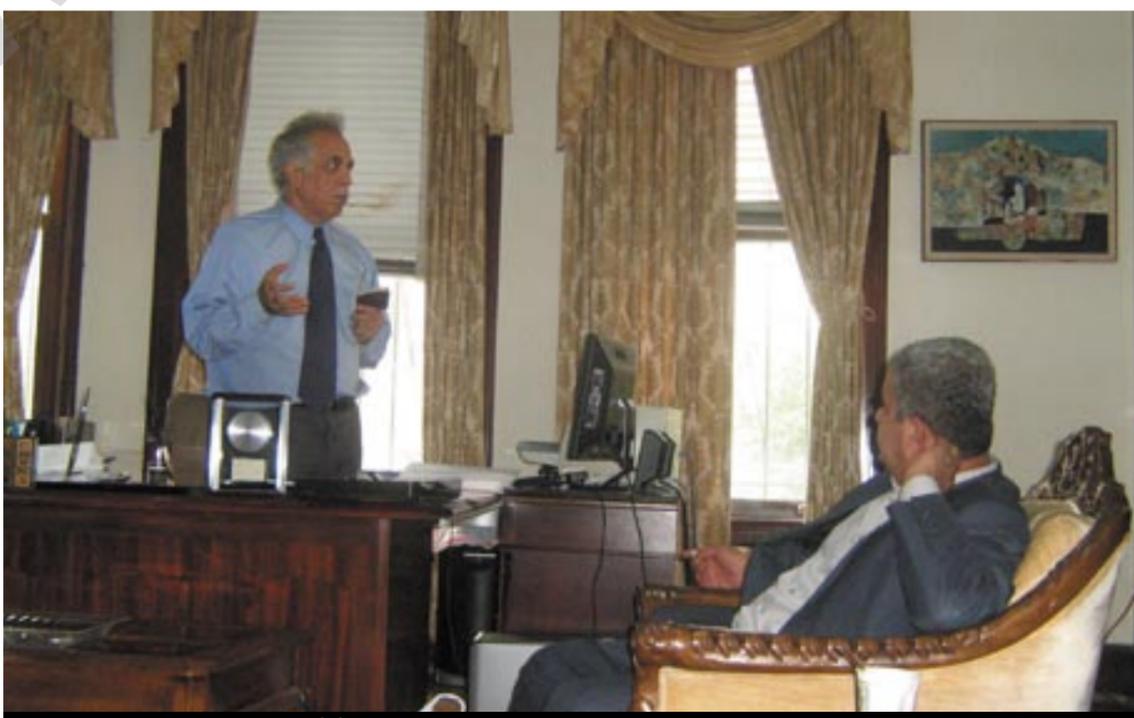
ناوه‌راسته‌، یانی ده‌بی وریا بین، سیاسه‌ت ئه‌مین نییه، به‌و مه‌رجه نییه ئیستا له‌ حیساباتین و ۱۰ سالی دیکه له‌ حیسابات ده‌میتین، ده‌بی کورد سوود له‌وه‌ هه‌له‌ وه‌رگری، زووتر بۆمان ره‌خساوه‌ سوودمان لێی وه‌رته‌گرت، به‌لام وه‌کو کوردیک شانازی به‌وه‌ ده‌که‌م سه‌رکردایه‌تی ئیستا ئه‌وه‌هه‌لیان وه‌رگرتوووه‌ جوولانه‌وه‌ی سیاسی کوردی زۆر هاتۆته‌ پێشه‌وه‌، خه‌لکیک ده‌لی بۆچی زیاتر نییه، هه‌موو که‌س چه‌زده‌کا زیاترین، به‌لام هه‌نگاو به‌ هه‌نگاو، به‌رزرکردنه‌وه‌ی

• پیتوایه‌ کورد چووبته‌ ناو حیساباتی سیاسه‌تی ئەمریکا؟ - جاران کورد له‌ حیساباتی ئەمریکا نه‌بوو، ئیستا به‌شیکێ سه‌ره‌کین له‌ حیساباتی ئەمریکا، من نمونه‌ی کورتان بۆ دینمه‌وه‌، وه‌کو کوردیک که‌ لێزه له‌گه‌ل جوولانه‌وه‌ی کوردی بووم، وه‌فدیگی کوردستانی هات به‌ سه‌رۆکایه‌تی مام جه‌لال و هوشیار زبیری و خوالخۆشبوو کاک سامی عه‌بدوڵرحمان وه‌رسول‌مامه‌ند، هاتن لێزه ویستیان یه‌کیک بیین و باسی ئه‌نقال و کاره‌ساتی هه‌له‌بجه‌ بکه‌ن بۆ خه‌لکه‌که‌،

گرت و که‌ چوینه ژوره‌وه‌ کلاشینکو‌فیان ده‌ره‌ینا ته‌قه‌مان لئ بکه‌ن، به‌لام به‌ختی ئیمه پۆلیسه‌کانیان بینی و نه‌یانتوانی ته‌قه‌ بکه‌ن، ئیستاش له‌خوا به‌زیادی له‌سایه‌ی خه‌باتی کورد خۆینی شه‌هیدان و ئه‌نقال ئیستا سه‌رۆکی کۆمار کورده‌و سه‌رۆک بارزانی به‌ جامانه‌ی سووره‌وه‌ دیته کۆشکی سه‌پی، یانی ئیمه زۆر هاتووینه‌ته‌ پیش، من شانازی به‌وه‌ ده‌که‌م.

• له‌ وتاری خۆی له حه‌وته‌مین فیستیقای به‌درخان له واشتوتن قوباد تاله‌بانی گوتی ده‌کری

• سه‌ران کورد هیوای ده‌خواست که‌سیک هه‌بێ گوتی ئئ بگری، که‌چی له‌مرۆ کورد سه‌رۆک کۆماره، وه‌زیری ده‌روه‌یه، قونسوله، به‌رای تۆ چی ده‌گه‌یه‌تی؟ - ئه‌وه جیگای شانازییه، من به‌کینک بووم له‌وانه‌ی دوی کاره‌ساتی هه‌له‌بجه‌ و ئه‌نقاله‌کان له‌به‌رده‌م سه‌فاره‌تی عێراقی له ئەمریکا هه‌ر لێزه، که ئیستا من قونسلم خۆپێشانده‌کمان کرد، جاران قه‌ده‌غه‌ بوو نزیکي سه‌فارت بکه‌ویتسه‌وه‌، ده‌بو ۳۰۰ مه‌تر دوورتر بووی له سه‌فارت، بۆ یه‌که‌مجار له پۆلیسی ئەمریکی بریاردا که خه‌لک ده‌توانی بپته به‌رده‌م وه‌زاره‌ت، ئیمه وه‌کو جالیه‌ی کوردی ژماره‌مان که‌م بوو، کورده‌کان له تیکساس و واشتوتن و شوینه‌کانی دیکه هاتن بۆ گه‌یاندنی ئازاره‌کان و ده‌ربڕینی ناره‌زایی له‌مه‌ر کاره‌ساتی هه‌له‌بجه‌، من و چه‌ند براده‌ریک که هاتین جهماعه‌تی سه‌فارت سه‌یریان

حەمید بەدرخان و حیکمەت بامەرنی لەکاتی دیدارەکه‌دا، واشتوتن ۲۰۱۰/۷/۱۴

سړی (۱۳۶)

حمید به درخان

سینه م و حیران

له ژبانی روژانه ی کارکردن و مال و گهران و گه شته کاندیا لږه و له وئ، هه ردهم خمی گوره ی من جیبه جیکردنی په پام و نه کاره یه که بزی چوم، زورجاریش له فرۆکه خانگی هه ولیر روژستوم و تا گه راومه توه بؤ یه یک جاریش تله فونم نه کردوه، نه مجاریان له واشنتون ۶/۲۵ تا ۲۰/۱۰/۲۰ هوسره که تله فونی بؤ کردم و بؤ یه که مینجار گوتی: سینه می کچت فیره حیران بووه، منیش له ولاتی غه بیبیان زیاتر غه بیبیم هه لساو هه ر نه وکاته له تکه هه ریه که له هردوو میوانانی فیستیفال "لشاد عبودولا و سامی هادی" له مؤلیک، که ناوی پنتاگون مول بؤو خه ریگی سه برکردنی شتوم که بووین و دوو باره زهنگی مؤبایل لیدراو چونکه جاری یه که م نه توندرا قسان بگم و بزلم سینه م چ حیرانیکم بؤ دهلی: دیسان هوسره که م گوتی: فرموو نه وه سینه می کچت: نه وه ی چاوه روانم نه ده کرد له کچه که م تهمنی ته نیا ۳ ساله ...

سینه م گوتی: بابه کوی، منیش گوتم: باشم نه دی نه تو چونی، نه ویش یه کراست وتی: بابه فیره حیران بووم، منیش ناسایی گوتم: دهی بابه حیرانه که م بؤ بری، سینه میش هه کو نایشه شان و حه سن حیران دهستی پیکرد و گوتی: "نه من دریم حیران، حیران، بابه گیان غه ربیبت ده که م. های... های..."

منی دلرق، منیک به به رده وومی سه رکزنه و نژایه تی و هه رچی شتی خراب هه یه بؤم هه لده به ستن هه چ کات په نام بؤ گریان و هه له به هه له نه بردوه، پاش ته و او بوونی حیرانه که ی سینه می کچم کیرفی غه بیبیم هه لساو چاوه کاندیم پر بیبون له فرمیسک، زور ویستم و نه مده خواست له جزوری نه وه دوو پیاوه جوانه بگریم و دان به خؤم دابنیم و هه لیکرم بؤ شه و. نه توندراو نه کراو نه وه فرمیسکانه تی ته نیا بؤ باوکم "به کره سؤر" رشتم و دوو باره له به رامبه ر حیرانه که ی سینه م تی کچم گریام و شه ویش زور به گورتر له وه ی پنتاگون مؤل.

به درخانی برازم

پیش چوونم بؤ واشنتون به درخانی برازم چه ندین جار هه رده شی نه وه ی لیددکرم نه که گهر بؤ سه فر و کامیرایه کی دیجی تالی بؤ نه کرم توره ده بی، هه رکه گه ی شتمه واشنتون و له تکه نه وه کوره به ریزه سپروان نه جمه یین که ریم چووین بؤ کوزگایه ک به ناوی رادیو شک Radio Shack به لکو ریکورده ریگی دیجی تال و کامیرایه ک بکرم. هه رودو کمان کری و بؤ نیوارکه له گه ل د. نازاد و د. نیسماعیل چووین بؤ Pentagon Mall له نهومی ژیره وه، پیاویک نالای هه مو و لاتیکی ده فرؤشت، توموز روژی پیشووتر د. نیسماعیل نالای کوردستانی به دیاری پیشکه شکر دبوو، منیش پیمگوت: بؤچی نالای کوردستان هه لئاواسی، نه ویش سه بری که ته لؤکی نالای هه موو دنیای کرد. وتی: Sory منیش گوتم: بؤ. وتی: نالا که تان به رسمی له هه چ شوینیک نییه، د. نازاد و د. نیسماعیل قسه یان له گه ل کردو پاش گفتوگو یه کی زور، رازی بوو و رهامه ندی نیشاند، که نالای کوردستان له تکه نالاکانی دیکه ی دنیا دا دابنیت، منیش له خؤشیا و یتهم ده کرت به کامیرایه کی به درخانی برازم، دیسان و یتهم گرت هه، نه مجاریه یان کامیرایه ک له ده ست که وت و شکا، زور هه ولدا چاکی بکه مه وه، چاک نه کرایه وه. خمی نه وه م نه بوو، کامیرایه ک کریه وه له واشنتون شکاوه، خمی نه وه م بوو، که وینه یه کی زوری له سه ر به تکه نه جات عبه وللا دانه به کی دیکه ی نوییان بؤ هیتاین، بؤیان گورینه وه که هاتمه وهش به سه رها ته که م بؤ به درخانی برازم کیرایه وه و له پاشان کامیرایه ک پیشکه شکر د، نیستاش تا ماچیکی نه که یین به یک و یتهم مان ناگریتم.

کالاکانیان). له و زوری و بؤریه ی سوپه ر مارکیته کان کومپانیای گه وروه زه لاه هه ن کاریان دابه شکر دنی کالایه به سه ر نه وه سوپه ر مارکیته کان. به کیک نه کاره مندانی کومپانیای (عراق الحدیث) په ناوی (عه دنان)، که له کومپانیایه کی تابه ت به دابه شکر د کاره دکات، باس نه وه زوری و بؤریه ی سوپه ر مارکیته کان ده کات و ده لیت: (ته نیا له نیو شاری هه ولیر زیاتر له (۷۰۰) سوپه ر مارکیته و (۲۰۰۰) مارکیته به هه موو جزو و قه باره کانییه وه هه یه، به گویره ی نه م باسانه و به رچاوه وتی نه م ناوه ندانه زیاده ر بویه ک و بی به رنامه یه ک له نارادایه له رووی چند و چونی نه م ناوه نده بازگانیا نه).

که ژماره ی سوپه ر مارکیته کان زور بوو و کولیتی کونترؤل نه بوو یاخود هه کو پیویست کاری نه کرد، به شیک له کومپانیای بیانی و ناوخویه کان ده بنی کالای خراب به سه ر سوپه ر مارکیته کان ساغ بکه نه وه و لپیره سیته وهش نییه (ژماره یه کی زور له کومپانیای ناوخوی بیانییه کان هه ن کاریان هیتان و ساغر دنه وه ی کالای جزوا جزوه به سه ر نه م ناوه ندانه) (نه م وه تی کاره مندیکی کومپانیایکانی دابه شکر د.

(ناهیسه ر عبودولا) جیگری پاریزگای هه ولیر سه باره ت به م بابه ته ده لیت: (نه م دیارده یه به شیه وه یه کی زه ق هه ستی پنده کرت، بووه ته جزریک له لاسایی کردنه وه ی بازگانی، نه م ناوه ندانه ش زور زیاتر له تونا و پینداویستی هاوولاتیان و هه چ لیکولینه وه یه کی ناووریش رچاوه نه کراوه له چونیته تی دروست کردن و دیاریکردنی شوینی جوغرافی، تا نیستا حکومتیش پلانیک نه وتی نییه بؤ به دوا داچوون و چاره سه ر کردنی نه وه کیشیه یه، به لاه ده کری پرؤژی ماستر پلان چاره ی به شیک له م گرفته بکات).

له م ریپورتاژها ده رده که وی، که بوونی نه وه هه موو سوپه ر مارکیته کاریگری خرابی دروست کردوه و له سه ر چونیته تی و چهنده ایته ی سوپه ر مارکیته کان، تا نیستا حکومتیش پلانیک بؤ نه وه حکومتیش پلانیک توکمه ی بؤ نه و بابه ته نییه. * در چوو ی به شی راگه یانندی په ایمانگای ته کنیکی هه ولیر ۲۰۰۹-۲۰۱۰

کردنه وه ی سوپه ر مارکیته کان بووه ته چاولیکه ری

بوونی سوپه ر مارکیته له هه ولیر له سه رووی پینداویستی خه لکه

نه وه ی له بوونی نه وه هه موو زوری و بؤریه ی سوپه ر مارکیته و مینی مارکیته کان هه یه، چاولیکه ریبه کی بی شو ماره، که تاراده یه ک هاوولاتیانی نیگه ران کردوه، (شاکام) نیگه رانی خزی دهرده بری و ده لیت: (نه وه ی جیکه ی نیگه رانییه هاوشویه یی

کردنه وه ی سوپه ر مارکیته له ناوه ندی شاری هه ولیر و دوروبه ر و گه رکه کانی بؤته مؤدیل و چه نجان ی بهرده وومی سه نته ری شاریس دیارده یه کی به رچاوی تره.

یه کیک له سوپه ر مارکیته کانی هه ولیر

هه ریه ک له م ناوه ند و ناوه ندوکانه یه، ته ناته ک کومه لیکیان هه ر بؤ مونافه سه کردنی یه کتر کراونه ته وه نه وه ک بؤ پینداویستی خه لک). خاوه نی سوپه ر مارکیته کانیش نایشارنه وه، که ژماره ی سوپه ر مارکیته کان زوره و له پیویستی خزی تیپه راندوه و پیویسته حکومت پلانیک بؤ چاره سه ری نه وه بابه ته هه بیت، له راستیدا کردنه وه ی نه م هه موو سوپه ر مارکیته کان له شاری هه ولیر بووه ته جزریک له خوی بازگانی، هه چ بنه مایه ک رچاوه ناگریته له کردنه وه یان، خزی هه ر که ریکه ته نیا سوپه ر مارکیته کی

کردنه وه ی سوپه ر مارکیته و مینی مارکیته خزی له خویدا نیشانه یه کی ناوه دانی و به ره و پیشچوونه، به لاه هه موو شیک به خوی، خویش به مانا، چونکه کردنه وه ی نه م مارکیته کان به هه موو جزو و شیویه وه له قه باره ی ناسایی خزی دهرچوه و بؤته چاولیکه ری، رهنگه پیویستمان به شتی تر هه بیت، با هندیک وک زه رور سه بری بازگانی بکریته. (شاکام) دریزه ی به قسه کاندیا و گوتی: (نه که م میوانیکی بیانی کاترمیزیک به م شارها دپاسه بکات و هه ست ده کات خه لکی نه م شماره ته نیا ده خؤن و ده خؤنه وه).

کیشی نیشه جی بوون له کومه لگا تازه کاندیا

هاوولاتیه ک: جاران کریی خانومان (۳۰۰) هزار بوو، نیستا قیستی (۴۳۰) هزار دده دین

هه رچه نده شوینه که له رووی شاره وه دوره، به لاه نه وه کیشی نییه، چونکه نیستا که خه لک هه یه ئو تومبیلی خزی نه بیت سه رهرای نه وه ش پاسیان دابین کردوه، به لاه کاتمه کی دیار نییه. (سوعاد عه لی شوکر) خاوه ن نه و ماله بوو که دای ته و او بوونی خانوه که ی پاش چند مانگیک خانوه که ی دهره زی دابوو، کاتییک چاوپیکه و تمان له گه ل

هه رچه نده شوینه که له رووی شاره وه دوره، به لاه نه وه کیشی نییه، چونکه نیستا که خه لک هه یه ئو تومبیلی خزی نه بیت سه رهرای نه وه ش پاسیان دابین کردوه، به لاه کاتمه کی دیار نییه. (سوعاد عه لی شوکر) خاوه ن نه و ماله بوو که دای ته و او بوونی خانوه که ی پاش چند مانگیک خانوه که ی دهره زی دابوو، کاتییک چاوپیکه و تمان له گه ل

دیمه نیک له که نجان ستی - هه ولیر ۲۰۱۰

نه نجامده دا کریکاره کان خه ریگی چاکر دنه وه ی دیواره کانی ماله که ی بوون، سوعاد خانیش پیی و ابوو جگه له دهره زانی خانوه که یان نه وان ماوه ی (۲) مانگ بوو ناویان نه ده هات. سه رهرای نه بوونی ناویش قیستی مانگانه ی خانوه که کان زور گرانه، سوعاد خان ده لی: "جاران نییه له خانووی کری مانگانه (۲۰۰) هزار دینارمان ده دا، به لاه نیستا مانگانه (۴۳۰) هزار دینار دده دین، که نه و بره بؤ نییه زوره. گووتیشی له و بره پارویه مانگانه (۱۸۰) هزار بؤ

روژگاریک بوو کوردستان به ده ست نه زه می سه که نی و زوری و گرانی کریی خانومان و که می خاوه نو دینا لاند به تابه تی شاری هه ولیر، به لاه دای په ییدا بوونی کومپانیایکانی دروست کردنی خانوو و یه که ی نیشه جی بوون به شیوه ی قیست نه م کیشیه گورانسکاری سه رمکی به سه رداها ت و بووه هوی که م کردنه وه ی نه م کیشیه، کومپانیای (هه سی لاند) یه کیکه له م کومپانیایه ی به هاوکاری له گه ل سکر تاره تی په کیتی لاوانی دیموکراتی کوردستان که خاوه نی دروست کردنی بیرو که ی نه م پرؤژییه بوون، پرؤژی (کومه لگای لاوانی) جیبه جیکرد، که بریتی بسو له دروست کردنی کومه لیک خانوو به شیوه ی قیستی مانگانه و دینا دایه هاوولاتیان، که نه م کومه لگایه ش ده که وینه سه ر رگای که سه رزان. سه رهرای هاوکاری کردنی حکومت له دابین کردنی زوی بؤ پرؤژکان و پیندانی نیوه ی قیستی خانوو که له ریگی سندوهی نیشه جی بوون، له به رامبه ر نه وه شدا نه م پرؤژانه سوو دیک زوریان به که نجان گه یانسد، به تابه تی نه وان ی که به شدار بوون نه م پرؤژییه ته مه نیان له خوار (۳۰) ساییه وه بوو، که به شیک له پاره که یان نه لایه ن جوکه ته وه بؤ ددره ا.

له م ریپورتاژ ی به درخاندیا تیشک ده خه ینه سه ر خانه پوزه تیف و نیگه تیقه کانی نه و پرؤژییه، هه رکه هاوولاتیان باس نه کیشیه که موکریه کانی کومه لگا که دکن...

نه و کیشیه یی هاوولاتیانی نه و

سەرئێپ جێوهر

ته‌عینات

مه‌سه‌له‌ی ته‌عینات بووێته‌ په‌کێک له‌کێشه‌ گه‌وره‌کانی ئیستای حکومه‌ت، حکومه‌ت ته‌عیناتی راگه‌یاندوووه‌ په‌ک که‌سێش به‌عه‌ریزه‌یه‌کی سه‌لیم ته‌عین نایبێت، به‌و مه‌عنایه‌ی ئه‌من بچمه‌ وه‌زاره‌تێک و عه‌ریزه‌یه‌کی موخه‌ترسه‌ر بده‌مه‌ مودییری عامی دیوان یان وه‌زییری موخه‌تره‌م و له‌سه‌ری بنووسیت لاریمان نییه‌.

به‌هه‌رحال کاکم گۆتی له‌م حکومه‌ته‌ هیچ وه‌زییریک ده‌سه‌لاتی ته‌عینی نییه‌، وه‌زاره‌ته‌کان دادو بیدادیتیان، ئه‌و ده‌ره‌جانه‌ی بۆ وه‌زاره‌ته‌کان دانرابو زۆریه‌ی زۆریان موسه‌به‌قه‌ن ئه‌و ژماره‌یان بۆ ته‌عینکراوه‌ که‌ له‌بووچه‌ بۆیان دانراوه‌، بۆنموونه‌ ئه‌گه‌ر وه‌زاره‌تێک مافی ته‌عینکردنی هه‌زار که‌سی هه‌بێت ئه‌و موسه‌به‌قه‌ن هه‌زاره‌که‌ی بۆ ته‌عینکراوه‌ بۆیه‌ حکومه‌ت فریای ئه‌و نه‌که‌وت خه‌لک به‌پێی ته‌علیمات ته‌عین بکات.

پێشتر راگه‌یه‌نرا دامه‌زراندن بۆ ده‌رچووانی زانکزیه‌و دواتر ده‌سه‌لاتیش ده‌دریته‌ وه‌زییره‌کان، دامه‌زراندنیش له‌رێی لیژنه‌ی تایبه‌ته‌وه‌ ده‌بیت به‌پێی چنده‌ مرچیک، به‌لام نه‌ وه‌زییره‌کان موماره‌سه‌ی ده‌سه‌لاتی خۆیانکردووه‌ نه‌ لیژنه‌ش پێکهات بۆ دامه‌زراندن چونکه‌ ئه‌سه‌لن دامه‌زراندنه‌کان له‌رێی ئه‌نجومه‌نی وه‌زیرانه‌وه‌ بوو نه‌ک وه‌زاره‌ته‌کان.

کاکم گۆتی وه‌زاره‌ت هه‌یه‌ له‌و ریژه‌یه‌ی بۆی دانراوه‌ زیاتریان بۆ ته‌عینکراوه‌، ئه‌وه‌ جگه‌ له‌وه‌ی به‌شی زۆری ئه‌وانه‌ی ته‌عینکراون بڕوانامه‌کانیان له‌خوار به‌کالۆریۆس و دبڵومه‌، ئه‌وانه‌شی خاوه‌نی بڕوانامه‌ی به‌کالۆریۆس و دبڵومن و دامه‌زرینراون به‌پێی پێویستی ئیختیساس دانمه‌زران به‌لکو به‌پێی پێویستی دیکه‌ دامه‌زرینراون.

کاکم قسه‌ی دیکه‌ی پێیو، ئه‌و ده‌یگۆ وه‌زاره‌تی ته‌ندروستی هه‌موو میلاکی بۆ پرکراوه‌ته‌وه‌ له‌لایه‌ن ئه‌نجومه‌نی وه‌زیران و ئه‌ملاو ئه‌ولا بۆیه‌ له‌ئێستاه‌ خه‌لک ناووس ده‌که‌ن بۆ سالی ۲۰۱۱ به‌لکو وه‌زیر له‌ سالی نوێ موماره‌سه‌ی ده‌سه‌لاتی خۆی بکات بۆ ته‌عینات.

به‌قسه‌ی کاکم وه‌زییره‌کان له‌ئێستاه‌ لیست و قایمه‌ دروستده‌که‌ن بۆ دامه‌زراندن له‌سالی نوێ ئه‌گه‌ر نا ئه‌و براده‌ری له‌ئه‌نجومه‌نی وه‌زیرانه‌و (بتاع کله‌) ئه‌و ئه‌شه‌یه‌یان بۆ ده‌کات و ناھێلی وه‌زییره‌کان ئه‌و زه‌حه‌تیه‌ بکێشن، هه‌روه‌ک ئه‌مسالیش نه‌بھیشت ئه‌و ئه‌زیه‌ته‌ بکێشن و کتابنا و کتابک به‌کن، به‌لکو هه‌ر له‌لای خۆی لیستی پر ده‌کرده‌وه‌ بۆ وه‌زاره‌ته‌کانی ده‌نارد.

من ئه‌مریکیه‌کانم خۆش ده‌وی

قوبادی جه‌لی زاده

(۱)
زینیۆشی ئه‌مریکیه‌کان پرپوون،
له‌ خشتی سوور،
به‌و خشته‌ سوورانه‌، گونده‌کانمان
ئاوه‌دان کرده‌وه‌.

(۲)
ئه‌مریکیه‌کان،
کوێره‌ کانیه‌کانیان ته‌قاندوه‌،
گۆزه‌یه‌یان خسته‌وه‌ سه‌ر شانی ژن،
مه‌مک که‌وتته‌وه‌ له‌ره‌له‌ر.

(۳)
ئه‌مریکیه‌کان،
شمشالیکی ئالتونیان،
خسته‌ سه‌ر لیوی، قاله‌ مه‌ره‌کان،
گوانی میگه‌لیان پر کرده‌وه‌ له‌ شیر.

(۴)
ئه‌مریکیه‌کان،
قاچیان به‌سه‌ر که‌م ئه‌ندامه‌کاندا،
به‌شیه‌یه‌وه‌،
ئێستا له‌ ولاته‌که‌ی مندا
که‌س ناشه‌لیت.

(۵)
ئه‌مریکیه‌که‌،
قاچیکی په‌ری،
جۆگه‌له‌یه‌که‌م بۆ کرد، به‌دارشه‌ق

(۶)
سه‌ربازیکی ئه‌مریکایی،
هه‌ر ده‌ په‌نجی قرتا،
مال به‌مال،
په‌نجمان بۆ خر کرده‌وه‌.

(۷)
پێشمه‌رگه‌یه‌کی ئه‌مریکی شه‌هید بوو،
خوده‌که‌ییم کرد،
به‌ ئینجانیه‌ی گول.

تێبینی: ئه‌م شیعره‌ له‌سه‌ر داواوی خودی شاعیر ئێدراده‌و بۆ جه‌وته‌مین فێستیڤالی به‌درخان له‌ واشنتۆن.

مه‌دالیاى ئیفتیخار و شوهره‌سوارانی هه‌ولێر

له‌ راسته‌وه‌: قادر حه‌مه‌شین، جه‌بار کاره‌با، عه‌بدوللا نه‌حه‌مه‌د مامه‌و کاک کۆسره‌ت - ناوپردان - چۆمان تشرینی په‌که‌می ۱۹۷۴

یوه‌ری محه‌مه‌د عایش ده‌چپته‌ رۆمانیا و لوبنان بۆ ئیمزاکردنی چنده‌ پرۆتۆکۆلیکی کرێکاری نیوان عێراق و رۆمانیا. له‌ ئه‌نجامی په‌شیمانبوونه‌وه‌ی حزبی به‌عس له‌ به‌یاننامه‌ی ۱۱ی ئازاری سالی ۱۹۷۰ له‌ ۱۹۷۴/۲/۳ به‌ بریاری سه‌رکردایه‌تی پارتی بریاری کێشانه‌وه‌یان داوه‌ له‌ گشت ریکخراوه‌ هاوبه‌شه‌کانی کرێکاران و جووتیارانی عێراق له‌سه‌ر ئه‌و بریاره‌ گه‌راوه‌ته‌ شاخ بۆ ناوچه‌ ئازادکراوه‌کانی کوردستان له‌ شارۆچکه‌ی چۆمان باره‌گیان بنیات ناوه‌ته‌وه‌ بۆ به‌ریوه‌بردنی کاره‌کانیان. بۆ ریکخسته‌وه‌ی ریکخراوه‌کانی کرێکاران و جووتیاران له‌ شاخ له‌ مانگی ۱۹۷۴/۶ له‌ باره‌گا تازه‌کیان له‌ شارۆچکه‌ی چۆمان له‌ کۆبوونه‌وه‌یه‌کی فراوانی نوێنه‌رانی کرێکاران و جووتیارانی شاره‌کانی کوردستان بۆ ریکخسته‌وه‌ی شیۆه‌یه‌کی تازه‌ی ریکخسته‌کانیان له‌گه‌ل با‌ری تازه‌ی شاخ بگنجی لیژنه‌یه‌کی ئاماده‌کاری یه‌کیته‌ی کرێکاران و جووتیارانی کوردستان پێکه‌هێنری و بووه‌ته‌ به‌رپرسی ئه‌و لیژنه‌یه‌، که‌ راسته‌وخۆ سه‌ر به‌ سکرته‌ری مه‌کته‌بی سیاسیی بووه‌، له‌و کۆبوونه‌وه‌ فراوانه‌ به‌ریز فازل میرانی یه‌کێک بووه‌ له‌ نوێنه‌رانی پارێزگای موسل و ده‌وک، به‌ریز کۆسره‌ت ره‌سوول یه‌کێک بووه‌ له‌ نوێنه‌رانی جووتیارانی پارێزگاری هه‌ولێر، تازه‌ له‌ ده‌وره‌یه‌کی رۆشنییری کشتوکالی له‌ ده‌وله‌تی بولغاریا که‌راپوووه‌ کوردستان.

دوا پله‌ی که‌ پێی سپێردراوه‌ ده‌لی زۆر شانازیم پێوه‌ کردوه‌، مالتاوایم له‌ مال و مندا له‌کانم کرد، ده‌ست نیشانکردنی مانه‌وه‌ی بووه‌ له‌گه‌ل باره‌گی مه‌کته‌بی سیاسیی و خودی سکرته‌ری مه‌کته‌بی سیاسیی بۆ شه‌ری پارتیزانی له‌گه‌ل حکومه‌تی عێراقی پاش ریکه‌وتنه‌ شوومه‌که‌ی جه‌زائیری ۱۹۷۵. وه‌ک خۆی ده‌لی به‌داخه‌وه‌ ئه‌وه‌ش نه‌کرا، کۆتایی خه‌باتی ئه‌و قۆناغه‌م هات.

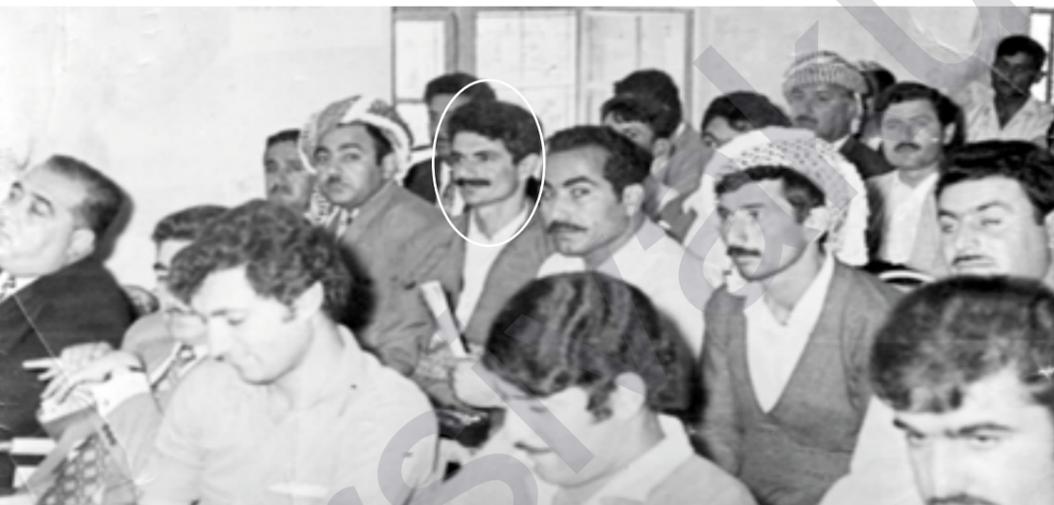
دوا شتی که‌ له‌ هه‌ژاره‌ی و نه‌هامه‌تیه‌کانی که‌م کردوه‌ته‌وه‌ ئه‌و شاد بوونه‌وه‌ی بووه‌، که‌ به‌ دیداری بارزانی نهمر شاد بووه‌، ده‌لی سه‌رۆک بارزانی نهمر له‌ناو خێوه‌ته‌کانی حه‌وشه‌ی مالی خۆیان له‌ شاری "ته‌غه‌ده‌ی ئیزان یه‌که‌ په‌که‌ ده‌هاته‌ ناو خێوه‌ته‌کان دلدانه‌وه‌ و ئامۆژگاری ئاماده‌بووه‌کانی ده‌کرد.

منیش یه‌کێک بووم له‌ ئاماده‌بووانی ناو خێوه‌ته‌کان.

دانیشتووکان له‌ چه‌په‌وه‌: جه‌بار کاره‌با، کاک کۆسره‌ت و سێبهد و چواره‌م نه‌ناسراوه‌، پینچهم که‌س لای چه‌په‌وه‌ فازل میرانی

ئه‌وکات به‌پێی یاسا باره‌گی گشتی سه‌ندیکا گشتیه‌کان له‌ به‌غدا بووه‌ دواتر له‌ کۆنگره‌ی گشتی "یه‌کیته‌ی گشتی سه‌ندیکاکانی کرێکاری عێراق" له‌ ۱۹۷۷/۱/۶ له‌ به‌غدا له‌ هۆلی "الخلد" به‌سه‌تراوه‌ به‌ نوێنه‌رایه‌تی کرێکارانی کوردستان بووه‌ته‌ ئه‌ندامی مه‌کته‌بی ته‌نفیزی و سکرته‌ریه‌تی "یه‌کیته‌ی گشتی سه‌ندیکاکانی کرێکارانی عێراق" له‌و کۆنگره‌یه‌ محه‌مه‌د عایش ئه‌ندامی یه‌کیته‌ی سه‌رکردایه‌تی حزبی به‌عس بوو بووه‌ته‌ سه‌رۆکی یه‌کیته‌ی کرێکاران. پاش ئه‌وه‌ی ده‌بیته‌ ئه‌ندامی مه‌کته‌بی

له‌ ریزی پێشه‌وه‌: شه‌هید نارام، عادل مورادو یوسف قه‌ساب. له‌ ناوه‌راستی جه‌باری کاره‌باو عه‌لی هه‌ژار - کۆنگره‌ی لاوان له‌ شه‌قلاوه‌، ۱۹۷۰

کادیری لیژنه‌ی ناوچه‌ی جووتیارانی ده‌شتی هه‌ولێر. ئه‌وکات شه‌هید عه‌لی هه‌ژار به‌رپرسی لیژنه‌ی ناوچه‌ بووه‌، سه‌ره‌تا بووه‌ته‌ کادیری گونده‌کانی پشت ریی نیوان ریگای هه‌ولێر و که‌رکوک و زوورگی دیده‌وان، پاشان ده‌گواستریته‌وه‌ ناوچه‌ی شه‌مامک و له‌وی ماوه‌ته‌وه‌ هه‌تا به‌یاننامه‌ی ۱۱ی ئازاری ۱۹۷۰، پاشان ده‌گوازریته‌وه‌ ناو شاری هه‌ولێر ده‌بیته‌ به‌رپرسی لیژنه‌ی ناوچه‌ی هه‌ولێری یه‌کیته‌ی قوتابییانی کوردستان.

له‌ کۆتایی سالی ۱۹۷۰، به‌ بریاری حزب ده‌گواستریته‌وه‌ بۆ شاری به‌غدا بۆ کاری ریکخسته‌ی سه‌ندیکا کرێکاران به‌ نوێنه‌رایه‌تی کرێکارانی شاره‌وانی کوردستان ده‌بیته‌ جیگری سه‌رۆکی "سه‌ندیکا گشتی کرێکارانی شاره‌وانی"

خۆی پله‌و پایه‌ی وه‌رگرتوه‌ تاکو نسکزی شوێش له‌گه‌لدا بووه‌، یه‌کێک له‌ چالاکیانه‌ روژیک نامه‌یه‌ک بۆ ئاغا یه‌کی سه‌رۆک جاش ده‌نیزیت، که‌ ده‌بی یارمه‌تی بۆ شوێش بنیزی کاک جه‌بار زۆر راشکاوانه‌و بێ ترس نامه‌که‌ ده‌بات ده‌یادته‌ ده‌ست ب. ئاغا" پێی ده‌لی ده‌بی یارمه‌تی شوێش ده‌ی، یارمه‌تیه‌که‌ی لی وه‌رده‌گرێ، نامه‌ی دووه‌م بۆ مامۆستایانی قوتابخانه‌ی "هه‌ولێر" له‌ته‌پراوه‌ دیت دیسان نامه‌که‌ ده‌بات و ده‌یگه‌ینیته‌ ده‌ست مامۆستایه‌کان، نامه‌ی سێهه‌م ده‌بات بۆ مامۆستایانی قوتابخانه‌ی فه‌یسه‌لیه‌ و جیه‌جیه‌ی ده‌کات. روژیک خه‌به‌ری لی ده‌ده‌ن له‌ دائیره‌ی ئه‌م سالی ۱۹۶۰" کاک جه‌بار بێ ترس ده‌چپته‌ دائیره‌ی ئه‌م و ده‌لی: چیتان ده‌وی؟ ده‌لین خه‌به‌رت لی دراوه‌، که‌ یارمه‌تی بۆ پێشمه‌رگه‌ ده‌بی. ئه‌ویش ده‌لی وانییه‌ ئه‌گه‌ر وایه‌ ئه‌و که‌سه‌ی واده‌لی بایته‌ به‌رامبه‌رم، گووتی ئه‌و کاتی من سه‌د له‌ سه‌د ده‌مژانی که‌س ناویزی بیت شاهیدی له‌سه‌ر پێشمه‌رگه‌ بده‌ت.

جه‌بار محه‌مه‌د ئه‌مین ناسراو به‌ جه‌بار کاره‌با له‌ سالی ۱۹۴۳ له‌ گوندی "قه‌زنده‌ری" ده‌قه‌ری سه‌له‌یی سه‌ر به‌ شارۆچکه‌ی "په‌ری" پارێزگاری که‌رکوک له‌ دایکبووه‌، خانه‌واده‌کیان بۆ بژیوی ژیان له‌ سالی ۱۹۵۲ هاتوونه‌ته‌ شاری هه‌ولێر و تیایدا نیشته‌جیبوونه‌، ئێستا خۆی به‌ هه‌ولێری ده‌زانێ، له‌ سالی ۱۹۶۴ ئه‌وکات کارمه‌ند بووه‌ له‌ فه‌رمانگه‌ی کاره‌با هه‌ولێر، به‌ شه‌ویش قوتابی بووه‌ له‌ دواناوه‌ندی نه‌قابه‌ی مامۆستایانی هه‌ولێر. کۆتایی سالی ۱۹۶۴ وه‌ک خۆی ده‌لی خۆی خزانده‌وته‌ ناو گپژاوی سیاسه‌ت و حزبايه‌تی له‌ناو ریکخسته‌کانی پارتی دیموکراتی کوردستان به‌ راه‌رایه‌تی بارزانی نهمر، سه‌ره‌تا په‌یوه‌ندی به‌ ریکخسته‌کانی یه‌کیته‌ی قوتابییانی کوردستانه‌وه‌ کردوه‌،

ئيراهيم پيغه مبر (د.خ) كورده

نا:- عبدالواحد ديبه گي

له هفتهمه نامې به درخاني ژماره ۱۴۰۱ یاری ۲۰۱۰/۵/۸ ز. کولای ۲۷۱۰ ی کوردي- لاپهره ۱۰/ بابه تيکي زگار سید کاکه رشم خوینده وه، درباری سید معروفی بادوی ه و لیر، بابه ته که دهچته قالبي وروژانند نهک ليکولینه وه، به لای من گرنک نييه نووسه بهچ مرانیک نووسيوه تی؛ به لام گرنک نه ویه بروسک ئاسا به سهر هندی بابه ندا گوزری کردوه، که ناکری بیدهنگی لی بکری، من سهر زندهستی هم برا بهریزه ناکم، که نهچوته بنج و بناوانی رهی میژویی (هزرتی ئیراهیم و سه یدهگان) و په یوه ندیبان به کوردو کوردستانه وه، رنگه نه و کاره مه بهستی نه و نه بی، به لام که قسه بهم ناقارهدا تینه ری نه و هندی دهکری ده بی حقی خوی بد ری تی، چونکه ليکولینه وهی هم بابه ته جگه له وهی کزملیک زانیاری راستی چه پسکروا!! به گزری و دردهکات، به قازنجی کوردیش داده شکسته وه، هم کورد وه ئاگادیتی له پيشینه ی خوی و هم نه و درو بوختانانی دهقه بهل کورد کراون ئاشکرا دهن.

نوسه ری بهریز له دوی پیشه کی دپته سهر هزرتی (ئیراهیم) س. دهلی:- له بهر دورک وه ته وهی هزرتی ئیراهیم س. له کومه لگای هاونه زادی خوی به ته وای بوته عهره ب، هم برگه زانیاری به جگه له وهی هله یه کی گوره یه، رنگه ده بیته هوی بروانه کردی خوینه ریش، به مش خونیه ری کورد پتر لینی ده شیوی و دورتر دهکوی پته وه له راستی، ده بیته هوزاری نه وه ش رنگه هندی کوردی بی پروا، له بهر ده مارگری کوسیک، رقی له هزرتی ئیراهیم بیته وه و جینویشی پیدا وه ک ماکانه ی سه لاجودی نه یوبی!!

دهبو کاکي نووسه بینوسیا په، (کراوه به عهره ب)، ههر نه مش راستی به که یه، هزرتی ئیراهیم س. له بهر بی خاوه نی و له بهر بیگه سی، فارس، تورک، عیبری، عهره ب، ....

له کونه وه خریکن ههر یه که ده یه وی بیکا به هی خوی، چونکه نه وان له (کورد عاقلترن)!! چونکه نه وان لیان دیاره هزرتی ئیراهیم س. که نجینه یه کی هینده گران به هایه، نه وهی دهستی لی گریبی (دنیای پی دخواو تاپو دهکات)!! خه لکان هه زاران درو ده ونه وه، ههر بوته وهی ریگه یه ک بدونه وه تا خویانی پی (به هزرتی ئیراهیم) بلکین، نیمه ش نه گره چی بربری پستی خومانه، له بهر گومرای خومان،

سو تاندمان و در مانپه راندو حاشامان لیگرد !!، ئالیزه دا نه بو نی هستی نه ته وایه تی کورد و به یزی هستی نه ته وایه تی نه ته وه کانی دراوسیمان بو درده که وی، هزرتی ئیراهیم، که (بتواته ی) ۱۱) جی هیلا نه چوه دهلی، به لکو چوه باکوری کوردستان، له ژرفه نیشته جی بو، دروستر به گوزیه ی سرچاوه کان چو ته (هاران)، که ده که وپته باکوری کوردستان، هاران ناوی مه لیکی ولاته که یه و برای هزرتی ئیراهیمه س. ته ورات به (۲۵) ئایه ت له - ئیساجی / ۱۱ ی سفری ته کوین. ریوره چه له کی هزرتی ئیراهیمی سه لماندوه، ده بیاته وه سهر (نوح) پیغه مبره س. (نوح) یش ده کاته "نه تونه بستم" ی سؤمه ریبه کان و باپیره ی که لگامیش (که مه لیکی پنجه مه و باپیره ی کورده ن) ته کوینی ۱۱: ۲۶ تا ۳۰.

ته ورات ته نکید ده کاته وه، که تاری کوری ناوکه، ده کاته باوکی ئیراهیم رابه ری کچه که یان بووه، که له ولای خویان حاران = هاران درچون. ته کوینی ۱۱: ۳۳-۳۲ هاران = حاران - باوکی / لووت / ه، مایر- حیاه ابراهیم ص ۲۵. قورثانی پیروز ناوی له باوکی هزرتی ئیراهیم ناوه / نازهر (واذ قال ابراهیم لابییه ازر) س. انعام / ۷۴ - بیروت / د. ت - ص ۴ ده لیت: تارح - نازره گومانی تیدا نییه، بیین کثیر له سه رجه له کی - ده فاو دهق وهک - ته ورات - باسی دهکات تاکه حیوازی - له گه ل ته ورات لای نه و له جیاتی تا، ح، تارح - نووسیوه ده لیت: تارح کوری ناوحر کوری ساروج - له ته ورات- سروج / ه کوری راعو، له ته ورات، رعویه، کوری شالغ کوری نه رفه خشد له ته ورات- نه رفه کساد، کوری سام، کوری- نوح / ه.

ته ورات چییه کان، کونک له سه ر نه وهی، که ولاتی رافیدین ولاتی ئیراهیمه س. له م ولاته شدا، شاری ئوریان کردوته زاگو شوینی له دایکبون، نه م شوینه ش دراو ته پال (کلدانه کان)، که چی توینده وه زانستییه کان به بلگه سه لماندوویانه، زوربه ی نه و زانیاریانه ی له مر هزرتی ئیراهیم و شوینی له دایکبون و شیوه ی کچه کانی و ره چه له کی: پره له درو و، هه له و، هه له به ستر او! سه له بی نیسا بوری ده لی: زاناکان پیک نه هاتون له سه ر نه و شوینه ی هزرتی ئیراهیمی له دایکبوه، هه ندیک ده لین:- شوینه که (سوس) بووه، یان

هفتهمه نامې به درخان ژماره ۱۴۰/۵/۲۰۱۰

ده لین له بابل = (واتا ولای بابل له شوینی پی گوتراوه - کویا، = (ناونیک له ناوه کانی شاری مه ککه ش، له یه کی له قوناغه کانی ته مندیا، کویا- بووه، له زمانیکه وه بو زمانیکی تر هه تا له شیوه زارده کانی یه ک زمانیشدا، ده گزری، کویا ده بیته شاکو = شاکیو، نه مش گوزارشت له شوینی له دایکبونی هزرتی ئیراهیم س. دهکات، که له ناوچه ی شاخ له دایکبوه. شاری مه ککه ش، که یه کی له ناوه کانی کوسا = کوشا، = شاکو.. بووه، ههر بوته وه ده که ریته وه ره چه له کی دانیش تونی مه ککه ده که ریته وه بو هزرتی ئیراهیم و بو نه شوینی له دایکبوه. سه ربرده نووس و میژوو نووسان له سه ر نه وه پیکه اتون که: هزرتی ئیراهیم س. له سه رده می نه مروود بووه، به لام له سه ر شوینه که ی جیاوازی هیه. ته ورات باوکی ئیراهیم نازهر دهکاته سه ر کرده ی کچه که، به لام له که له پوری ئیسلام، په یوه ندی پته ومان پیشان دده له نیوان نه مروود و نازهر، به لکو ئاماژه به وه کراوه، که نازهر هه میشه داکوکی له نه مروود کردوه هه تا له سه ر (نه مروود) له گه ل (ئیراهیمی) کوریشی که وتوته کیش، که واته ناچپته عقل، نازهر

دهکمه که لیکي گه ورو دهکمه مه سه زن و پیروز، (واتا دوی نه وهی (زاگو و هفتهمی خوت جی بهیلی - ن)، و له خاکی که نعان = فهله ستین، سه قامگیر بووی، دهکمه که سیکي گه ورو له تز و زوریه تی توش گه لیکي گه ورو ده که وپته وه. تکوینی / ۱۱: ۲۶، ۱۲ تکوینی / ۵-۱ -

قورثانی پیروزیش ئاماژه به وه دهکات و دهفه رموی: (وجعلنا فی ذریته النبوة والکتاب). س. العنکبوت / ۲۷ = و اتا له پشت و له توی ئیراهیم نه وه یه که له پیغه مبرانمان خسته وه، کتیبی ئاسمانیشمان دهقه بهل نه وه که ی کرد). له ئینجیل له سفری ته کوینه کان، ۷: ۲- ۴ / ده لی:- خودای مه زن خوی به باوکمان (ئیراهیم) پیشاندا، پی خوت:- ده رچه له خاکی خوت و له ناو عه شیره تی خوت، برؤ بو خاکی - که نعان)...

لیرده نا بی نه وه فه راموش بکری، ئینجیل و ته وراتی راسته قینه، هه ول دده ن، ئیراهیم بکه ن به خه لکی (شوری کلدانییه کان) بوته وهی له خاکی کوردستان ده ریپین و په یوه ندی به کورده وه نه هیلن. با لیره نه وه ئاشکرا که ین، که ته ورات- عبیرانییه کان = جوله که کان، یان نه سده پیشی زاینی نووسراو ته وه به و شیوه یه ی که خویان گه ره کیان بووه و به گوزیه ی به رزه وه ندیه کانی خویان یان سه ده یه ک پیشی زاینی نووسراو ته وه؟، هم ته ورات هه ش جگه له شیواندی زور زانیاری، گه لی زانیاری راستیش خراوته ژیر لیو، نه گه ره ده که کانی ته وراتی جوله که به راورد پیکه ین له گه ل ده که کانی قورثانی پیروز، ده بیپین گه لی زانیاری له نیو قورثان درباری هزرتی ئیراهیم هبه و له ته وراتی نه واندا نییه، که چی ده بوایه به پیچه وانه وه هه بوایه، ده بوو زانیارییه کانی ته ورات پتر بن، چونکه کوتره، قورثان درهنگتره و به چه ندان سه ده دوی ته وراتیش.

سؤ نمونه:- شکانندی بته کان و سو تانندی ئیراهیم و ملامتی له گه ل... نه مروود... هه تده ورتا ته مانه هیچی نییه، به لام له قورثان ئاماژه ی پیکراوه، له گه ل نه وهی زانیارییه کانیان درباری نازریش جودایه. هندی زانو میژوونوسی ئیسلامیش جان به نیازی شؤ فینستی بی یان ههر هوزکاری نادرست، خویان هاویش توته نیو دوی جوله که و، مسیحییه کان، بی نه وهی گوی به وه بدن، که نه مانه زاینیکی گوره به راستی و به ئیمانیه کان ده گه یی، نووسی کتیب / النبی ابراهیم و التاریخ المجحول محمود القمینی / له لاپهره / ۱۸ ده لی:- پیویسته هه مو نه و زانیارییه کان، که نه مانه سرچاوه کان بن)، و اتا نه و زانیاریانه ی ناو ئینجیل و ته ورات و زانیاری میژوونوسی عهره بی ئیسلامی ره تیکه ی نه وه له سه ر هزرتی ئیراهیم، که ههر یه که یان به رییک نووسیویه تی بی نه وهی گوی بهم ئایه ته بدن، که خودا درباری هزرتی ئیراهیم و شارنده وی زانیارییه کانی هه نار دوویه تی:- (الذین یکتبون ما انزل الله من الکتاب و یشترون به مثنا قلیلا اوثیک ما یاکلون فی بطونهم الا النار ولا یکلهم الله یوم القیامة ولا یزکیهم ولهم عذاب الیم) س البقره / ۱۷۴.

که بیگومان پیشی کلدانه کان، عیراق به گشتی و نور به تابه تی هه بووه. سؤمه ریبه کان (که باپیره گه وری کوردن)، له هه زاری نیوهی چواره می پیش زاینی، حوکیمان له باشووری عیراق کنراوه و، شارستانیته بز په کچجار له سه ردهستی نه وان دهستی پیکردوه و، ئوریش، یه کی بووه له شماره پیروزنه کانیان، هم شاری ثوره له بهر نه وهی به پیروز ناسراوه، دوی سؤمه ریبه کانیش ههر به پیروزی ماوه ته وه، هه تا (که کاده کانیش) که باشووری عیراقیان داگیر کرد له سالانی ۲۲۴۰ - ۲۱۸۰ ی پیش زاینی، هم شاری (شوره) ههر به پیروزی ماوه ته وه.

دوی نه وانیش گوتیه کانیش که له کیوه کانی کوردستانه وه، خشین به ره (دهشتی لیته یی) باشووری عیراقیان خسته ژیر رکفی خویان، ئیلامییه کانیش، له سالانی ۱۸۸۰ - ۱۵۹۵ حوکمی باشووریان له ده ستدایووه. گوتیه کان و کاسییه کان که له باکوری عیراقه وه نیشته جیبون له سالی ۱۵۸۰ پ. ز، باشووری عیراقیان گرت، به گوزیه ی نه و میژووانه و میژوو و لیکوئینه وهی تریش، شاری ثور تا ده کاته سالی زاینی ته مته ی سی هه زار ده بی، ماموستا DEVAWX = دیفوش ده لی:- ئیراهیم له سالانی ۱۹۰۰ - ۱۸۵۰ بریاری خوی دا بو کچه کردن.

ههر هم نووسه ره ده لی: له ناوه راستی سه ده ی بیستی پیش زاینی، ثور که و ته بهر شالاوی ئیلامییه ناریه کانی خوزه لات، تا خوزئاوا نه موریه یان داگیر کردوه. نه گه ره میژوی ئیراهیم و کلدانه کان پیکدی بگرین، نه و ۱۰۰۰ سال نیوانیانه، که واته چن دهچپته عقل ئیراهیم زمان و له ژیر ده سله لاتی کلدانه کان کچی کردی!! تاکه هه نه جتان نه ویه به رییک له ثور دوزر ایته وه، ناوی ئیرام ی له سه ر نووسراوه، یان ئابرام ئابراما.

مه رج نییه نه و به رده هی سه رده می کلدانه کان بی، یان ئیراهیم له وی ژاپی، بیگومان به رده نووسراوه که به سه دان سال پیشتر نووسراو ته وه. سه یه مه محمود له لاپهره / ۳۱ ده لی:- ئایا ولاتی ئیراهیم س. ثوری کلدانه، یان هاران، یان نارم نه هرینه، یان فه دان نارم؟ ئایا له وپه ری باشووری عیراق بووه له سه ر تخووی عهره بستان، یان له وپه ره که ی باکوری عیراق، له ناو ولاتی نه رمینا ل / ۲۱. ههر هم به ریزه ده لی:- جگه له ثوری کلدان، که ته ورات ناوی لیئاوه و ده یاته پال کلدانه کان، چه ند ثوریکی ترهن، وهک- ثور- شه لیم، ثوروک، عیراقی، ثور نارو که له ته ک ده ریاجه ی وان- ه، له سه ر نه و چیا یه که به نارارات ناوی در کردوه. ل / ۴۹ (النبی ابراهیم و التاریخ المجحول سید محمود القمینی)، ثورسی س میژوونوس له دهوری سالی ۲۷۵ ی زاینی له دایکبوه، ده لی:- که شتییه که ی نوح س. له سه ر کوی له نارمانیا له نگه ری گرت، (بول ارسوس تاریخ العالم، الترجمة العربیة القدیمة حقیقه و قدم لها د. عبدالرحمن بدوی المؤسسة العربیة للدراسات والنشر، بیروت ط ۱۹۸۲-۱ ص ۶۲، ۸۵

گه شتیگ له کولانه کانی هه ولیر هوه بو نه امریکا

مه سعودی مهلا هه مزه*

له تهمنی ۲۰ سالیدا په کم گه شتی دور و دریزی ژبانی خوم بؤ نه امریکا سازکرد، که نه ویشیان به مبهستی به شداریکردن بوو له حه و تهمین فیستیقایلی به درخان، له نو سیندا به شیوه یه کی سه پیچی باس له ویستگه کانی نه و گه شته له هه ولیر هوه بؤ به غداو دواتریش له هه ولیر هوه بؤ عه مان و له ویش هوه بؤ نیوزک و دواچار واشتونن.

له هه ولیر هوه بؤ به غدا

هر له سه ره تادا دواي نه وهی له لایه ن لیژنه ی ناماده کاری فیستیقایله وه نام خایه لیستی نه اندامانی به شداریبوو له فیستیقایله که به شیوه یه ک دلخوش بووم، که پیمو ابو نه و په کیکه له ناواته کانه و پیچی گه شتووم، بویه دواي نه وهی له ۲۰۱۰/۲/۲۸ به فرۆکه و له ریگه ی فرۆکه خانه ی نیوده وه تی هه ولیر هوه به ره به غدا که ویتنه ری و له ویه بؤ هوتیل و روژی دواتریش چوپینه قونسولخانه ی نه امریکا له عیراق به مبهستی نه انجامدانی دیدار له گه لمان.

تو مندانی بوچی ده چی

هر دواي نه وهی چوپینه قونسولخانه ی نه امریکا له به غدا سره م هات بؤ نه انجامدانی دیداره که له گه لم، نه و کچه ی دیداره کی له گه ل نه کرد هر زو لئی پرسیم تۆ مندالی له گه ل نه و گروپه بؤ کوئ ده چی که هم مویان تهمنیان له تۆ زیاتره، له اولاما گوتم به بنده ماوه ی سه ساله له هه هفته نامه ی به درخان سه ره پهرشتیاری به شی هونه ریم، نه ویش پرسی چۆن نیش ده کی، گوتم به گریبه ست، گوتی کوا گریبه ست که ت؟ گوتم لام نیبه بویه دواي لیکردم که له ریگای تیمیل بؤیان بنیزم، نه و هوبو دواي نه وهی گه راپنه وه هه ولیر گریبه ست که م بؤیان نارد و وهکو تینینی بؤم نو سین نه وه مالپه ری فره می به درخانه و دوتوان سهردانی بکن و بؤتان دهرده که کوئ که من ماوه ی چنده له وهی کارده کم، دواي ماوه یه ک و له ۲۰۱۰/۴/۳۰ فیزه کم هاته وه که فیزه کم سالیگ بوو مه لتی "توپن یش بوو".

نامادکار یه کانی گه شت

دواي نه وهی بریاری کزتابی درا که روژانی ۲۹ و ۳۰/۷/۲۰۱۰ له واشتونن حه و تهمین فیستیقایلی به درخان سازیکری، ده ستمان کرد به خوناماده کردن بؤ نه انجامدانی گه شته که، نه و هوبو به ره له هر شتیگ حه مید به درخان گوتی کیشه ی پارمان هه یه و له وانه یه هرکه سه و له سه ره کیسه ی خوی گه شته که نه انجامیدا، نه وه یان ساردی کرده وه و خه ریک بوو بریاریده گه شته که نه کم، دواتر پیان راگه یاندم که پاره ی بلیتی فرۆکه دابین کراوه نه وهی تر له سه ره کیسه ی خومان ده بی، له وه شدا هر قه له ق بووم و ویل بووم به دواي په یاکردنی پاره بؤ گه شته که، شوکر بؤ خوا هاوریکانیشم هم مویان مرؤفی چاکن و به هاوکاری خزمه نزیکه کانه توانیان بریک پاره م بؤ دابین بکن که تا نیوهی گه شته که می پی هر ی بکه م، نه و هوبو له شه وی ۲۰۱۰/۷/۲۵ له ریگای فرۆکه خانه ی هه ولیر هوه که ویتنه ری.

له نیویورکه وه یه کم نیگای نه امریکا کرد

تا نه و کاته ش له فرۆکه خانه ی عه مان به ریکه ویتن باوره م نه ده کرد نه وه من بم به ره و نه امریکای زل و زبه لاج بچم،

مه سعودی مهلا هه مزه له جوزج تاون

دواچار گه شتیبه هوتیلی کاپیتال هیلتن "که چی هوتیله که مان گرانده هیات" بو، نه ک نه وهی دیکه، بویه ریکه ویتن و له وهی نه جات عه بدولا لپی سر او ی به شی هونه ر و کلتور هاته لمان و کلیلی ژوروه کانی داپیمان، له به ره وهی به شی زوری نه اندامانی وه فده که تهمنیان یان وهک باو کم یان گوره تر بوو، بویه پیم باش بوو من و هه وراز له یه ک ژورور بین، هر نه بی نه و تهمنی له من نزیکه، بویه له گه ل هه وراز به یه که وه له یه ک ژورور خوتین، نه وهی زور جینی سه رسورمان بوو و له به ره وهی شوهی شه ممه گه شتین و نایت فرایده ی بوو له سه ره شه قامه کانه و به رده م باره کانه دهمانی بی به سه مان گه نچی کچ و کور بؤ خویان له که یفی خوشین و به یه که وه خه ریکی سه ره کردن و دانسن، بیینی نه و دیمه نه به چاوی خومان گواستینه یه وه له بیینی نه و شتانه له تیقیه وه بؤ واقع.

له برنج و بامیه و دولمه وه بؤ چیکن سلات

وهک شتیکی گرنه خواردن به شیکی هه ره گرنه که له ژبانی هر تاکیک، بویه هر یه کم روژ له گه ل براده ران به دواي خواردندا گه راین، له به ره وهی راهاتوین که له ی تهم خواردن به نان و سه مونه وه مانای خوی ده که یه تی، بویه به دواي خواردنیک ده که راین که وایی، یه کم جار چوپینه چیشتخانه یه ک، به ره له هر شتیگ به لاهمه وه سه ره بوو که هرکه سه و خوی له سه ره ده وهستی و دهرده کردی و پیادوستی خوی و دهرده کردی به و مانایه ی ده بی خوت خزمه تی خوت بکه ی، هر زوو چاوم گیزا به ناو خسته ی خواردنه وه کانه و بریارمدا "چیکن سلات" داوا بکه م، به و حیسابه ی سه لات سه لاتیه ی خومانو و چیکنه که ش له فه ی مریشه که، که چی دواي نه وهی بزمان هات بینیم سه لاتیه یه و ته گوتی مریشه کی تیا به، بویه ده یلیم له و گه شته دا په کی تیک له و شته خوشانه ی بیرم ناچیته وه زورچار خواردندان داوا ده کرد تا نه ده هاته به رده ممان نه مانده زانی چییه؟

پیشوازی کوردانی نه وه و نوینه رایه تی حکومت له وه فده که

بؤ هر که سیک که گه شت بکا بؤ ولاتیکی دهره وهی له وهی که س نه ناسی کاریکه خوخ نیبه، وه لی من به هاوکاری برای روژنامه نووسم له کوردستان هیمن مام ره ش" له گه ل حه یده ر که ریم له نه امریکا به ته له فون قسه مان کردو نه و وهک برایه کی دلسوز پیچی راگه یاندم هر که گه شته نه وهی ته له فونی بکه م و هیچیش هه ست به غه ری بی نه که م، نه و برامه و ماله که شه ی مالی خزمه، بویه هر که گه شته نیویورک ته له فونم بؤی کرد، هر بؤ به یانی هه مان روژ حه یده ر که ریم له هوتیل هاته لمان و به ره له هر شتیگ چوپین بؤ کرینی سیمکارت، له ویه "من و حه سه ن یاسین، فهیسه ل عه لی، هه وراز محمه د" بریارماندا وهک گروپیک له و گه شته به یه که وه بکه رین،

مه سعودی مهلا هه مزه و قوباد تاله بانی

له خوناماده کردن بووین بؤ سازکردنی فیستیقایله که، به ره له هر شتیگ خه می گه ورمان که یانندن که لوپه له کانه بوو بؤ ناو هوله که، نه و هوبو له گه ل نه جات عه بدولا، حه مید به درخان، هه وراز محمه د" چوپین و شته کانه مان برده هوله که و بریارماندا بؤ به یانی هوله که ریکنه ی، نه و هوبو زورینه ی براده ران به یه که وه چوپینه هوله که و کله یه له کانه مان ریخت، هر له "دانانی کتیبه کانه و له بوو مکه کانی هونه رمه ندانی کورد و هه لواسینی پوستره کانه و هه موو شته گرنه کانی دیکه، دواتر هر له یه که م روژی فیستیقایله که وه کومه لیک کوردانی نه امریکا به گروتینه وه له فیستیقایله که به شداریبوو و له وه ش کرنگر کوردان زور به وه دلخوش بوون که گروپیک له کوردان هاتوون و فیستیقایلی که لتوری ریکنه ی، بویه هر سه ریت ده کرد نه وه کوردانن ته عاروف ده کن و ژماره موبایل و بزس کارت ده کورنه وه.

قوباد وهک خوی

له روژی یه که می فیستیقایلی چاوم کهوت به قوباد تاله بانی، نایشارمه وه به رپرس ناسی لای خومان له قوباد ده وانی، به لاهمه موو تیروانینه کانه پیچه وانه بوونه وهی نه وهی بینیم قوباد که سیک بوو تا سه ر نیشقان روح سووک و قسه خوش، نه و بوو له گه ل تهم هولی پاک ده کرده وه، هر نه ویش بوو له گه لمان وهک برادره رفتاری ده کرد.

کتیبخانه ی کونگریس و گه شته به کومه لکه

دواي ته و او بوونی فیستیقایلی که خوشه ختانه به شیوه یه کی سه رکه و توو کزتابی هات و بووه جیی دلخوشی کوردانی نه وهی و نه امریکیه به شداریبوو کانی فیستیقایلی، هر له وهی براده رانی نوینه رایه تی حکومتی پیان راگه یانندن که به یانی و اتا "۲۰۱۰/۷/۱" که شتیگ به کومل به ناو واشتونندا ده که ی، نه و هوبو بؤ به یانی پاس هاته به رده م هوتیلی گرانده حیات" به ریکه ویتن و لای کونگریس دابه زین، نه و هوبو هه موومان له به رده م کونگریس چندی وینه مان گرت، دواتر چوپینه کتیبخانه ی کونگریس و له وهی نوینه رایه تی حکومتی هریمی کوردستان له ریگای په یوه دنیبه کانی خوی که سانیکیان هیتاو له سه ره نه و کتیبخانه یه قسه یان بؤ کرین، به شداریبوو انیش باسین له چلاکیه کانی فیستیقایلی و چلاکی و به ره مکه کانی ده زکای به درخان کرد، به لاهمه له راستیدا زور جیکای دلخوشی بوو، که کتیبخانه یه کی ناوا گه ورمان دی، واشتونن له روژانی ۲۹ و ۳۰/۷/۲۰۱۰ له هولی مالی سویدی له واشتونن به ریوه ده چی، دواي نه وهی شه وی ۲۰۱۰/۷/۲۶ که یشتینه واشتونن

سکای لاین و نه شکه وتی لورای

دواي نه وهی هوتیلی گرانده حیاتمان جیهیشت گروپه که ی تهم له چوار که سه وه بووه پیچ که س، کاک عه تا له گه لمان بوو، بویه گه وره ترین خه می کاک حه یده ر نه و هوبو که تۆتومبیله که ی شوینی چوار که س ده بوویه وه، ده بوو یه کانه به چی بمینین، به لاهمه زورچار هر پیچمان سه رده که ویتن و ده شترساین له وهی پولیس بیگری، بویه بؤ گه شتیکی یه کجار خوش کاک حه یده ر ته له فونی بؤ نه حمه جافی هاورچی کردو نه ویش به فانه که ی خوی هات و چوپینه نه شکه وتی لورای، که نه و نه شکه وتی نه قه لم و نه زمان ناتوانی باسی بکا، له به ره وهی شوینیکی نه و نه ده خوش و دلگیر بوو و پر خزمه ت بوو باسی ناکری، دواتر چوپینه سکای لاین و له وهی وهکو سه فره ی لای خومان دانیشتنین و نانمان خواردو قسه ی خوشمان کرد، به لاهمه وهکو لای خومان نه بوو که خواردنه وه ناسایی بی، له وهی ناکری تۆ بخویته وه و نازادی که سی به رامبه رت پیشیل بکه ی، بویه له وهی بیرم له لای خومان ده کرده وه که چۆن له سه ره شه قامه کانه دانه نیشن و به بی گویدانه نازادی هیچ که سیک ده خونده وه زورچار که شت و سه ران له خه لکی تیک ده دن.

داوه ته که ی دلشاد عه بدولا

هر له و گه شته دا دلشاد عه بدولا ی شاعیر که یه کیگ بوو له به شداری فیستیقایلی به درخان، نه و زووی پیچی گوتین که ده یه وی نیواریه یک من و هه وراز ی هاوریم داوه ت بکا و به یه که وه نانیک بخوین، نه و هوبو نیواریه یه کیان "من" هه وراز محمه د، دلشاد عه بدولا، سامی هادی، سه مه د محمه د، د. ناکو شوانی، مه ریوان مه سعود" به ریکه ویتن بؤ نه وهی بچین نان بخوین، دواي نه وهی

گه شتیبه به رده م چیشتخانه و باریک، له وهی براده ران چوپنه ژوروه و و گاردی به رده رگا دواي پاسپورتی له من کرد، که دامی به دواي لیبورده وه گوتی: تۆ ناتوانی بچیه ژوروه وه، هیشتا مندالی، برادران زور گوتیان تهم وه فیدین و نه و ناخواته وه به تاییه تی د. ناکو شوانی که زور هه ولی له گه ل دا، گوتی: ببورن یاسایه ناتوانی بچیه ژوروه وه، له راستیدا هه سم به نه قس کرد، به لاهمه موو براده ران کزک بوون له سه ره نه وهی که بچینه شوینیکی دیکه نان بخون، به لاهمه من و هه وراز گوتمان ده بی تیه بچن دانیشن و تهم ده چینه لای کاک حه سه ن یاسین و کاک فهیسه ل عه لی، نه و هوبو چوپینه لایان و له گه ل نه وان نانی نه و نیواریه مان خوارد، نه و جازورچار بؤ گالته ده یانگوت کاکه تۆ مندالی چ کارت به ی گه شته هه بوو، به لاهمه نه و هیان زور دلخوشی کردم، که منیک له تهمنیک که هیشتا مندال توانیومه بگه م نه امریکا، هر چه نده توانی خزم نه وهی سه پاندبوو، به لاهمه گه ر ده زکای چاپ و بلاورده وهی به درخان نه بووایه نه ده که یشتنه نه و نه امریکایه و هر ده بوو له TV نه امریکا ببینم.

قیرجینیا و حه یده ر که ریم

هر وهک له سه ره وه باسم کرد، له سه رته ای گه شته که مانه وه یه کیگ له هاوکاره هه ره سه ره کیه کانی گه شته که مان حه یده ر که ریم بوو، که نه و وهک برادره ریک روژانه ده هاته دومان و ده بیردینه شوینه زور خوش و تاییه تکان، هر نه و بوو تهمی برده ویلایه تی قیرجینیا و له وهی تهمی گیزا، به و پییه شتی که ماله کی له قیرجینیا بوو، چه ندین جار چوپینه ماله کی، بویه ناکری باسی خیزانه که ی و که یلانی کچی کاک حه یده ر نه که ی، که به راستی خیزانه که ی به ده ست و پله رنکیه کانی خوی چه ند جاریک به خواردن کورده واری داوه تی کرین و که یلانی کچی شی و له گه لمان راهاتبوو که ده چوپینه لای به دم گوزانیه کانی عه زیز و یسیه وه له گه لمان هه لده پری، دواچار که نه ویمان جیهیشت له ته له فونه وه هر ده یگوت مامه ورن وهیسی وهیسی...

بیه شی یه که م
* به شداریبوو حه و تهمین فیستیقایلی به درخان له واشتونن

من و وینهکان، له کوردستانهوه بو ئه مریکا

وهفدهكه له نیو فرۆكه زبه لاجه كه

ئه مریكایمان نۆش دهكرد...
ئاخر مرۆف ههمیشه بهدای شتی نویدا دهگهریت. بهدای چێژی نویدا ویله، دای تپه ربوونی زیاد له بیست رۆژ بزم دهركهوت بۆچی خوارنده كوردهواریهكه لای ئه هاورینیانهی ئه وئ هیند چێژی هه بوو. بهر له وهی بگه رینیته وه تیلیم بۆ ماله وه كرد، داوای برنج و فاسۆلیا و قه یسیم كرد. بۆی خواردنی كوردهواری..

وینهی چوارهم. (نیاكارا فۆلس)
له قوناغی پینجه می ئاماده بیدا مامۆستای جوگرافیا هیند به سیجراوی و وهگ شونینگی سهیر باسی تافهگه كانی نیاكاری بۆ كردبووین، كه چه ند گه وریه و له رووباریكه وه له نه مریكاهه ئه رژیته رووباریکی تروه و هه ر دوو ولاتی كه نه دا و ئه مریكا لیک جودا دهكاته وه، له توانایه یه زۆرترین ریزه ی كارها بهرهم بهینیت و هتد.

ئه م وهسفه له زه مه نیکدا و له زه مه نیکێ تیدا ئه و وینه فۆتوگرافیهی له رینی ئینته رنیته وه بینیبووم، خولیا و خۆزگه ی بینینی ئه و شونینه یان رۆژ به رۆژ لا گه وهرتر دهكردم. خۆزگه سه فه رکردن له ولاتی ئیهمه دا هیند سه خت نه بوایه، چونكه دلنایم هه زاران كه سه به هیوان ئه و شونینه بینن، دای مانه وه مان له فیرجینیا بریاری سه فه رماندا بۆ بافه لۆ. بۆ مالی هه ندیک له دۆستان و خۆشه و یستانمان، كه كۆمه له

له راسته وه: هه وراز، د. ئازاد، م. عه بدوللاو د. ئه بیهه كر خۆشئاو

وینهی سه یه م. (خواردنی كوردهواری)
دای ته وای بوونی مارشی به درخان، به ریز (قوباد تاله بان) دای به خیره یانی میوانان و باسکردنی گرنگی فستیفتالی له م چه شنه و به رز راگرتنی یادی رۆژنامه گه ری و دوپانكرده وه ی پالپشتی بۆ ناساندنی كه لتووری كوردی. هتد، میوانانی بۆ خوانیگی كوردهواری بانگه یشت كرد وه كو یه كه مین كار له بهر فستیفتاله كه، دهستی وه ستاكه ی خۆش بیته له كوردستانیش كه م خواردنی

وینهی دووم. (16h)
به ر له وه ی به ناو وینه ی یه كه مدا برۆین، به مانگیك، (سه روه ر ئه حمه دای هونه رمه ندی شانۆیی پیی وتم كه (گوگلا) دا هینانگی تری كرده وه، وتم چییه؟ - پیی وتم كه ته وای ئه مریكا شه قام به شه قام و كۆلان و كوچه ی ده توانیت له ریه گی وینه ی جولای پینتر وینه گیرای سێ ره هندی (3D) ببینیت و به كه یفی خۆت به شه قامه كانی پیا سه بگه یته، كه ئه مه دا هینانگی تری (گوگلا ماپه).

خیرا دهستم كرد به گیرانمدا و مۆبایله كه م ده رینا و ئه و مه سجم خۆینده وه كه پینتر كاك حه مید به درخان بۆی نارده بووم، ناوینشانی هۆتیل و شه قام و ئه م ناوچه یی واشینگتن دی سی كه لای داهه بیزین، بینینی ناوچه كه و هۆتیه كه و ئه و شه قامه زۆر سه سامی كردم، (كاپیه له هیلتن) بۆ خۆی كاپیه له هیلتن بوو. دای ئه وه ی له فرۆكه خانه ی (JFK) له نیویۆرك به ره و واشینگتن دی سی به ریه وتین. هیشتا برۆا كردن به وه ی ئه وه ئیهمه له نه مریكا كه میک قورس بوو هیشتا واقه كه له خه وه وه نزیكتر بوو وهك له راستیه وه، پاش زیاتر له حه وت كاتژمیر له مینی پاسه دا كه كۆمه له ی ئیهمه ده گواسته وه، چونكه پینتر كۆمه له یه كه ی تر له هاورینیان رۆیشتبون. گه یشتیه Washington D.C. 1001) th street N.W, Capital Hilton) به كاك حه سه ن یاسینم وت من پینتر ئیره م بینیه، سه ریه یی كردم وای زانی قشه كه م، پیکه نی، منیش بۆم باس كرد. ئه ی ئه گه ر ئه مریكیه ك بیه ویت بیته كوردستان له ریه گی چییه وه سه ریه ئه و شه قامه بكات، كه ئه و هۆتیه ی تیا دایه ئه م لئی داهه بیزیت؟ ناوینشانه كه مان هه له بوو، هۆتیه كه كۆردایوو بۆ دوو شه قام سه روه تر بۆ (grand hyatt, 16h).

وینهی یه كه م. (شین)
ویناكردنی خۆت له نیوان دوو رهنگدا، كه هه ر دوو كی هه ر شینه، مه گه ر هه ر ئه و ساته بیته كه به ناو ئاسمانی شیندا ده فریت و خاره وشت زه ریا فراوان و بیکرتاكانه. له ماوه ی دوازه كاتژمیر و نیودا، كه له عممانی پایته ختی ئوردنه وه به ره و نیویۆرك له سه فه ردا بووین نزیكه ی نۆ كاتژمیر له و كه شه سحرایه دا بووین، كه دنیا ی ده ره وه مان له خه ون نه بیته له هیچ نه ده چوو سه راپا شین و جار جاره یه ك كۆمه لیک گه و له هه و، كه جوانیان قه له می من ناتوانی بیکرپه وه. هه میشه جوانی ره گیکی له گه لا ترسدا به ستراوه، جوانی نییه له به رامبه ریدا رووت نه بیته وه و دانه بریته له هه موو ئه و شتانه ی په یوه ندیان به مینزوی ژیا ته وه هه یه، ئه و چركه ساته ی له به رامبه ر جوانیدا یته، ته نها جوانی حوكم دهكات، جگه له سه رسامبوون و چێژ وه رگرتن، ته نها شتیك مرۆف نیه ران بكات مردنه، به خۆت ده لئی به س نییه نه مردم و ئه م جوانیه م بین، بلیی بهر له وه ی بمرم ئه و جوانیه ی تر بینم، كه نازانم كه ی و له كو ی به رامبه ریان راده وه ستم و چاره كانم پرده ن له ئا، ترسی ئه وه ی بلیی ئا له م چركه ساته كۆتایی بیته و تیا دایه نه مرم.. هه ندیک جار بیرم ده كرده وه بلیی ئه م فرۆكه زبه لاجه به زیاد له سه سهد سه رنشین و سه دان جانتا و ئه مه جگه له بارستایی و كیش و قه باره ی خۆی. چۆن له به رزی زیاد له ٦٨ هه زار پێدا ده فریت، به جیه گه یه كدا ده فریت كه پله ی گه رمی تیا دایه (٥٢) پله له ژیر سه فره وه یه، جوانی له جیه گه یه كدا به سه ره وه ت ئاسمان و ژیره وه ت زه ریا و خۆت له به رزایی ٦٨ هه زار پیدابیت. مردین هیند له سه ر ئه و كورسییه دانیشتن، خۆزگه م به وانیه ی خه ویان لیکه وت...

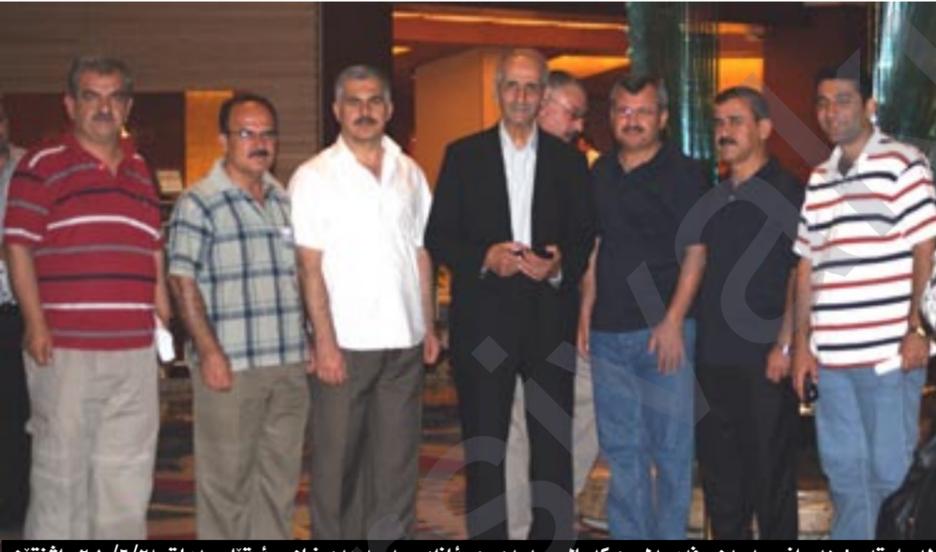
هه زاران كه سه له هه زاران شونینی جیاوازی دنیا وه بۆ بینینی ئه و وینه یه له وئ بوون، كه ئه و سروشته به مرۆقی ده به خشیت، ده بان روونگی جۆرا و جۆر كه شه كه ی هینده ی تر ئه فسوناوی كردبوو، ئه روه لا بوو به ته قه، گرم و هۆر به رز بووه، ته ماشای ئاسمان بكه، یاریی ئاگرینه، خودایه چه نده جوان بوون یارییه ئاگرینه كان له و شونینه ئه فسوناوییه دا.

به یانیه كه ی به كه شتی چوینه ژیر تافهگه كان و سه رمان بۆ ئاسمان هه لپه ری و چاومان نوقاند، ده سه ته كانمان به رز كرده وه وه و ته ر بهر بووین..

تینی گه یاند كه نه شاره زان و گه شتیارین ده مانه ویت به مانبا ته مانه اتن ناوه راستی شار، مالی ئاوبیت كابرای شو فیری ته كسی تا گه یشتینه شونینی مه به ست زانیاری ته وای له سه ر نیویۆرك و ئه و شونینه و ئه مریكا و شیاو زی مامه له كرن و نرخی ته كسی و شونینی ته رفیه و گه شتیار ی پیداین، به روویه یی خۆشه وه زیاد له چل و پینچ ده قیقه شونینی نیشانداین و بۆی باس كردین. وتم ئا ئه مه یه ئه مریكای حه قیقی با له خانه هه و ر بهر كان قه ره با لعی زۆر و بینینی هه زاران مرۆقی جیاوازی كۆشكه كانی سه ر شوسته كه هه ر هینده ی بیانزانیایه رۆژه لاتیت به عه ره بی ده كه و تنه قسه كرن له گه لت، چونكه زۆرینه یان میسری بوون، چیشته خانه ی ئیتالی و شونینی سه مای ناو داران به خۆیان و گیتاره كانیانه وه، ئه و ئه كته ره به ناو بانگه ی دیار بوو ئه كته ری پۆرنۆ بوو ته نها شو رتیکی حه وتی له پیدای بوو كه وینه ی ئالای ئه مریكای له سه ر بوو سه مای ده كرد و ده یان كچ و ژنی گه ن و پیر و شوخ و شه نگ له سه ردا وه ستابوون بۆ ئه وه ی وینه ی له گه لا بگرن هه ر هینده ی ژنه كان ده چوونه ته نیشتی ئه و ده ستی ده كرده ملیان و ده كه وته راموسانیان، ژنه كان پیده كه نین، هه موو چه پله یان بۆ لیده دان و وینه یان ده گرتن، ئیهمه ش واق ورما و ته نها ته ماشاده كه ی، پیکه نینم هات لای ئیهمه هیشتا له سه ر گومانی قسه كرن له گه لا پیاویكدا ژن ده كوژن، له وئ ژن له گه لا میرد یان هاوری یان ده سته گرانیه تی ده ست بهر ئه دات و له گه لا ئه كته ریه یی پۆرنۆدا وینه ده گرتن میزده كه ی پیده كه نیت، ئاخر خۆ نه یخاردوه، خۆ نه چوه خیا نه تی لپیکات. بۆی نازادی بی سنوور بۆ مرۆقه كان، بۆی فستیفتالی به درخان، ئه و فستیفتاله نه بوایه زه حمه ت بوو من ئه م وینه بینم و دواتر بیانكیزمه وه..

له كۆرهبانی تاپه سكۆر

له راسته وه: هه وراز، حه سه ن، شه یسه ل، ده كه مال، سه مه د، د. ئازادو حه مید به درخان - نۆتیل حیات ٢٨/٦/٢٠١٠ واشنتون

وینه ی پینجه م. (تاپه سكۆر)
به ر له گه رانه وه مان بۆ كوردستان به چه ند رۆژیک گه راینه وه بۆ نیویۆرك، چونكه ده بوو له فرۆكه خانه ی نیوده وه تی جۆن كه نه دیه وه بگه راینایه ته وه. زانیاریمان له سه ر شونینگی دیار كراو نه بوو، كه بۆی چپن، ئیهمه له جامایكا بووین، ناوچه یه كی نزیك مانه اتن وانا ده ره وه ی شار، ته كسیه كمان گرت مامۆستا عه تا قه رداغی له پینشه وه سه ركه وت و كه وته قسه كرن له گه لیدا

كه ساتنیک بوون هینده میوانداریان شیرین و به شكۆ بوو مه گه ر هه ر داب و نه ریتی میوانداری كوردی وابیت. ئه و نازیزانه مان له وئ له دوو كاتی جیاوازا بردیانین بۆ نیاكارا، جاریك شه وئ هه یی بوو، ئای خودایه ئه و نه رمه بارانه چه ند خۆشه، ئه وه نه رمه باران نییه، ئه وه له نایابه، له نیا ئه و پرژه و نه می ئه و ئاوه خوره یه كه له و به رزایه وه به و خوریه دیته خوار و رهنگی وهك شیره، شیوه ی وهك كه فه، له دۆخی له نیا دایه..

هیند به له زه ت ئه خۆیت، بۆ ئیهمه كه له ولاتی برنج و فاسۆلیا وه رۆیشتبووین ئه م خوارنده زۆر جیه گی گرنگی نه بوو، سه رسام بووم ئه و ئه مریكاییانه و كوردانی دانیشتووی ئه مریكا هیند به شه وق و زه وق و چێژ بینینه وه له خواره كه یان نۆش ده كرد.. ئیهمه به دای (ماگدونالدو كه ی ئیف سی و بهرگه ركنینگ و پیزاها ت و بافه لۆ وینگا وه بووین بۆ خوارن به هه مان چێژی ئه وانه وه بۆ خواردنی كوردهواری، خواردنی

تافهگه ده گیره كه ی نیاكارا

حەسەن زێرەك بەمەردنی خۆی مرد، یان ساواک كوشتی؟

حەسەن زێرەك

بلاكواردییهکی هونەری تاییه ته به یادی هونەرمانندی
گهوهی كورد حەسەن زێرەك له گهڵ بەدرخان دەردهچێ
به سه ره پرشتی: دکتۆر مه ولود ئیبراهیم حەسەن
ژماره ۵ - ۱۴۶، ۲۰۱۰/۸/۸ ی زایینی

چاوپیکه وتنیکی گرنگ و میژوویی له گهڵ رابه خانم خیزانی هونەرمانندی گهوهی كورد و جیهانی نهر حەسەن زێرەك

ژیان و مردنی زێرەك له دەمی رابه خانمی خیزانییه وه

نەیدا، عالم نەما له سه قز نەهینی بۆ داوام، دوايي من گوتم بۆ شووی پێ نهكەم، با هیچی شی نەبی، چون هونەرماندو پیاویکی ئاوا لێهاتوو و زینگی، بەلکو بایم و ئەو بایم رازی بکەم، له گهڵ باوکم قسەم کردو گوتم: خۆشت دەوی؟ گوتم: وهلامی له ئەو هل خۆشمنه دهویست، بهلام ئیستتا خۆشمندهوی و بهلکو له گهڵیا بهختیار بام، وهلا شووم پیکرد، زێرەك هیچی نەبوو، نه خانوو، نه مالی هەبوو، له و کاتەدا رابه خانم دەستی بۆ رابه خەکی ژیر پێی درێژکرد، گوتم: ها ئەمەشی نەبوو" که من گوینز راسه وه له مالی براکه ی ژووریکیان دابوو، ماوه یەک بهیه که وه بووین و خۆشمان رابوارد، دوايي رۆژیک گوتم: رابه با چینه بانه، گوتم: ناخر ئیبه هیچمان نییه، بهم حاله بۆ کوئی بچین، گوتم: رابه مال هیج نییه، دل خوش بێ، سه ره خوش بێ، مالی دنیا هیج نییه، ئیستتا گرنگ نهویسه من و تۆ په کترمان خۆشدەوی، ههستاین چووینه سه قز و چووینه ههوشه ی مالی باوکم، له و ئی دوو ژووریان پیداین و سالیکی و سی مانگ له و ئی بووین.

گوتم: له و کاتانه زێرەك چ کاریکی ده کرد، بۆ نا ههنگ و شت ده چوو؟ رابه خانم گوتم: هیج کاری نه ده کردو بۆ نا ههنگی نه ده چوو، له و دوا ییه من رازیم کرد بۆ نا ههنگ بچن، جار جاره ده چوو ره ادیی کرمانشان و به رنامه ی ده کردو ده چوو تاران و سنه وه ناخیرانه ش که رادیوی مه هاباد دانرا، ده چوو مه هابادیش، رۆژی هاته وه گوتم: رابه دۆستیکی چاکم په یدا کردوه، با بچین بۆ بانه، گوتم: زێرەك تۆ چ کاره ی؟ شاره وشاره ئیبه هیچمان نییه، چۆن ده بی؟ گوتم: رابه غه م مه خۆ نانی شه ویمان هه بی به سمانه، تۆ غه م له وه مه خۆ، چووینه بانه، چووینه مالی ئەو میرزا که ریمه، گوتم: میرزا که ریم تۆ چ کاره ی؟ گوتم: وه لا من په نا هه نده ی عیراقیم له سه ره ئەو جیبه ی کارده کم و به خۆ شه ییستی زێرەك ده ستم له و کاره هه لگرتوه و له خزمه ت رابه کرد دام، وه لا چایخانه یکی بۆ کرتین و له ره ش قه لا، ئەو چایخانه یه داها تی نه بوو، رۆژانه تا ئەو وه ختانه مه یه ستی رابه خانم سه عه ات شه شی ئیواره بوو کاره کانم بۆ ده کردو من ده گه راسه وه ماله وه، به لام ره فیق دۆست لینه ده گه ران زێرەك کاره کان بکات، ده ها تن و ده یانیدو شه ودرنگ ده گه رابه وه.

پرسا ره کانی تۆ بداته وه، نه که ئەوه بلن که خۆی ده یه و، چون که هه رزوو بۆم ده رکه وت رابه خانم نا یه وئ هه موو شتیکی بلن! من له وه دا نا هه قی نا گرم، به لام بۆ من یه ک وه لام گرنگ بوو، بۆ ئەو پرسا ره ی که پیشتر به شیوه ی جیا جیا به دوا ی وه لامه کیدا گه راوم و هه ندی راستی شتم ده ست که وتوه، به لام وه لامی راست و ته وا و له دلی رابه خانم دایه.

خواستی ره ش نه سه ر
سه رها تۆ ئەوه ی رابه خانم له م رۆژگاری پیری و بی "زێرەك" یه بگوینزه وه بۆ زیاتر له په نجا سال پیش نه مرۆ گوتم:
* میرزا که ریم له کتیبه دوو به رگی به کیدا له باره ی ژیا نی زێرەك زۆر به ریزه وه با سی جه نا بت ده کات و ده لی: ژنیکی زۆر به ریز و زۆر به وه فا بوو بۆ زێرەك!
گوتم: میرزا که ریم له گه ل ئیبه یه ک سال هه ر، زۆریش زێرەکی خۆشه ده ویست، به لام من گه ییم له میرزا که ریم هه یه، کتیبی چاپ کردوه نه ده بوایه هه موو شتیکی بنووسی و پرسیشی به ئیبه نه کردوه، ئەم کتیبانه ی دا وه ته ده ره وه.

هه ستم کرد رابه خانم ئیستتا ش خۆی به میرا تگری زێرەك ده زانی! نه ک میرا تگری مال و مو لک! چون که زێرەك له م رو وه هه چی نه بوو، به لام له وه وه که هه رکه سه به نا ره زووی خۆی با سی زێرەك نه کات.
گوتم: باشه تۆ چه ند سال له گه ل زێرەكدا ژیا ی و چۆن شووت پیکرد؟
رابه خانم گوتم: ده بی راستی بلنم، چون راستی نه بی نا بی، ئەوه شاییه ک بوو له جیرانی ئیبه، ده رگا که مان رو به روو بوو، گوتم: حه سه ن زێرەك دیت، مه مه دی ماملی و مه لا حه سه بی عه بدو لا زاده هه موو دا وه تن، ئیبه خانو به ره ی خۆمان بوو، له گه ل دایکم نا مان ده کرد، چۆن ده ستم به هه ویر بوو ئاوا له پشته خۆم شاره دبوومه وه، و تیان ئەوه حه سه ن زێرەك دیت، منیش هاته مه ده ره وه و له گه ل ژنه کان راهه ستاین و ها تن و ژو رکیستی شیان له گه ل بوو، له ئیبه نه وه هه موو ژنه دا ده ستی بۆ سه ری من درێژ کردو گوتم: وه لا هی ره ش

رابه خانم خیزانی هونەرمانندی گهوهی كورد حەسەن زێرەك ۲۰۱۰/۷/۲۰ - هه ولێن

زۆر خۆشه ده ویست، پیشمه رگه بوو، ئەویش مردوه و خۆای لیخۆش بیته.
رابه خانم زۆر میواندۆستانه پیشوا ی لیکردین، ئاوی هینا، شه ره بی هینا، میوه ی هینا، من و کاک عومه ر هه رچه نه دلمان گیرابوو و گویمان کرابوو وه، به لام خۆا هه لئا گری شه ره بیکی خوش و به تام بوو.
کاک عومه ر یه که مین و یته که گه ری: و یته ی زێرەك بوو که به سه ر سه رمانه وه له به رزییه وه به چا وه گه شه کانی سه یری ده کردین.
له ماوه ی دانیشتنه که ماندا، چه ند جار یک کاره باده برا و ده ها ته وه.
که کاره باده برا رابه خانم (وه ک ئەوه ی خه تی ئەو بی !!) ده یگوت: شه ره مندەم!! له دلی خۆمدا ده مگوت: هه ر تۆ نا ختم! ده میکه هه موومان شه ره مندەن، رابه خانم وه ک

باس کردوو.
که کوتایی پلیکانه کان هات و ده رگای کرده وه، رابه خانم یه کسه ر گوتم: شه ره منده خۆم! بمبوورن که ده رنگ وه لام دانه وه، خۆا ئا کا داره نه خۆش بووم. گوتم: رابه خانم وا مه لی گه ره یی تۆ له وه دایه، که دوا جار ده رگای مالی خۆت به رو دا کردینه وه.
گوتم: له خزمه تانم، گوتم: بمانبووره ئەزیه تمان دا، گوتم: به خیر بێن و فه رموون سه رکه ون، هه رچیمان کرد رابه خانم پیشه که و ئی، قبوولی نه کرد، دوا جار گه ره یی خۆی توانو ئیبه ی پیشه خۆی دا، ژووری میوان ده رگا که ی له سه ر پشت بوو، ژووریک زۆر ساده، به لام خا وین و دلگیر، ئەوه ی له هه مسوا ن پتر سه رنجی راهه کیشا و به رچا و بوو، و یته یه کی زێرەك بوو له به رزی هه لواس را بوو، و یته که ئەو و یته یه

سه رگرتی چاوپیکه وته که وه بوون، به لام به داخه وه با ری ته ندروستی "رابه خانم" کاره که ی دوا خست، تا رۆژی ۲۰۱۰/۷/۱۸ کاک عومه ر گوتم: دکتۆر رابه خانم وه لامی نار دو وه کو توو یه تی: سه به ی نا دوو سه به ی پاش نیوه رۆ چا وه ریتان ده که م. هه والیک زۆر خۆش و گرنگ و میژوویی بوو، به لام سه به ی نا دوو سه به ی پاش نیوه رۆ بۆ من زۆر دوور بوو، ده ستم له سه ر دلم بوو، دلم له سه ر ئاگر بوو، کات نه ده رۆ یشت.

سه عات پینج و بیست ده قیقه ی پاش نیوه رۆی رۆژی ۲۰۱۰/۷/۲۰ له گه ل کاک عومه ر به ره مالی خانمیک به ریکه وتین، خانمیک جیا به له هه موو خانمه کانی دیکه، خانمیکه نه یینی کانی ژیا نی گه وه ترین هونەرماند و جیهانی ترین هونەرماندی کوردی لایه، رابه خانم خانمیک ئاسای نییه، خانمیک میژوویی.
له رێگا هه رچی ئەو گۆرانیانه ی زێرەك به رابه خانمیدا هه لگوتوه، هه مووی له گویمدا ده زینگانه وه، هه رچی میرزا که ریم خۆشنا و له باره ی ژنچاکی و به وه فایه ئەو ژنه بۆ زێرەك نوو سیبووی ده ها ته وه به رچا و م.

به هۆی شاره زایی کاک عومه ر پینچا و پینچکی زۆرمان کرد، زۆر شه قام و کۆلانمان بری، دوا جار له به ر ده رگای مالیک رمانگرت، کاک عومه ر گوتم: دکتۆر ئەوه مالی رابه خانمه، له دلی خۆمدا گوتم: خودایه تۆ بکه ی رابه خانم کرچی نه بی و ئەو خانو وه ه ی خۆیان بی! مخا بن واده رنه چوو، خانو وه که کرئ بوو، زۆر ده ترسم رابه خانم دوا خیزانی گه وه ترین هونەرماندی کورد ئەویش وه ک حه سه ن زێرەك، له کرچیاتی دا بری؟! کاک عومه ر له زهنگی ده رگا که ی دا، ژنیکی له به ر گوتم: کاکه قا یم له ده رگا که بدن، زهنگه که کارناکات و له به ر دهنگی مو به ریده که ش رابه خانم نا بیسی، له پ له به له کۆنه که ی نهومی دووم پی سه هه لۆ یه ک گه رینی هه لکیشا، چاوی به ئیبه که وت به با لخشاندن به دیواره که وه له پلیکانه کان دابه زی، زۆر به گرا نی دانه بی، دیار بوو له به رزی رۆژگار کاری خۆی له گه ل رابه خانم هه ول ده دم.

چاوپیکه وتن: د. مه ولود ئیبراهیم حەسەن

یه کی بێ گه وه بی و به ره لا
وه ک منی لئ دئ و زهحه ته
چا بی

(زێرەك)
چون که کوردبووم هونەر بۆ من
هیج به ره ریبه کی نه بوو
(زێرەك)

خۆم نه زانم چۆن دئوخشیان
بکهم
(زێرەك)

هه ر که سیکی نه من بنا سی
ده زانی هیج کاتیکی دۆستایه تی و
پیا وه تیه به پا ره نه گۆر یه ته وه
(زێرەك)

پیره هه تۆ
له گه ل بلا بوو نه وه ی یه که م له قه ی
"حه سه ن زێرەك: ژیا نیکی پرا و پر له دا هیتان. لیوانلیو له ده ره ده ری؟!
له ژماره ۱۴۲ رۆژی ۲۰۱۰/۷/۱۸ هه فته نامه ی به درخان کاک عومه ر عه زیز له باره گای ده رگای به درخان گوتم: دکتۆر ده زانی رابه خانمی خیزانی زێرەك لیره یه. گوتم: له هه ولیر؟ گوتم: به لی هه ولیر. گوتم: به میوانی ها تو وه؟ گوتم: نه خیر مالی لیره یه. گوتم: ده کرئ بیبین؟ گوتم:

هه ول ده دم.
ماوه یه کی زۆره پرسا ریک ویلی کردوو و به دوا ی وه لامه کیدا ده گه ریم، هه رچه نده خۆم به خۆیندنه وه و لیکدانه وه، له باره ی ژیا ن و مردنی زێرەك، هه نکا و یکی باشم بریوه وه وه لامی دروست ته وا و نزیکی بوومه ته وه، به لام که هیبه له "رابه خانم ی خیزانی به وه فای هونەرماند حه سه ن زێرەك چاکتر و راستتر وه لامی دروستی ئەو پرسا ره ی لاینت! هه ر بۆیه پاش ئەوه ی کاک عومه ر دلنای کردیم، که ئەو خانمه له هه ولیره هه ولیش ده دا ت چا ومان پێی بکه و ئی، به ره دوام خه یالم لای رابه خانم بوو و ده ستم له سه ر دلم بوو، تۆ بلنی ئەم چاوپیکه وته سه ر بگری، هه ر جا ریکی کاک عومه ر م ده بی نییه وه ده مگوت: چیت کرده وه؟ خۆا هه قه ئەویش له گه ل چه ند براده ریکی دیکه ی زۆر دل سو زانه به دوا ی

زانا ئەمریکاییه کان پاش مردنی زێرەك ویستیان لاشه که ی بیهن و گه رووی پیشکنن، بۆ ئەوه ی تاییه ته مندی گه رووی زێرەك بزانی، به داخه وه ریکنه که وت، به و هیوا یه ی ئیستا پسپۆران له سایه ی لیکۆلینه وه له دهنگی گۆرانییه کانی بتوانن تاییه ته مندی دهنگ و گه رووی زێرەك بدۆزنه وه...

زێرەك چی هه بوو؟!
گوتم رابه خانم زێرەك شه وا نه له خه ودا کۆرانی ده کوت؟
رابه رخانم گوتم: به لی.
گوتم: گۆرانییه کان کۆرانی تازه بوون یان کۆنه کان بوو ده یگوته وه؟
رابه خانم گوتم: تازه شی تیدا بوو کۆنه شی تیدا بوو.
گوتم: زێرەك هیج گۆرانییه کی تاییه تی بۆ تۆ گوتوه؟
رابه خانم گوتم: کو توو یه تی، ئەوه نییه ده لی: "عه مرو دیدم رابه"، جا ریکیان میوانمان ها تبوو، میوانه کان خزم بوون، زێرەك دوا که وت و نه ها ته وه، منیش پانتۆل ئەوه نییه ئیبه ده لین "شه لوا ر" شه لوا رم هه لکیشا و به پینان

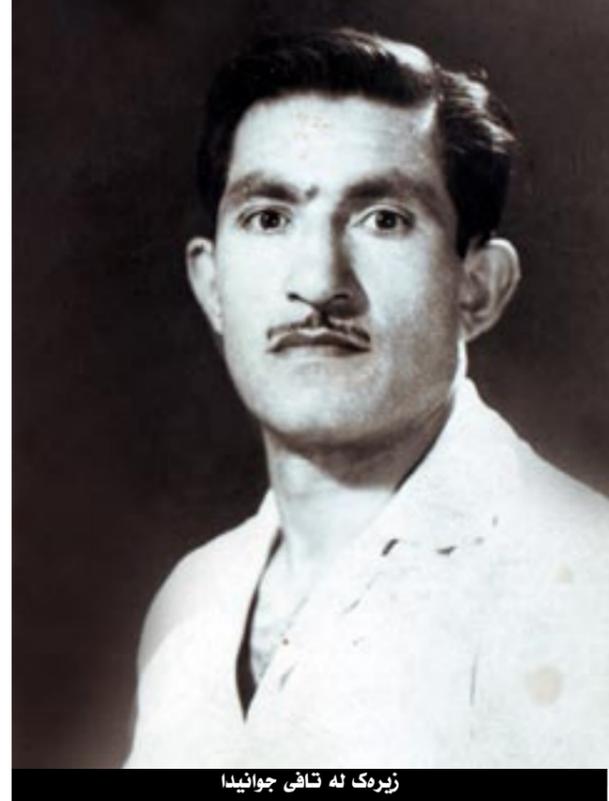
نا سه ره نه گه ر به یتم هه ر ده بی به یتم جا من هیچم پێ نه ما گوتم: برۆ جا من چۆن میر به تۆ ده که م، من نۆزه، بیست سالمه، تۆ زۆر به ته مه تی، ئەو قسانه مان کردو و با بوو له شاییه که دا په کترمان بینی، پیا و حه قیقه ت بلن، من خۆشم نه ده ویست، دوا ی شاییه که ها ته داوام و برا ی و برا زنی ها ت و کاکه مینه ها ت، برا زنی زه ینب خانم و شیخ و مه شایه خ ی هینا نو زۆری دیکه شی هینا، باوکم هه ر کو تی نا یدم و که چه کم ده با بۆ شا ران، سی خوشک بووین، منیا ن زۆر خۆشه ده ویست، باوکم هه ر

را که یان دکا ریکی شاره زئا مۆژگاری ده کردین، که له کو ئی دانیشین و چۆن دانیشین و کامی را و ته سجیله که له کو ئی دانیشین، به داخه وه دوا جار هه موومان ئەوه مان له به ر کردبوو، که "مو به ریده که فه مرئین، چون که دهنگه که ی کاره که مانی نیوه چل کردبوو، زۆر نه ما بوو ریسمان لئ بیه ته وه خوری.
به قسه هینانی که سیک که تۆ یه که مینجاره ده بیینی و ده دیوتی کاریکی ئاسان نییه، به تاییه ت نه که ر تۆ به تو ئ ئەو که سه به ره ئەو ئاراس ته یه به ی، که وه لامی

بوو که زێرەك سه ری کوردا نه پینچا وه ته وه و بیر ده کاته وه یان په نجه ی خۆی ده گه زئ، و یته که له سه ر مافوور چنرابوو، و یته ی زێرەك ئا وه دانییه کی زۆری دا بووه ژووره که، رابه خانم دوا خیزانی زێرەك بوو، له گۆشه ی ژووره که ی له سه ر میژیک و یته یه کی دیکه داندرابوو، "دوا جار له گه رمه ی وتوویژ که" رابه خانم په نجه ی بۆ ئەم و یته یه ش درێژ کردو گوتم: ئەو پیا وه ش که باوکی مندا له کلانه "حه مه سه عید". دوا ی مرگی زێرەك بۆیه شووم پیکرده وه، چون که زێرەکی

کردبوو، هه ستت ده کرد له ژیر با ریکی زۆر گران دایه، به لی: با ری گرا نی ۱۱ سال ژیا ن له گه ل زێرەك، با ری گرا نی نه یینی کانی ئەو هونەرمانده، جا ک هیبه هه یه نه وه نده ی زێرەك نه یی له دا بوو بی، به خۆ را یی نه بوو، زێرەك به چ هه سه ره تیکه وه ده یگوت: "سه ریکه له دلما بلیم زمان ده سووتن په نهانی که م نه ییژم میشک و ئیسقان ده سووتن" وه ک دوا تر له چاوپیکه وته که رابه خانم بۆی باس کردین، گوتم: "من دوا خیزانی زێرەك بووم، زێرەك هه موو نه یینی کانی ژیا نی خۆی بۆ

گەرۆوی حەسەن زێرەك بۆ زانا ئەمریکاییەکان وەك میشکی ئەنێشتاین بوو

زێرەك لە تاقی جوانیدا

بەتایبەت دەلسۆزانی هونەرمنەند حەسەن زێرەك لە ئێران و عێراق و هەموو کوردستان و دەرەوش، ئێستا کە دەرکەوت ساواکی ئێرانی لەسەر دەمی شا زێرەکیان دەرمانخوارد کردووە، پارێزەرە بەرێزەکان قایلێکی بۆ بکەن و هەو بە رێگای یاسایی چ یاسای ئێرانی یا ئێودەلەتی شکات لە حکومەتی شا بکەن و داوا لە کۆماری ئێسلامی ئێران میراتگری ئەو حکومەتە بکەن، کە بە پێی یاسا قەرەبووی کەسوکاری زێرەك بکەن و هەو مافی ئەم هونەرمنەندە نەفەوتن، من لە داهاوتووییکی نزیکا لیکۆلێنە و یەک بلۆدەدەمە، لە ژێر ناوی ساواک بۆچی زێرەکی کوشت؟! ئەم لیکۆلێنە و یەدا پێشینی و زەمینی ئەم دەرمانخواردکردنە روون دەکەمە.

٢- ئەو وەلامە ئێمە بە داویدا دەگەڕاین و بە لیکۆلێنە و هەنگاویکی باشم بیری و لە وەلامی دروست نزیك بوومەتەوه، لێرە لەو چاوپێكەوتنەدا بەرێز "رەبەخانم" خێزانی هونەرمنەند حەسەن زێرەك، کە خۆی تا داوا نەناسە لە گەل زێرەك بوو بە پێی دووبلی دەلی: **ساواک حەسەن زێرەکی کوشت**، هەر بۆیە لێرە پێشانیان دەکەم لەمەودا هەموو لایەك، ئەم هونەرمنەندە مەزنە بە "شەهید" ناوبەین وەك هەر شەهیدێکی تری کوردستان.

٣- بەرێز رەبەخانم دەلی: ئەمریکاییەکان هاتوون لاشە زێرەك بەن بۆ ئەمریکا تا "خەنجەرە"ی گەرۆی فەحس بکەن، بۆ ئەوەی تاییەتمەندی گەرۆی زێرەك بزانن، کەواتە گەرۆی زێرەك و میشکی ئەنێشتاین سەبەبێرکراوه، هەرچەندە رەبەخانم لەرووی دەلسۆزینی و بەن زێرەك رێگای ئەداوه گەرۆی ببەن و بپێشکنن، بەلام خۆزگە ئەو دەکرا، ئەگەر گەرۆی زێرەك لیکۆلێنە و یە لەسەر کرابوایە، ئێستا ناو گەرۆی زێرەك وەك پێوانە یەکی جیهانی سەبەبێرکراو لە بابەتیکی زانستیدا ناو گەرۆی زێرەك بە دنیا دا بلۆدەبوو، هەو، کە من تا ئێستا نەمیستوو، گەرۆی کەسیکی تر ئەمە ی بۆ کراب، ئەوسا گەرۆی زێرەك دەچوو ریزی میشکی ئەنێشتاین، لە تاقانە ییدا لە هەموو جیهان.

٤- زێرەك وەك هونەرمنەندێك هەموو مەرجەکانی جیهانیبوونی هونەرمنەندی هەیه و هەر بۆ خۆشی هەنگاوی باشی بریوه بۆ ئەم بەجیهانی بوونە، ئەو ماوەتەوه کورد بە شیۆهەیکە شیواو کاری زیاتر بۆ ئەم بەجیهانی بوونە بکات. ٥- رەبەخانم لە کاتی چاوپێكەوتنەكە گوتی: خۆم دەمەوێ كۆتێكی لەسەر ژێانی زێرەك بنوسم، هیوادارم رەبەخانم بەزویی ئەم کارە بکات، چون بە راستی زۆر گرنگە ئەو خانمە یادگاری ئەم یازدە سالە ی لە گەل زێرەك ژیاوه بنووسیتەوه.

خەلك هاتوون، خیابانەکان بەسترا بوون، ماشینی جی نەبوو هاتووچۆی پیا بکات، تەواوی دوکاندارەکانی شاری بۆکاتی، سێ رۆژ دوکانەکانی خێزان نەکردووه، بە خاتری زێرەکی هەتا دوایی براکانی زێرەك لە مزگەوتە و داوایان لە خەلكەكە کرد دوکانەکانیان بکەنەوه. گوتم: ئەي ئەو خاریجیانە کئ بوون و بۆچی هاتبوون؟ رەبەخانم گوتی: پاش مردنی زێرەك،

رەبەخانم : هەرچیمان بوو فرۆشتمان، زێری خۆم هیچی نەما، دوستان دەهاتن، شتیکیان دەخستە ناو پاکەتێک و دەیانخستە ژێر سەری، ئەوانە ئامینە خانمێک بوو، ژێیکی زۆرچاک بوو، خەلکی شنۆ بوو، ئەو ژنە بەخاتری زێرەك گوارو تۆقی زێری خۆی فرۆشت و دا ی بەزێرەك

لە خاریجەوه لە تارانەوه جەماعەتێک هاتوون، سەبارە ی چاکان پئ بوو، پینچ شش کەسیک بوون، ویستیان لاشە ی زێرەك بپەندە نەمریکا، پارەبەکی زۆریان دەدا، خۆم و کەسی هەندیک رازی بوون، بەلام من کە بیستم یخە ی خۆم دادری و چووم شکاتم کرد، گوتم: ئەوه هیۆرەکانم دەیانەوێ لاشە ی زێرەك بفرۆشن، لێنەگەرام. گوتم: باشە ئەو خاریجیانە لاشە ی زێرەکیان بۆچی بوو؟

رەبەخانم گوتی: گوتیان دەبیەن فەحسی دەکەین، ئەو خەنجەرە ی فەحس دەکەین، بۆ ئەوێ بزانین ئەوه چۆنەو چ حەنجەرە بپەندە، پارەبەکی یە کجار زۆریشیان دەدا، پارە ی ئەو وەختە، دوایی گوتیان: تەنیاخەنجەرە کە ی دەبەین، هەرچیتان دەوێ دەتاندەین، لێنەگەرام، گوتم: ئەمەل کراوه، بەدەخت بووه، ئێستا لە گۆرەکش لینی ناگەڕین، ئەوه بوو ماوێ سێ سال ئێمە هەر حەرەسمان لە گۆرەکە ی گرتبوو، من خۆم رۆژی تا ئێوارە دەچوو مە سەر گۆرەکە ی، وەکو شیتانم لێهاتبوو، لەوێ لەسەر گۆرەکە ی خەوم لی دەکەوت، تا موسلمانیک شوونیک، رێبواریک لەوێ رادەبوورد دەبگوت: خوشکی، خوشکی بانگی دەکرم، خەریک بوو شیت بم.

گوتم: زێرەك لەو دواییه، ماوهیهکی زۆر نەخۆش بوو، کاری نەدەکرد، زۆر دەچوو دکتۆر کئ یارمەتی دەدا؟

رەبەخانم گوتی: هەرچیمان بوو فرۆشتمان، زێری خۆم هیچی نەما، دوستان دەهاتن، شتیکیان دەخستە ناو پاکەتێک و دەیانخستە ژێر سەری، ئەوانە ئامینە خانمێک بوو، ژێیکی زۆرچاک بوو، خەلکی شنۆ بوو، ئەو ژنە بەخاتری زێرەك گوارو تۆقی زێری خۆی فرۆشت و دا ی بەزێرەك، گوتی: با زێرەك چاک ببیتەوه، زێرەك هونەرمنەند، ئەو خەلکی قەدری نازانن، دواییش کە زێرەك مرد، ئامینە خانم گەردنی نازاکردو لە پارەکە ی خۆی خۆش بوو.

چەند تێبینیهك:
١- داوا لە پارێزەرانی کورد دەکەم،

گیانم و زۆریان لێدام. زێرەك زۆری ئەزێت دیوه، زۆری رەنج کێشاوه، لەهیچ کۆی نەحەساوئەوه. گوتم: زێرەك کە لە دەرەوه نانی دەخوارد هیچ ترسیکی لەدل نەبوو؟ رەبەخانم گوتی: زێرەك زۆر دل ساف بوو، هەموو جارێ دەبگوت: من کەس ناخەزم نییه، ئەوهبوو لە شایبەکدا دەعوەتیان کرد، دل ترسا، گوتم: کورە زێرەك مەچۆ، بە قسە ی منی نەکرد رۆشیت، لەوێ لە شایبەکدا گۆرانی دەلین و وەختی ئەهاری، زێرەك گوتی: من چوو مە دەرەوه، کە گەرەوه ژنە شاگردێکی ناشپەزەكە قاییک ناشی هینا گوتی: ئەمە بۆ ناغای زێرەكە، لەگەل ئیستیکانیک قەندانخ، زێرەك گوتی: ئە شیبۆمکە دوو کەوچم خوارد، بەلام قەندانخەكەم خواردووه، کە چووینەوه بۆ شایبەکەو لەکانسی گۆرانی گوتندا سەرم گێژ بوو رهیل بوومەوه.

ئاراو درەنگ بوو زەنگیان لێدا گوتیان رەبەخانم زێرەك لە خەستەخانە یەو زۆر نەخۆشه، کە چووینە خەستەخانە زێرەك بی حال بوو، ئاگای لە ولات نەبوو، ئاوا سرومیان لەو بال و قۆلی خەستبوو زۆر نەخۆش بوو، ژنیك لەوێ بوو منی بینی زۆر دل پینچ سووتاو منی برده ژیر زەمبەکە و گوتی: من لەراهی خوا بۆتی باس دەکەم، چوون دەبیەن تۆ ژنیکی دەلسۆزی بۆ زێرەك و زێرەك هونەرمنەندێکی گەرۆبیهو کەسی نییه، با خۆتەکە ی بز نەبێ، زێرەك نەخۆش نییه، ساواک ژەهری داوتی و خۆتەکە ی با بز نەبێ، دکتۆرەکانیش باسی ناکن و نەخۆشیه کە ی دشارنەوه. گوتم: پێشتر زێرەك هیچ نەخۆشیهکی هەبوو؟

رەبەخانم گوتی: زێرەك هیچ نەخۆشیهکی نەبوو، لەگەل ئەو کارەساتەوه زێرەك کەوت و هەلنەستایهوه هەرچی عەمەلی بۆ کرا، هەرچی شاران هەیه بردمان چاک نەبوویهوه، لە ناوکبیهوه تا

چیان بۆ کرد، جیگای دیاری بکەن، پەیکەریکی بۆ بکەن، ئەوانە نەمرن مامۆستا عەلی مەردان، تایەر تۆفیق، ئەگەر جیگای هەبێ و ئەمین بی زێرەك بری کەلوپەلی ماوه، دەف و دایهەری ماوه، لەوێ دایبێن و بیاریزن، بەلام کوا بەداخهوه.

«چایخانە ی زێرەك» کانی مەلا ئەحمەد گوتم: پاش ئەوه ی لە "رەش قەلا" نەمان، بۆ کۆی چوون؟ رەبەخانم گوتی: چووینە کانی مەلا ئەحمەد، میرزا کەریم ئەو جیگایه ی بۆ گرتین، لە کانی مەلا ئەحمەد، زێرەك سێ دانە شاگردی هەبوو، لەگەل دوو ناشپەز، زێرەك لەوێ بازاری باش بوو.

گوتم: ئەو کاتە ی زێرەك لەکانی مەلا ئەحمەد چایخانە ی هەبوو، هیچ پۆلیس و پیاوی حکومەت دەهاتنە لای و چیان لە زێرەك دەویست؟ رەبەخانم گوتی: دەهاتن، زۆر دەهاتن، ئەزێهتیان دەدا.

گوتم: خۆیندوومانەتەوه و بیستوومانە، کە چەند جارێک کەسانیک هاتوون لەوێ لە زێرەکیان داوه، ئەوانە کئ بوون؟ رەبەخانم گوتی: خۆی زێرەك هیچ کەس ناخەزی نەبوو، بەلام چەند کەسیک ناوا چەقۆکێش بوون، چوار پینچ کەس و ئیستوارکیان لەگەل بوو، دیارە ساواک بوون، دەنا ئیستواریک لە کرمانشاههوه بۆچی دیت و لەگەل چوار پینچ کەس لە زێرەك دەهەن.

جاریکیان ئاوا ئەو وەختە بوو "مەبەستی رەبەخانم وەختی گەنقوکی ئێمە لەگەل ئەو، کە دەکاتە دەوری سەعات شەشی پاش نیوەرۆ، زێرەك شاگردیکی بوو ناوی فەرهاد بوو، کوریکێ سەردەشتی بوو، بە پەلە هات گوتی رەبەخانم فریادکەوه کاک زێرەکیان کوشت. بە پەلە رۆشیتەم، کە سەیرمکەم زێرەك لەوێ لەناو قورامکە

چوومه دوا ی زێرەك، تەبشووریکم بەدەستەوه گرت، ئەوهدم لە کیۆهکانی بانە بەراز و حەیوانە کیۆی هەبوو، تا من چووم زێرەك بە ماشین هاتبووهوه، کە من گەرەمەوه هەموو لاق و دامینم تۆزۆ خۆلای بوو، زێرەك کە چاوی پینچ کەوت، یەکسەر بە گۆرانی گوتی: "دامین و دامین" ئەو گۆرانیه ی گوت زۆر خۆشی گوت، خەلکەکە ئاوا سەرسام راوهستابوون و سەیریان دەکرد، کورە زێرەك شتیکی عەجاب بوو، هەر بۆ خۆی شیعری دەگوت، بی ئەوه ی کەس پینی بلن، وەلی هەندێ شیعری مامۆستا گۆران و وەفایی و مام هەژار و هینم و مامۆستا نالی تینی گوتوه.

گوتم: هیچ کاسیتی هەیه بۆ تۆی گوتی و بلاونەکرا بیتەوه؟ رەبەخانم گوتی: ئەوهدم ئێمە تەسجیلمان نەبوو، نەمانبوو زۆریش رقی لەو بوو کە دەهاتن تەسجیلان لەپیش دادەنا.

گوتم: زێرەك لە مالی خۆی تەسجیل و گۆرانیه ی تۆمارکراوه کانی نەبوو؟ رەبەخانم گوتی: ئەگەریش بووی لەو ئاخیرەدا نەما.

گوتم: زێرەك کە لە رادیۆ گوتی لە دەنگی خۆی دەبوو، چی دەگوت؟ رەبەخانم گوتی: خەمی پئ دەخوارد، دەبگوت ئەو دەنگ و سەدایه ی من هەمه، ئەو شیعرا نه ی من هەمه، خەمی پئ دەخواردو دەبگوت: رۆژیک دئ خەلک کۆتێک لەپیش خۆی دادەنی و گۆرانی دەلی قەدریان زۆر لی دەگێرێ، ئەورۆی دەخۆیندوه.

گوتم: زێرەك ویتە و کتێب و کاسیتی لای خۆی هەلنەگرتبوو؟ رەبەخانم گوتی: سندوقێکی هەبوو، کتێب و کاسیتی زۆری تێدابوو، کتێبی "چریکە ی کوردستان" لە شەری ئەم دواییه، شەر بوو پاسدار هاتن سندوقەکیان برد، من نەخۆش بووم، خودا ئاگاگاره سێ مانگ هاتووچم کردو چوو مە سوپای پاسداران نەیاندامهوه، ئیدی دەستم نەکەوتەوه.

گوتم: زێرەك سەرمايه هونەرپه یه کانی ئەوه بوو، ئەي کە مرد چەندی پارە هەبوو؟ رەبەخانم گوتی: هیچ پارە نەبوو، ئەگەر دەچوو شایه پارەیان دەدانی، زێرەك پارەکە ی هەر ئاوا بە لەبی دەستی بەسەر ژۆرکێستەکان دابەش دەکردو بۆ خۆی دیناریکی هەلنەدەگرت.

گوتم: چەند خانوو و مولکی بەناو بوو؟ رەبەخانم گوتی: هیچ خانوو و مولکی نەبوو. گوتم: زێرەك حەزی لە چ خواردینک بوو؟

- شیوی عێراقی پئ خۆش بوو، دۆلمە ی پارچ و شیخ مەحشی و خۆشی لە برنج نەدەهات، گوشتی پئ خۆش بوو، کە دۆلمە دەکرد، دەبگوت گوشتەکە ی هەر ئاوا بە پارچە یی وەکو عێراقیان بخە ژیر

رەبەخانم خۆی لەسەری رۆشیت و گوتی: زێرەك پیاویکی زۆر چاک بوو، بە عەمەلی خۆی زۆر پاک بوو، بە عەرەق نییه، زۆر بە شەخسیت بوو، چون من ژنی ئەخیری ئەو بووم، زێرەك پینچ مە کەسه کەوتە ژنی هینابوو، من یازدەهەمین بووم، ئیستا خەلک لەخۆوه زۆر شت دەنووسن، دەلین زێرەك ئاوا ئاوا، وانیه بابە، زێرەك شەوانە تا درەنگ سەرگۆزەشتە ی خۆی بۆ من دەگێرایهوه، دەبگوت رابە من لە ئێراق و ئێران چوارده ژنم هیناوه، تۆ سەری یازدەهەمین، دلنیام تۆش دەمنیته قەبر. سەرگۆزەشتە ی خۆی چاک و خرابی بۆ دەگێرماوه، پیاویکی بی سەواد بوو، وەلی زۆر با سەواد بوو، ئەوهندە دل چاک بوو، بە حورمەت بوو، پیاویکی فامیده بوو، شەوانە دادەنیشتن تەواوی سەرگۆزەشتە ی خۆی دەگێرایهوه، وەلی بەداخهوه من سەوادم نەبوو ئەو بیلی و من بینوسمهوه، ئیستاش ئاوا لەبیرم ماوه بەهیوام عەمری ئەمانەت باقی بی، دەمەوێ بریک شیعری ماوهو بریک شیعری هیهو لەگەل هەنلیک لەو کتێبه چریکە ی کوردستان و ئەوانی دیکە و سەرگۆزەشتە ی خۆمان، ئەوه ی بوو لە ناخی ناخهوه بینوووسم و کتێبکی بۆ چاپ بکەم.

گوتم: زێرەك لەوێ لەناو قورامکە سەرستکی و هەردوو لاکە لەکە ی هەلدرابوو، دکتۆرەکان شاردیانهوه، گوتیان سەرەتانی ریتە یەتی، وا نەبوو، راستیه کە یان نەدەگوت. گوتم: پاش ئەم رووداوه زێرەك چەند ژیا؟ - دوو سالی تەواو، بەم دواییه زێرەك هەر تەنیا ئیسیکی لئ مابوووه، کە دەمانبرده لای دکتۆر، ئوتوبوسه کە لە سەری کۆلان رادەوستا، من زێرەك دەکردم کۆتم و دەمیرد بۆ لای دکتۆر، زێرەك زۆری ئەزێت کێشا، شەوی زۆر ماندوو بووم، چونکە مایمان زۆر دەهات، خەلک لە تەواوی ئێرانەوه دەهاتن، لە عێراقیشهوه هاتوون، ئاوا خەوم لئ کەوتبوو، لە خەومدا زێرەك بانگم دەکات، کە هەلنەسار زێرەك لەناو ماله کە دیت و دەچی و چوار پینچ قاپی دانابوو خۆین دانیشتوو، گوتی: رابە هەلسە تەشتم بۆ پینە، خۆنێکی زۆری لەبەر رۆشیتوو. گوتم: لەو نەخۆشیهدا دوا گۆرانی چی بوو کە زێرەك گوتوویەتی.

زێرەك لەگەل ساکارو ئارەزووی کچی لەکاتی نەخۆشیدا

له هه گبهی مام سام

نا. د. ئیسماعیل قهره داغی
هیندییه سوور پیستکان

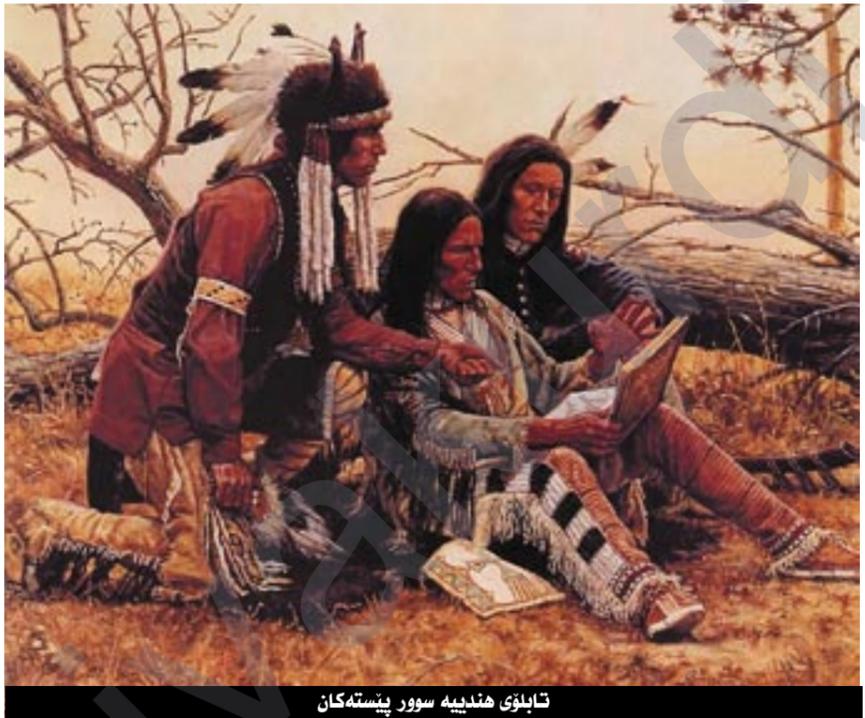
مه سیجی هه وای زوریان دا بۆ رزگار کردنیان له شهیتان په رستی. ئەمەش بووه هۆی جهنگی نیوان ههردوو لا: لایه نیک دهیوست مندال کوشتن و سه برینی کچ بپارێزیت بۆ بهرز راگرتنی ناوی خواوهنده شهیتانییهکانیان، ئەمانەش دوژمنی پیاوه چاکهکان بوون، که دهیانویست ئایین په رستی خودای خۆشهویست، خودای پهروهردگار و یهکتا بلاو بکهوه، بۆ ئەوهی هیندییهکان رزگار ببن له کوشتنی مندالی خویان به دهستی خویان بۆ رازیکردنی شهیتانهکان. ئەمەش بوو به چاپتهریکی تال، چونکه زۆر له هیندیانه "به هۆی نه زانییهوه" کهوتنه دواى جادووگه رهکان و رۆحه پسهکان. ئیستاش، ریزهییکی زۆری سوور پیستکان په شیمان، کهوا

ریان دابوو به جادووگه رهکان دهستدریزی بکهنه سه ر مرقی سپی پیستی خیرخو، که واتا که مه بهستی ئەوه بووه: مرقی ئەمریکی رهسهـن Alahve American له نه زانی و له شهیتانهکان رزگار بکات. به راستی، ئەگەر مرقی ئەوروپایی نهگه یشتبا به کیشوهری ئەمریکا، سوور پیستکان به گشتی ده بوون به قوربانی جادووگه رهکان و خواوهنده خراپهکانی جادووگه رهکان. ئەوهش ئەوه ناگه یه تیت که هه موو ئەوروپاییهک مرقیکی چاکه، یان هه موو سوور پیستیک جادووگه ره. نه خیز، به لام، به گشتی زۆریه سپی پیستکان پیاوی ناشتی بوون و زۆر به شیهوییکی ئاسایی تیکه له هیندییه سوور پیستکان بوون.

که سایه تیه به ناوبانگهکان: رۆمانووسی به ناوبانگ روبرت هاوارد: ئەکتەری به ناوبانگ فال کیلمەر: ئەکتەری گنج میکا میشتیل: ئەکتەری ناسراو ئالی ماکییل، ئەکتەری به ناوبانگ "شیر" هه موویان به رهگهز هیندی سوور پیستن، یان به نه ژاد هیندی سوور پیستن، ههروهها دایکی "ویستون چەرچل" سه روکی وهزیرانی به ریتانیا له جهنگی دوومی جیهاندا، به نه ژاد هیندی سوور پیستکان بوون.

بهشی دووم

تابلیۆ هندییه سوور پیستکان

یه کیک له راستیانهی که زۆر خه لک هه ن نایزانن و ئەگەر بشزانن ناشکرای ناکن، چیرۆکی که مپوونه وهی ژماره ی هیندییه سوور پیستکان له ئەمریکا، ئەوهی که باوه له لای جهاوهری رۆژه لاتدا ئەمهیه: پیاوانی سپی پیست خه ریکی کوشتنی هیندییه سوور پیستکان بوون له ۱۶۹۲ تاكو ئەم رۆژه! ئەمه درووست نییه! راسته، هه ندی له سوور پیستکان ته عه دایان له سپی پیستکان ده کرد، به لام سپی پیستکان، یاخو ده وروپاییهکان لهم جهنگه دا ده سپیشخه ر نه بوون. زۆریه ی خه لکی ره سه نی ئەمریکا واتا سوور پیستکان به ئەنفلوه نزا و به هه لامه ت و به نه خۆشی سوو رژه له ناوچوون، له بهر ئەوهی له شیان به رگری ئەم نه خۆشییانه یان نه بوو. ئەم نه خۆشییانه له ئەمریکا بهر له زه ماننی دۆزینه وهی ئەمریکا له لایه ن کریستۆفه ر کۆلمبۆس سالی ۱۴۹۲. له ماوه ی ده سال بیست و سئ ملیۆن سوور پیست مردن. ئەو ژماره ی که نه ناسراو بوون مانه وه، نزیکه ی ملیۆنیک ده بوون، وایان پێ باش بوو له خه لکی سپی پیست دور بکه ونه وه، له شار و گوندی تایه ت به خۆیا نه وه دا بنیشن و نیشته جێ بن. هه ندیکیان بروایان وا بوو خواوهنده کانیان داوا ده کن قوربانیان پێشکه ش بکن، وهکو کوشتنی مندال و کیژی جوان بۆ ئەوهی شهیتانهکان و رۆحه پیسهکان له سوور پیستکان تووره نه بن، چونکه به راستی خواوهنده کانیان شهیتان و رۆحی پیس و به دکار بوون. رۆحه پیسهکان پێیان خۆشبوو هیندییه سوور پیستکان. پیاوی که نیسه و پیاوی ئایینی

چۆن ئەمریکام بینی؟ تیروانینم له سه ر ئەمریکا

ماوس، ئەمانه گشتیان بهر له سه رده می "جیهانگیری لومله" کاریان کردوه بۆ ناساندنی ئەمریکا به جیهان. ئەمریکای ئەو شویتیه که ریز له کهلتورته دهگری، تهانه ت ئەگەر کهلتورته کهت هه یج ریزی بهرامبه ر به ئەمریکاش نه بن. ئەمریکا ئەو ولاته یه، کهوا مرقف مافی ئەوهی هه یه بۆی به سێ ئەوهی ئایین، رهگهز، رنگ، بیرو، دۆگما... هه ت رۆلی هه بی. بۆ نموونه، پابه ندبوون به یاسا، ریزگرتن له به رژه وهندی گشتی، پێدانی پاره ی تاکس و باج بۆ ده ولت، بۆ ماوه ی ۲۳ سا له، وانه ی ئەده بی ئەمریکم له زانکۆکانی کوردستان به تایه ت کووتینه وه، سالا نی سه ده ی بیست و یه که م، له پرۆگرامی خۆیندنی بالا، ئیستاش، که به هاوکاری جیددی حکومه تی هه ریمی کوردستان و ده زگای به درخان، ئەم شانده گه یشته واشنتۆن، توانیمان ده رفه تیکی زۆر باش به کاربێنین بۆ تیکه یشتنی باشتتر بهرامبه ر به USA. شانۆنامه نووس و دراماتیستی به ریتانی گه و ره جۆن ئۆزبۆرن، له شانۆنامه ی Look back in anger "تا ده لی: هه موومان له سه رده می ئەمریکی ده زین: فیلمی هۆلیوود، پرۆگرامی CNN، میوزیکی جان، هه نه ری رۆک ئاندرۆل، تۆپی سه به ته، کۆلا قۆلی بۆل، ماکدۆنالدز، ئۆپرا، کنتاکی، دکتۆر فیل، ئەلفیس پرسیلی، هیمنگوی، مایکل جاکسون، جگه له سپایده رمان و باتمان و میکی

به کۆمپته ره تهکنه لوژیا و نیت به دلی هه ندی خه لکی کلاسیکی و نا مۆدیرن نه بن، کام سیستهم باشه؟! کام ولات باشه بیه ته نموونه بۆ جیهانی سه ده ی بیست و یه که م؟ زۆر پێویسته هاوولاتیان بیروایان بهرامبه ر به ئەمریکا ناپه دیته بکن به دلی هه ندی خه لکی کلاسیکی و نا مۆدیرن نه بن، کام سیستهم باشه؟! کام ولات باشه بیه ته نموونه بۆ جیهانی سه ده ی بیست و یه که م؟ زۆر پێویسته هاوولاتیان بیروایان بهرامبه ر به ئەمریکا ناپه دیته بکن به دلی هه ندی خه لکی کلاسیکی و نا مۆدیرن نه بن، کام سیستهم باشه؟! کام ولات باشه بیه ته نموونه بۆ جیهانی سه ده ی بیست و یه که م؟ زۆر پێویسته هاوولاتیان بیروایان بهرامبه ر به ئەمریکا ناپه دیته بکن

Update, واتا تازه ی بکه نه وه، بزائن کهوا ئەمریکا دۆسته، خاوه ن ئابووری زۆر گه و ره یه، یه ک "ته نه یه ک" گه لیان هه یه، به لام به سه ده های باکگراوئده، با هه موو جیهان له ئەمریکا فیزیبی! با هه موو جیهان سوود له ئەمریکا وه ربگری!

د. ئیسماعیل و به درخان له شهکته وتی ئورا ۲/۷/۲۰۱۰ فیرجینیا

شه ههنگی ئاوه

عه بدلووه اب شیخانی

- ئاراس: کاتیک کۆره یی بارزانی له ئاوی ئارس په رینه وه بۆ سوڤیه ت ناوی رووباری ئارس پیرۆز بوو، بووه ناوی کورانی کوردی. - شۆرش: له دواى شۆرشى په نجاو هه شت هه و ناوه زۆر له ناو کورددا باوی هه بوو، بووه ناوی کورانی کوردی. - کارۆخ: نه به زین و سه ره که وتن بوویته ناوی کورانی کوردی. - شیزکۆ: شیری چیا: مه به ست له ئازایی و دلیری نه ته وه ی کورده، بوویته ناوی کوران. - هه لگورد: به رگری و ئازایی، بوویته ناوی کورانی کوردی. - ئەژین: واته نامرین، بوویته ناوی کورو کچانی کوردی. - ئازاد: کورد له میژه هه ستی به چه وسانه وه کردوه، بۆیه ناوی مندالی لئ ناوه "ئازاد" چونکه هه زى له ئازادی کردوه. - سه نگر: به رگری کردن له کورد ئەو ناوانه ی له سیغه ته وه ها توون شه رمین: له شه رمه وه. خوناو: له ئاونگه وه. شۆرئ: له شلوملییه وه. به فرین: له په فره وه. ناوی ئەستیره ناوی کورانی کچان ئەخته ر، گه لاویژ، په روین، ئەستیره. ناوان به ناوی باوکه وه. له دیر زه مانه وه له کورده واری باو بووه، که ناوی مندالی به ناوی باوکی مردووه بنین، له شه ره فنامه شدا ده لی: "حاجی به گه ک رۆله ی حاجی به گ: واته حاجی به گ کوری حاجی به گ". ته مه نی دوومانگان بووه که بابی کوژراوه وهک له ناو کورداندا باوه کور به ناری باوکی ته ماو ناوئراوه. شه ره ف ۲۷۸. - سه سه ن سه سه ن: دواى باوکی له دایکبووه، باوکی مردووه ناوی سه سه ن بوو، بۆیه باوکی خویان لیناو ناویان نا "سه سه ن سه سه ن" سه رچاوه کان بۆ سوود وه رگرتن له م فه ره نگه سوود له م سه رچاوانه وه رگیراوه. ۱- گۆقاری رۆشنییری.. ژماره ۱۰۹. ره شه نییری ۲- تحفه ی مزه فه ریه به رگی یه که م و دووم. "تحفه ۱-۲" ۳- خاک و چه وسانه وه رۆمان، عه زیزی مه لا ره ش. خاک ۱- ۴- خاک و کیشه ی مان، رۆمان، عه زیزی مه لا ره ش. خاک ۲- ۵- میژووی کۆیه: به رگی دووم. "میژوو ۲-۳" ۶- چیشتی مجیور، هه ژار.. مجیور ۷- گۆقاری کۆری زانیاری کورد کۆر به رگی پێنجم.. کۆر ۸- خاتوو کلاو زه ر نووسینی هه مه که ریم هه ورامی، خاتوو ۹- مه لای گه و ره زاناو ئەدیپ و شاعیر، "زانا" ۱۰- ئامیرهکانی مۆسیقای کوردی، وریا ئەحمه د، "ئامیر" ۱۱- بزوتنه وه ی هه قه، "هه قه" ۱۲- هه مه دهوک: رۆمان، به رگی دووم، په شار که مال، وه رگیرانی عه بدوللا سه سه ن زاده، "هه مه دهوک" ۱۳- سیاحت نامه ی ئەولیا چه له بی، "سیاحت" ۱۴- ده روزه یه ک بۆ ئاوازو گۆرانی کوردی نووسینی مه مه د زامدار، "ئاواز" ۱۵- میژووی ئەده بی کوردی، دکتۆر مارف خه زنه دار، ئەده ب ۱۶- لاوک، نووسینی جه لال مه لا سه سه ن، "لاوک" ۱۷- هه ولپه ر: له یادی دامه زرانندی شاره وانی هه ولپه ر ۱۸- بزوتنه وه ی سیاسی و رۆشنییری کورد نووسینی ره مزی قه زاز، "بزوتنه وه" ۱۹- فه رمانه وای موکریان، مه مه د چه میل رۆژه یانی، "موکریان" ۲۰- هۆزاقانی کورد سادق به هانه دین، "هۆزان" ۲۱- گۆقاری کوردستان، ژماره "۳۳" سالی "۱۹۷۵" ۲۲- سایه ی هه بیته سولتان، ره به ر سه یه د برام، "سایه".

کارپگه رپیه گانی به کارهینانی لیدان له پوره ده گردنی مندا لدا

تویژهریک : ((لیدان ، زیانی جهسته یی و ماددی به خودی تاکه کس و خیزان و کومه لگا ده گه یه نی))

رېزان صادق عومهر*

له بهر شه و هی مندا لان نه وه ی دوار ژو و پیکه پینه ری کومه لگا که مانن ، هر نه و انیشن له دوار ژو دا له شوینی نیمه کومه لگا به ریوه ده بن ، بویه پویسته هم مو توانا مان بخینه کار بؤ باش په روره ده گردنیان له پیناو به ره مه پینانی تاکیکی به توانا و ره وشت بهر ز بؤ کومه لگا ، نیم په روره ده گردن ه نش به جوریک بیت که هر وهک چؤن گرنکیه کی زور به لایه نی

نه دروستی مندا لان دهر دیت ، به ه مان شیوه بگره زیاتریش با یخ به په روره ده گردنیان بد ریت و به پیی بهر نامه به کی زانستی و ریگه یه کی نه دروست په روره ده بگرین ، چونکه رنکه که سیک کی که نه ندای ره وشت بهر ز زور با شتر بیت له که سیک کی به هیز و له ش ساغی په روره ده گردن ، به په روره ده کی خراب ، به کیکیش له ریگه خرابه کانی په روره ده گردن لیدان و توند و تیژی به رامهر مندا ل ، سه باره ت به م با به ت له م ریپورتاژ ده بؤ چوونی چنده لایه نیکی جیا ده خه پینه پرو .

به م مندا له که فی ری شه وه ده بی که چؤن که سانی دهوروبه ری خؤش بویت ، ریگه دان به مندا ل بؤ گردنی شه وه که به م به سستی بارمه تیدان به گویره ی توانای خؤی شه وه ی ده دات ، که نه مهش ده بیته هؤی شه وه مندا ل فی ری کاری ناوما ل و دهر وه بیت و له کاره کانیدا پشت به خؤی به سستی ،

یه کی که له دیار دانه ی که مندا ل توشی شکستی دهورونی ده کات دیارده ی له ده مدانه وه و گویرانه گرتنه لئی ، دکتور (مو نه یه دئسماعیل جهرجیس) بؤ شه دیارده یه قسه ی خؤی هه یه : ((له ده مان وه مندا ل توشی شکست ده کات که شه مهش به ده ست دریزی کردن و توند و تیژی دانه نری ، چونکه توند و تیژی ته نه لیدان ناگریته وه ، به لکو جنیودان ، شکاننده وه ی مندا ل ، پردانه مندا ل و لادانی له شوینی شه وه کاری ده یه ویت بیات جوره کانی توندوتیژین ، هه روه ها پیویسته ریگه به مندا ل بد ریت له هه ندی شتدا خؤی بریاری دات ، بؤ نمونه بریاردان له هه لیزاردنی که ل و په لی یاری کردن ، چونکه به م فه ری شه وه ده بیته که له داهاتو ودا خاوه ن بریاری خؤی بیت)) .

ماموستا مولا حسن

حکیم قادر تهها

واده کات مندا ل که سایه تیبه کی باش و تومکه ی بؤ دروست بیی ، بویه پیویسته دایک و باوکان چنده جاریک هه ولیدن ناموزگاری مندا له کانیا ن بکن ، وه له هه له کانیا ن ناگادارییان بکنه وه ، شه گره شه مانه ش سو و دی نه بو ، شه وه ده بی له کات هدا په نا بؤ لیدان بب ، به م رجی لیدانیکی سووک بیت و له شوینانه ی نه دریت که ترسانکه و ئیشی زوری پینده گات)) .

نامه کات مندا ل که سایه تیبه کی باش و تومکه ی بؤ دروست بیی ، بویه پیویسته دایک و باوکان چنده جاریک هه ولیدن ناموزگاری مندا له کانیا ن بکن ، وه له هه له کانیا ن ناگادارییان بکنه وه ، شه گره شه مانه ش سو و دی نه بو ، شه وه ده بی له کات هدا په نا بؤ لیدان بب ، به م رجی لیدانیکی سووک بیت و له شوینانه ی نه دریت که ترسانکه و ئیشی زوری پینده گات)) .

ماموستا (تانیانیا به هرام) گو تی : ((به هیچ جوریک باوهر به لیدان نا که م هه ر په روره ده گردنی مندا لدا ، چونکه هه ر چنده توندو تیژی به کار به پیتر بیت شه وه ندی تر په روره ده گردنی مندا ل دوا ده که ویت ، بویه لیدان به هه له یه کی که و ره دانه نیم له په روره ده ی مندا لدا)) .

ماموستا (تانیانیا) له قسه کانی بهر دوا م ده بیت و ده لیت)) : لیدان ، هیچ کات تاکه ریگه نیبه بؤ په روره ده گردن ، به لکو قسه ی خؤش و رووخؤشی

ماموستا (کامه ران) ایش قسه ی خؤی هه بو : ((به هیچ شیوه یه کی باوهر م به لیدان نیبه بؤ م به سستی په روره ده گردن ، چونکه لیدان بو ته می کردنه شه وهک په روره ده گردن و تاکه ریگه ش نیبه ، من وهک ماموستا یه ک زور کم لیدان به کار ده هیتم ، ته نه شه کاتانه نه بیت که مندا له که م زور پیندگری له سه ر شتیکی نه گونجا ودا ده کات و کاتی شه وم نیبه رازی بکم به واز هینانی له و داوا کاری به ی)) .

خاتو و (شه ونم) یش وهک دایکیک جه خت له وه ده کات وه که پیویسته چنده جاریک مندا ل ناموزگاری بگریت و ناگادار بگریته وه شه گره نا لئی بد ریت ، بویه ده لیت : ((باوهر م به لیدان نیبه ، چونکه بؤی هه یه مندا ل له کاتی لیداندا توشی نه خؤشی دهورونی یا خود جهسته یی بیت ، بویه پیویسته چنده جاریک مندا ل کات له مندا له کانیا ن دهنه)) . ((به هیچ

۱- لیدان کاریگه ری خراب دروست ده کات له سه ر نواکه و تنی که شه گردنی مندا ل .

۲- لیدان هؤکاریکه بؤ شه وه ی مندا ل زور تووره بیت ، و ده بیته هؤی په روره ده گردنی مندا لکی شه رانگیز ، و به هر شیوه یه ک بیت شه مندا له ده یه ویت توله ی خؤی له دهوروبه ری بکانه وه کاتیک که گه وه ده بیت ، به تایبه ت دایک و باوک و شه که سانه ی که مامه له ی خرابیا ن له گه ل کرد وه ، بویه زور جار دیارده ی تاوان و خؤکوشتن و نری گردنی لیده که ویت وه .

۳- لیدان هؤکاریکه بؤ شه وه ی مندا ل متمانه ی نه مینتی به که سانی که ورتر له خؤی (دایک و باوک و که سانی دهوروبه ر) ، شه مه ش واده کات که جوری په و نه دیه کومه لایه تیبه کات لاوا ز بیت شه ، شه مندا له له کاتی که و ره بوو نیشتا نا تو انیت وه ک پیویست په یوه ندی له گه ل که سانی دهوروبه ر دروست بکات ، له که رپک و قوتابخانه و زانکو و شه شوینتی که کاری تییدا ده کات .

۴- خرابی مامه له کردن و لیدان واده کات که مندا ل هه ست بکات که که سیک نیبه پاریزگاری بکات و هه ست و سؤزو خؤشه و یستی پی به خؤش شه ، شه بؤشایه سؤز داریبه به دوا ی خؤی به جی دیلیت ، که پینا و یستیبه کی زور گرنکه له ژیا نی هه ر تاکیک .

۵- مندا ل به لیدان که سیک تر سنؤکی لیدر ده چی و بؤش شه حه ز ده کات هه موکات پاشه کشه له کاره کان بکات و پشت ده به سستی به که سانی دیکه .

۶- لیدان هؤکاریکه بؤ شه لژان و تیچوونی باری دهورونی مندا ل و توشوونی په چه ندین نه خؤشی دهورونی وهک دله را وکی و خه موکی و شتی دیکه .

له م ریپورتاژ ده دهر ده که و ی که به شتی هه ره زوری دایکان و باوکانی کورد له کاتی تووره بوون یان بؤ سه پانندی ده سه لاتی خؤیا ن لیدان به کار دینن ، ئیانی ئیسلامیش له کاتی پیویست و ته مه نی گونجا ودا ریگه ی به لیدان دا وه ، له گه ل شه و شدا دهوروناسان به هه موو شیوه یه ک لیدان رته ده که نه وه .

* در چووی به شی راگه یانندی په ایمانگای ته کنیکی هه ولیر ۲۰۰۹-۲۰۱۰

ده که م بر دیبه وه ، شه اوا هاوارم کرد له خؤشیا ن مندا له که م له خه و راپه ری زور تر ساو نه خؤش که و ت .

ویزرای شه وه ی خه لکانیکی به کچار ئالوده هه ن که به دؤراندنی هه لیزار ده کانیا ن بیتا قه ت ده بن ، و که سه انیکش هه ن برده وه و دؤراندنی هه لیزار ده کانیا ن لاسایه : (به دؤراندن و برنده وه ی هه لیزار ده که م هچ کاریگه ریبه کی له سه رم نابیت ، ده بیت پیوا خؤراگریت له به رامهر هه ر سه رنه که و تنیک له ژیا نیدا) شه مه رای فه رمانبه ریگه به ناوی (موخلیص خورشید) .

له کومه لگای کوردی و ابا وه که یاری تۆپی پی و سه یرکردنی بؤ ره گه زی نیره ، به لام ره گه زی میش له سه یرکردنی یاریبه کانی مؤن دیا ل بیبه ش نین : (من له هه ر یاریبه ک لایه نگیری شه وه هه لیزار ده ده که م که ده بیاته وه لایه نگیری هه لیزار ده یه ک نیم به ته نا تا کوتایی سه یری هچ یاریبه کم نه کرد وه تاقه تم نیبه به تایبه تی له شه ودا چونکه زو و ده خه و به یانی به خؤشکه کانم ده لیم کئ بر دیبه وه ده لین لای تۆ ، بویه هچ کارم تینا کات نه به برنده وه ی نه به دؤراندنی) شه وه رای (ریژین صالح ای که خویندکار بوو .

له کوتاییدا پیویسته بگوتری که مؤن دیا ل شه وه ندی خه لک به گریان دیننی و دلته نگیان ده کات شه وه ندی دلخؤشیا ن ناکات له به رنه وه ی (۳۲) هه لیزار ده ی به شداری مؤن دیا ل ته نه یه ک هه لیزار ده جامه که بهر ز ده کات وه هه ر وه کو یه کی تی تۆپی پی جی هانی (Fifa) رایگه یانوه بریاره مؤن دیا لی (۲۰۱۴) له به رازیل نه ختام بد ریت .

له و ریپورتاژ ده دهر ده که و ی که هانده ران هه مو یان چوار سال چاوه ری ده کن تاکو مؤن دیا ل شه ختام بدری ، ده لی ژماره یان یه کچار که م شه وانه ی تاکو تای مؤن دیا ل به دلخؤشی ده میتنه وه .

* در چووی به شی راگه یانندی په ایمانگای ته کنیکی هه ولیر ۲۰۰۹-۲۰۱۰

دوا : (شه گره یاریبه کان بهر ژو بیت شه و له مالی دراوسیکه مان له گه ل هاو ریبه کانم سه یری یاریبه کان ده که م ئینجا ریگه ده که وین له سه ر دیاری یان شیرناتی بی ده بی بده ن به هانده ری شه وه هه لیزار ده یه کی که ده بیاته وه ، شه گره هه لیزار ده که ی من بیاته وه گالته به لایه نگرانی هه لیزار ده کانی تر ده که م هه ندیک جار ده بیته شه رمان) .

(هاوکار جه مال) که مندا لیکه هاو ری یی (ئامانجه او) به یه که وه سه یری یاریبه کان ده کن هاوکار ده لی : (زؤره ی هاو ریگان له مال نیمه کؤده بنه وه ، هانده ری هه لیزار ده ی جیا جیا یین ، به برنده وه ی هه لیزار ده یه که ره یه که و ده لی هی من ده بیاته وه ده بیته هؤی رو ودانی شه ر له نیوانمان و له یه کتری تووره ده بین به لام دوا ی چنده روژیک ئاشت ده بیته وه)

(هه لمه ت سا بیری ته من (۲۰) سال به م جؤره کاریگه ریبه کانی خسته روو : (مؤن دیا ل کاریگه ریبه کی زور خرابی له سه رم هه بو ، له لایه ک به دؤراندنی هه لیزار ده که م زور بی تاقه ت و خه قه تبار بووم و له لایه کی تریش گالته و قسه ی هاو رییا نم به تایبه تی به موبایل تا وای لیه ات موبایله که شم بؤ ما و ی چنده روژیک دابخه م .

زور جار سه یرکردنی یاریبه کان بؤ ده بیته هؤی بیزارکردنی مال و مندا ل (یاسین عه زیز که سیکه خؤی وهر زشوا ن بووه باس له وه ده کات چؤن بلخؤشی خؤی دهر بریوه و بؤ ته هؤی ترساندن مندا له که ی : (یاسین عه زیز) به م جؤره ئامازه ی به کاریگه ریبه کان کرد ، (روژیکان به دیار یاریبه که وه بووم ، شه وه هه لیزار ده یه کی که من پشتگیری لی

دوا : (شه گره یاریبه کان بهر ژو بیت شه و له مالی دراوسیکه مان له گه ل هاو ریبه کانم سه یری یاریبه کان ده که م ئینجا ریگه ده که وین له سه ر دیاری یان شیرناتی بی ده بی بده ن به هانده ری شه وه هه لیزار ده یه کی که ده بیاته وه ، شه گره هه لیزار ده که ی من بیاته وه گالته به لایه نگرانی هه لیزار ده کانی تر ده که م هه ندیک جار ده بیته شه رمان) .

(هاوکار جه مال) که مندا لیکه هاو ری یی (ئامانجه او) به یه که وه سه یری یاریبه کان ده کن هاوکار ده لی : (زؤره ی هاو ریگان له مال نیمه کؤده بنه وه ، هانده ری هه لیزار ده ی جیا جیا یین ، به برنده وه ی هه لیزار ده یه که ره یه که و ده لی هی من ده بیاته وه ده بیته هؤی رو ودانی شه ر له نیوانمان و له یه کتری تووره ده بین به لام دوا ی چنده روژیک ئاشت ده بیته وه)

(هه لمه ت سا بیری ته من (۲۰) سال به م جؤره کاریگه ریبه کانی خسته روو : (مؤن دیا ل کاریگه ریبه کی زور خرابی له سه رم هه بو ، له لایه ک به دؤراندنی هه لیزار ده که م زور بی تاقه ت و خه قه تبار بووم و له لایه کی تریش گالته و قسه ی هاو رییا نم به تایبه تی به موبایل تا وای لیه ات موبایله که شم بؤ ما و ی چنده روژیک دابخه م .

زور جار سه یرکردنی یاریبه کان بؤ ده بیته هؤی بیزارکردنی مال و مندا ل (یاسین عه زیز که سیکه خؤی وهر زشوا ن بووه باس له وه ده کات چؤن بلخؤشی خؤی دهر بریوه و بؤ ته هؤی ترساندن مندا له که ی : (یاسین عه زیز) به م جؤره ئامازه ی به کاریگه ریبه کان کرد ، (روژیکان به دیار یاریبه که وه بووم ، شه وه هه لیزار ده یه کی که من پشتگیری لی

مؤن دیا ل کاریگه ری جیا جیا جیده هیلی

رپژده ی سه یرکه رانی مؤن دیا ل له م سالدا بهر زبوونه وه ی بهر چاوی به خؤیه وه دیوه

خؤمی ببه موه . (کاتی مؤن دیا ل له یازاره کان سه رقالی و په شیویه ک دروست ده بیت خاوه ن روکانه کان ناگاداری فرو شتی لاکانیا ن ناین بؤ نمونه ده چی کالایه ک بگری له لایه ک سه یری یاریبه که ده کات له لایه ک کالاکه ت بؤ دانه نی نا تو انی بؤ یه که ده قه سه یری یاریبه که نه کات تا

شه جامه ی هه موو چوار سال جارنک جیهان له چاوه رانی به ده ستنی تینا یایه

به برنده وه ی شه وه ندی خؤش حالم شیرینی دابه ش ده که به تایبه تی له ماله وه ، به لام به دؤراندنی به لامه وه شتیکی سرو شتیبه چونکه تۆپی پی جینی منمانه نیبه) شه م بؤ چوونی فه رمانبه ر (قاسم مه ولود ای ته من (۶۱) بوو .

(چه یدر جمعه ای ته من (۳۲) سال وهک هانده ریکی تۆپی پی وتی : (من وه کو فه رمانبه ریگ به برنده وه ی هه لیزار ده که م زور خؤش حال دهم به تایبه تی له قنواغی شانزه ی یاریبه کاند ، شه گره هه لیزار ده که م بیاته وه له خؤشیا ن یه ک پا که تی کینت به سه ر یه که وه ده کیشم) .

فه رمانبه ر (ئحه مه د محمه د ای ته من (۵۰) سال وه کو که سیک ی به ته من بیبه ش نیبه له سه یرکردنی یاریبه کانی مؤن دیا ل شه ویش به م جؤره ئامازه ی به کاریگه ریبه کان کرد : (به برنده وه ی هه لیزار ده که م شه وه ندی خؤش حال دهم کورته نامه بؤ دؤست و هاو رییا ن ده نیرم به لا م به دؤراندنی زور دلته نگ دهم و جاری و ا هه یه موبایله که شم داهه کم له دلته نگیان) .

هه روه ها مام (عوسمان ای ته من (۶۳) سال ده لیت : (من سه یری شه و یاریبانه ده که م که جلی یاریزانه کانیا ن زرده وه لایه نگیری هه لیزار ده یه ک ده که م که جله که ی زرده بیت چونکه حزبی پارتی رهنگی زرده ی هه لیزار دوه بؤ حزبه که ی وه خؤشم چه ندین ساله کار بؤ شه و حزبه ده که م و زؤم خؤش ده ویت بویه به برنده وه ی شه وه لیزار ده یه کی که جلی یاریزانه کانیا ن زرده شیرینی دابه ش ده که م و دلخؤش دهم به لام به دؤراندنی دلته نگ دهم و به هر جوریک بیت واده که م له بیر

ئا : ساکار که مال حوسین* مؤن دیا لی جامی جی هانی بؤ تۆپی ، شه خوله یه هه موو چوار سال جاریک له یه کیک له ولاته کان به به ژاری (۲۲) هه لیزار ده ، یه کی تی تۆپی پی جی هانی (Fifa) شه نجامی ده دا ، یه که م مؤن دیا ل که شه نجام درا له سالی (۱۹۳۰) بوو ، دوا ی شه مه هه موو (۴) سال جاریک مؤن دیا ل شه نجام درا وه ، ته نه سالی (۱۹۴۶) شه نجام نه درا هؤکاره که شی جه نگی دو وه می جی هانی بوو ، دوا ی به شداریکردنی (۲۲) هه لیزار ده ته نه یه ک هه لیزار ده کاسی زیرین به ده ست ده میتیت ، بؤ سالی (۲۰۱۰) شه شه پاله و انیتیبه له شه فریقایی باشوور شه نجام درا بؤ یه که م جار ، شه وه ی جینی باسکردنه مؤن دیا ل زؤرترین جه ما وه ری هه یه بؤ سه یرکردنی له هه موو جی هان که ته نه سه یرکردنی یاری کوتایی که له نیوان (ئیسپانیا هؤله ندا) شه نجام درا به (۷۰۰) ملیون که س خه ملیتراره ، له م سالیشتا ریژده ی بینه رانی تۆپی پی بهر زبوته وه بؤ (۵۰) % .

روژ هه لاتی ناوهر استیش بیبه ش نه بووه له بهر زبوونه وه ی ریژده که ، له گه ل زیاد بوونی ریژده که له هه موو جی هان چه ندین کاریگه ری جیا جیا له سه ر هانده ران جیده میتیت وه کو خؤکوشتن و لیک توره بوون و ... هه ت .

کورد ستایش له م کاریگه ریبه انه بی به ش نه بووه ، له م ریپورتاژ ده چنده بؤ چوونکی جیا جیا یانده ران سه باره ت به م با به ته ده خه یه روو : (شه وه هه لیزار ده یه کی خؤشم ده و ی

که رکوک و دهو روه ره که ی، حوکمی میژوو و ویژدان

تویژینه وهیه کی به لگه نامه ییه له باره ی دۆزی کورد له عیراقدا

نووسینی د. کهمال مهزه ره

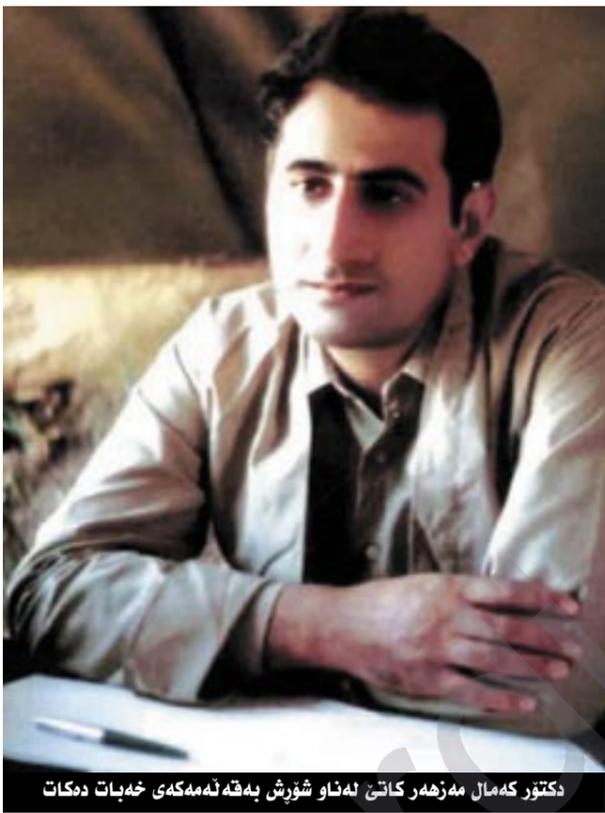
و: ستار باقی که ربم
پیدا چوونه وه: عه بدولر هه حمان
مه عروف

ئهو بارودۆخه ی که رکوک و دهو روه ره که ی وهک له به شه کانی دواتری ئه م لیکۆلینه وه تییبینی ده که یین. که تا دوا ی هه لیژاردنه وه ی فه یسه ل بۆ ماوه یه کی در یژ بهرده وام بوو.

گرتن گرتین روودا ی سیاسی که هاوکاتی حکومتی کاتی عیراق بوو. ئهو کۆنگره تایبه تییه ی قاهره بوو. که له چوار چیه ی کیشه کانی تر دا ره هه نده کانی کیشه ی کورد له عیراق و دوارۆزی باشووری کوردستان له لایه جیاوازه کانی، له وه شیاندا که رکوک و دهو روه ره که ی به شیه وه یه کی راسته وخۆ له چوار چیه وه یه کی فره وان و روژینان یاخود باسکران

که رکوک و دهو روه ره که ی له بهردم کۆنگره ی قاهره دا هه ر له گه ل کۆتایی هانتی چهنگی به که می جیهانی، خا که داگیر کرا وه کانی بن دهستی به ریتانیا نیش و کاره کانیان فره وان و زۆر په رۆش و بلاو بوو. ئه وه ش وای له هه نده ن کرد، که چاو دیزیه کی وردی ئامانجدا ری پشت به دیبلۆماسی به ستوو بکات. له به چه شدا ئه م فره وان بوونه ی له سه ر حیسابی ئه و ناوچانه ی روژه لات وه هات، که بۆ به که مجار ئه رکی به ر یوه بر دینان خرایه ئامیز به ریتانیه کانه وه. گو مانیشی ناو ی عیراق گرتن گرتینی ئه و ناوچانه ی پیکه هینا.

گواسته وه ی سیاسه ته داری چاو کرا وه و ژیر "نسن چه رچل له هه ردوو وه زاره تی چه نگ و ئاسمانی بۆ وه زاره تی داگیر کرا وه کان. به کی که بوو له و ریوشو ییتانه ی، که له نده ن بۆ چاره سه رکردنی ئه م هه لو یسته نوییه په نای برده به ر. به که م شت که ئه م وه زیری داگیر کاری به به ریتانیه بیر ی لیکر ده وه بریتی بوو له دانانی به شیکه تاییه ت به کاروباره کانی روژه لات ی ناوه راست، ئه که که شی دارشتی سیاسه تی به ریتانی بوو له و ناوچه که رمه (حساس) ه. که مکر دنه وه ی نه فه که کانی حکومتی به ریتانی له م ناوچه و به که م ئه رکیشه که چاو دیزی چاره سه ریکی خیرا ده کات، له به رانه ر بیئومه یدی له وه رگرتنی باج له به ریتانیا، ئه وه ی که به شیکه گه وه ی خه رجیه کانی زۆر و تیچوو ه کانی جهنگی به که می جیهانی که وتبووه سه ر شانیه وه. له م سۆنگه شه وه "چه رچل بیر ی له سازدانی کۆنگره یه کی تاییه ت کرده وه، تا وه کو به رپرسانی به ریتانی له ولاتانی روژه لات ی ناوه راست له نیویاندا عیراق تیایدا ئاماده ن، ئه مه و چه رچل با به تی دوارۆزی فره مانزه وایه تی له

دکتور کهمال مهزه ره کاتی له ناو شوڤش به فه لگه که ی خه بات ده کات

لیکۆلینه وه یه کی ساده خسته بهردم کۆنگره که له م کۆنگره یه دا شاندی عیراقی پیکه اتبوو له نویته ری سامی به ریتانی "سیر بیرسی کۆکس و مس بیل ی سکر تیزی روژه لات بۆ به ر یوه بر دنی ئی تیداب و راویژکاری وه زاره ته کانی دارایی، به رگری، ئاوه دانگرنه وه

که رکوک و دهو روه ره که ی، حوکمی میژوو و ویژدان به زمانه کانی عه ره بی، ئینگلیزی، تورکی و کوردی

و گواسته وه ی حکومتی کاتی، هه مه و ئه وانه به ریتانی بوون، هه روه ها وه فده که له دوو وه زیری عیراقی که وه زیرانی به رگری (چه عفه ر ئه له سه که ری) و وه زیری دارایی (ساسۆن سه سقیل) له خۆگرتن بوو پیکه اتبوو. ئه مه ش له به ر ئه وه ی ئه وانه هه ردوو کیان ئه نداسی راویژکاری بوون. سه باره ت به عیراقیش، ده وایه ئه م کۆنگره یه بریار له سه ر ئه م با به تانه ی خواره وه بدات: - به یوه نده ی ده وه تی عیراقی نو ئی - له لایه نی داراییه وه به به ریتانیا وه. - دیاری کردنی ئه وه ی که جله ی

ژماره "۱۰" له و راپۆرتی که ته رخان کرابوو بۆ کار و بریاره کانی کۆنگره باس له گفتوگۆکانی ئه م دانیشه تته ده کات (۲۰۱). ئه وه ی له م دانیشه تته دا تاییه ت به کوردستانی باشور" و هه ندی جاریش "باشووری کوردستان" و ئه وه ش که په یوه نده یه به که رکوک و دهو روه ره که ی له سه ر ئاستی ناوه خۆ و نیوه وه تی خودان گرتیه کی تاییه ته و تیشکیکی روون ده خاته سه ر زۆر له ره هه نده شاراره کانی پرس ی کورد له عیراق. وا له خواره وه ش هه ولده دین ئه وه ی له م کۆنگره ی قاهره تاییه ت به پرس ی که رکوک و دهو روه ره که ی هه یه، له رسته ی چه ند خالیکی سه ره کیدا کورتی بکه یته وه :-

۱- مامه له ی لیژنه ی سیاسی له گه ل کیشه ی کورد له ژیر روژشانی لیکۆلینه وه ی به یاننامه ی سیقه ر بوو" که ئی مپراتۆریه تی عوسمانی به پنی به نده کانی (۶۲ - ۶۴) مافی چاره ی خۆنووسینی دا به کورد، له سه ر ئه و بنه مایه ش پیشنیان کرا، که کوردی باشوور نه چه نه ژیر ده سه لات ی حکومتی عیراقی (۲۰۲). ۲- له ژیر روژشانی ئه وه ی پیشکه ش کرا، سیر بیرسی کۆکس جه ختی له وه کرده وه، که "پیش وه خت به ئه نجومه نی ده وه تی راکه یان بوو (مه به ست لینی حکومتی کاتی عیراقی بوو به سه رکردایه تی (عبدالرحمن النقیب)، که له ماوه ی ئه و سه اله ی کوردستان به پنی په یماننامه ی سیقه ر مافی هه لیژاردنی خۆی وه رده گرت (۲۰۳). خودی خۆی ناوچه کوردیه یه کان به ر یوه ده بات له نیویاندا که رکوک (۲۰۴). لیره وه سیر بیرسی کۆکس، مه به ست له ناوچه ی کوردی دیاری ده کات، کاتی ده لی: بریتیه له و ناوچانه ی که کورد زۆریه ی دانیشه تته که ی پیکه هینن، ئه وانیش هه ردوو

سه رکردایه تی کۆبوونه وه که ی ده کرد، به لام ئه نداسه به شاره کانی پیکه اتبوون له سیر بیرسی کۆکسی نویته ری مه ندوبی سامی به ریتانی له عیراق و مس بیل و کۆلۆنیل لۆرانس، که ئه وسه کاری راویژکاری بۆ وه زیری داگیر کاری بۆ کاروباری روژه لات ده کرد، له گه ل میژهر "بۆنگ ی شاره زا له کاروباری دارایی و میژهر نو ئیل ی شاره زا له پرس ی کورد و میژهر "پادکوک" سه ر په رشتیاری ریکخسته تی کاره کانی کۆنگره و سکر تیزی دانیشه تته کان. پاشکی ده لی: "قه تاح پاشا که تورکمانیکه

و خاوه نی ریزه له نیو کورده کان ئه وه به موته سه ریفی که رکوک دامه زینرا" (۲۰۵). با به تی ئه و شیوه فره مانزه وایه تی کردنی، که ده وایه "کوردکانی باشوور" وه رییگرن له به رده م جیقینکاران و روژینرا. میژهر بۆنگ باوه ری و ابوو که "ده وه تیکی کوردی په یوه نده یه به شیه وه یه کی راسته وخۆ به نویته ری سامی دابمه زینت و نه پاشکۆ و نه به شیک بیت له حکومتی عیراقی". له باره ی هه مان با به ت و له میانه ی پرس یاریک که چه رچل لینی کرد، میژهر نو ئیل به سیقه تی ئه وه ی تاییه ته نده له پرسه کانی کورد، ئاوا وه لاسی دایه وه، که کورد وایده بینن، ئه وه ی پینان درا وه. هه ر ئه وه بوو که له په یماننامه ی سیقه ر خواز یاری بوون" پتر وتی: کورد هه ز به Home Rule ده کن و ریگه ش له هه ر به رپر ساریه تیکی حکومتی عیراقی ده گرن" (۲۰۷). لیره وه چه رچل رووی ده می له لۆرانس کرد و پرس یاری له به اره ی کورد لیکر، ئه ویش به و سیقه تی، لۆرانس تاییه ته نده له پرسه کانی عه ره ب و شیلگیر بوونه تی و نزیگرتین به ریتانیه له ئه میر فه یسه ل، ئه وه ی له کۆنگره ی قاهره بریاری هه لیژاردنی بۆ ته ختی شاهانه یی له عیراق درا، له مه باره وه لۆرانس وه لاسی دایه وه، که به بۆچوونی ئه و کورد نه خریته ژیر سه ر په شتی حکومتی عیراقی عه ره بییه وه، به لکو له وه ش پتر، ته نانه ت ره خنه ی له بوونی دوو موته سه ریف له ناوچه که گرت، به کیکیان له مو سل و ئه ویتیش له که رکوک، هه روه ها پیشنیازی کرد "یکه موته سه ریف هه یی و پیویست ناکات شوینی میری کورد وه ر بگریت" به هاوشیوه ی میری پیشنیان کرا بۆ ته ختی عیراق (۲۰۸). دواتر مس بیل ره خنه ی له به کخسته تی هه ردوو موته سه ریفیه ته، که بۆ یک موته سه ریف گرت، جاریکی تر میژهر بۆنگ هاته وه قسه و ده ریخته، که تا ئیستا له باشووری کوردستان کات له باره بۆ هه لیژاردنه ناوخۆیه کان بۆ هه لیژاردنی ئه نجومه نی ناوخۆی هاوشیوه ی حکومتی کاتی عیراق بیت، به و مه رجه ی جیا بیت له و هه لیژاردنه ی که تاییه ت به ته ختی شاهانه یی له عیراق بریاری له سه ر درا وه. هه روه ها "باوه ری و ابوو، که پیویست به نارندی لیقی عه ره بی (۲۰۹) یا هیزی به ریتانی بۆ ناوچه ی کوردی ناکات، چونکه ده کردی له ریگه ی پیکه تانی هیزی کوردی تاییه ت ئاساسیل دابین بگریت" (۳۱۰). لیره دا چه ل هاته وه لام ووتی "من له گه ل ئه و پیشنیازه ریکه که م پیشنیازی میژهر بۆنگ، که ده توانی هاوکاری دارایی پیشکه ش به و سه رکرده کورده و ئه و داروه ستانه یان بگریت، که پتر کاریگرن و ئاسانگاری بازارگانی ناوه خۆ له چوار چیه ی ریکه و تینیک بۆ ئه و سه رکرده بگریت، که به پنی ئه و ریکه وه ته ریگه بگریت له تورکه (که مالییه کان) له جیه بیکردنی ئه و سیاسه ته ی، که زیان به به ر ژه وه ندیه کانی به ریتانیا له عیراق ده که یه نیت (۳۱۱).

به شی نۆزه هه م

ئه م بلاوگرا وه که به ره می شه وئوخوینی نووسه ران و لیکۆله رانی کورده، که "زرکار شیخانی، د. کهمال مهزه ره، عارف قوربانی، سامی قادر، محمده ئه محمه حوسمان و د. ئه محمه شریف عه لی" نه، به هیوانی له ژماره کانی داهاووی هه فته نامه ی به درخان خوینده وه ی تاییه تیان بۆ بکه یین.

بلاوگراوه ی نو ئی

سیانه ی دیوان

Uzer An eyewitness of the Anfal

سایه ی دیوان

نه فال

مصاحبه و ظلمات

سایه ی دیوان

Uzer An eyewitness of the Anfal

سایه ی دیوان

نه فال

مصاحبه و ظلمات

سایه ی دیوان

JIN

Azad Rojhilad

Mayan Xatûn:

Di sala 1874-an de tê dine, û Hevjina Mîr Êlî Beyê, û piştî mirina wî dibe serokê Êşîra Êzîdîya û di sala 1957-an de ji têmenê di 83 salî de dimre.

-Qedem Xêr: Sêrkeşiya têtgera azadî ya Lorîştan dike. Li himberî Şahê Îrane, û dil tê girtin û di sê sala zindane de dimîne û davî dimire.

-Gamziye Xatun: Hevjina El-Melîk El-Muzaffer Mahmudê, Serokê Hikumeta Hanê ye. û piştî mirina mêrê xwe hikumetê ew revê dibe.

-Sah Xatun: Li piştî mirina hikumdarê Bilîsê Emir Semseddîn, ew hikumdariye rêve dibe.

-Safiye (Deyfiye) Hatun: Ji Êşîreta Hêlebê ye, û piştî mirina bapîrê xwe El-Melîk Azîz Muhamud, ew nezi 6 mêha revê dibe.

-Fatma Xan: Nezî herêma Ravandûz jiyaye. Piştî mirina mêrê xwe dibe parlamentêr û gel Fîzîhdarî Mama, Pûra Helîme yên Êşîreta Qafûrusî û Qaha Nerkiya ya Êşîra Şîvan, himberî Osmaniya şêr dikin.

-Mah Seref Xan: Kêça pirênsa Erdelan Hûsrev xan û Ibin Muhammed axa ye. Di sala 1805-an de li dayîk bûye. Li Îranê, bi ilimê wejê tê nasîn. û 20 hezar bêyît nivîsandine. Li mixabin ji ber şêre navxû wînda bûye. Serokê Kurdistana Maanîf, 2 hezar bêyite dîvana wê de, kitaba bi nave (Dîvan-î Mah Şêref Xan Kurdistanî) di sala bêrî zayînê 1304-an de, piştî zayînê di sala 1884-an de çapxana Sûrevî, li Terhan hatiye çapkirin. Li kitabêk dijî ya wê, bi nave (Dîroka Kurdistana) e. û ser îdara Erdelan û têtçûna wê ye. û di sala 1848-an de ji miriye.

-Hayran (Mîran) Xan: Kêça Kerîm Han El-Dûnbelî ye. Li Bajare Nehçîvan tê dine. Li bajarê Urmîyê (Razaiye) ji jiyaye û piranî bi zimanê Farisî helbest nivîsiye. Lê zimanê, Tirkî û erêbî jî di zaniya.

-Sirriye Xan: Di sala 1814-an de li Amedê tê dine. û şairêkî bi nav û bange. û hêlbestên xwe Tirkî û Farisî nivîsine.

-Êysê Îsmed: Hêlbestên xwe yên yekêmin zimanê Farisî gotinê û nivîsine.

dibêje; (Ya Rebbî, li şûna ku tê ez jin bi aniyama dûnyayê, tê ez wek kevirekî bi aniyama çêtir bû.) dide diyarkirin.

Dî rojame ya îro de mixabin ev yek hatine berovajîkirin û jiyana seqet, behest, giyan û ruh maye. ji roja ku dayîka Hewa sêw xwarî. (Sêw weke sembola zanistê tê dîtin, ango zanebûn, têtgiştin) û gunehê ve dikişînin, hemû neviyên wê ji aliye xwedayên moderin ve têt cezakirin.

Xwediyên moderan dibêjin, anko mêr, sistema desthilatdariyê, mêtîni geriyê, sistema înkâr û tîne hesabandinê. Ji xwe balkêşe ku dema mirov, li baweriya olên yek xwedayî giştî temaşe dike, mu dibîne ku bingeha baweriya xwe ji heman çîrokê digrin. Ango, hewa ji perasûyê Adem çêbûye, Sêva qedexa xwariye û gunehê mezin kiriye. Bi vê çîrokê nîrx û pîrozîya dayîkê hatiye înkarkirin. Ked û berhemên

Bi hatina îslamê re statûya jina kurd têt gûhertin. jina kurd, ji hemû jinên cîhanê cûdatirin, ji ber kû ji sê aliyan ve hatiye çewilsandin. **1-ji aliye sistemê ve. 2-Ji ber ola islama. 3-ji ber kû di civkê de mêr desthilate.**

Lê hertim di nava civaka kurd de ciheke yê jinê yê cûda û pîroz hebû. Lê hatina îslamê re ev pîrozî ji dest diçe. Ji hizir bigre heya cil û bergên wan hatin gûhertin. Ketina îslamê ya kurdistanê re tore, çand, kewnesopî û edetên wan jî gûhert. Mafê jinê yê gotin û axaftinê jî jê têt sitandin. Sitatûya nû ya jinê, bi îslamiyet û Hz. Mihemed bi dest dixê, her çend ji çanda

bavikanî ya qebîleyên çolê çêtir be jî di cewherê xwe de çanda îbraniyan esas wergirtiye. Sitatûya jinê ya baş bi şiklê xwe giştî di dema Hz. Dawûd û Silêman de çibe, di dema Hz. Mihemed de jî heman tiste. Wekî: Dîsa pir zewacên bi armanca siyasi û jiyaneke têt de zêde bi cariyê, rewê têt qebûlkirin. Her çend zewac bi çar jinan hatibe bi sinorkirin, ji cewher naguheraye. Têtgiştina Hz. Mihemed ya evînê jî balkêşe. Di temenê xwe yê pêncî salî de bi Hz. Êyse ya 9 salî re evînê dijî û ev eleqeya wî ya zêde ji bo jinê eşkere dike. Em dibînin ku timî pesnê jina xweya yekêmin Xetîceyê dide û ev jî qîmet dana wî ya jinê nîşan dide. Bi giştî li hemberî jinê bi hestiyarî tevdiqere. Lê sazîya heremtî û cariyetî ya li pey xwe dihêle ji aliye tebeqeyên dewletê yên pişt re têt, pir xirab têt bi karanîn. Hz. Êyse, ji ber ku piştî wefata Hz. Mihemed, tevî şere îqtidarê yê nav bera xelîfeyan dibe û wenda dike. Wê qîmeta jinê bi eşkere, mezin hîn dibe û

jinê hatine dizîn. Dîroka bi lanet hatiye nivîsin ku îro mirovatî seqet hatiye hiştin. Ji ber mirovatî ji rih û qûrmên xwe hatiye qutkirin, hişariyê li jêdera xwe tîne, pîrozîyên xwe herimandiye, civakek nexweş, har, neyarê cewherê xwe, kujer, bêrêz çêbûye. Rêza li hember dayîkê çawa wînda bûya, rêza ji xwezayê re jî nemaye. Her tiştên pîroz bûne qurbanên berjewendiyên serdestiyê. Lewma di sedsala 21-an de dijîti kuştin, talan, dagirkerî, mêtîngerî, taciz, tecawîza li ser jinê bûne tiştên ji rêze. Yê li hember van berjewendiyên mirov kuj derdikevin terorist, xayîn têt dîtin û têt sizakirin. Lê ji aliye din ve patronên xwediyên sistema ku ev yek kirine çarenûsa mirovatiyê, ango xwedayên moderin her weke ku rizgarkerên mirovatiyên ne li ser dikeyên xwînê bi çepikan têt pêşwazîkirin. Bêyî ku ez li ser mîjarê tiştêkî zêde bikim, ka werin em nînakên sûsret yên ser tûnd û tijiyên kurdistanê rû dayîn temaşe bikin.

RAPORTÊN SER TÛND Û TIJIYÊ

1-Mafên mirovan a Hikumeta Herêma Kurdistanê, raporteke xwe ya sala 2008-an de ragahand ku, di Herêma Kurdistanê de 117 deh jin hatinê kuştin û 333 ê jinan jî, ji ber şewatê canên xwe ji dest dane. Wezarata mafên mirov dide diyarkirin ku, ji 117 jinên ku hatine kuştin, li Hewlêre: 52 jin, li Sileymaniye: 43 ê jin, li Dihokê jî 22 jin dide dest nişankirin.

2-Rêveberiya Şopandina tûndiya li ser jinan, ya ji hêla wezarata navxweyî hatî vekirin, heta niha 6 (şêş) şax û 4 (çar) ofîs vekirî. Di nezikî 400 sed karmend û efsere rêveberiyê de kardikin. Daye diyarkirin ku, tûnd û tijiya li hemberî jinan her diçe zêde dibe got; 3 hezar û 892 doz ji aliye jinan ve hatine tomakirin daye destnişankirin.

3-Dîsa gor lêkolîneyekî, li herêma kurdistanê,

dike ku, jî sedî 74-en jinên li herêma kurdistanê kar dikin rastî dest avetina mêran hatine, û jinên kar dikin ji ber kincên xwe, ji aliyan mêran ve rastî astengiyên têt got: Li ber dewamiya îstatîka de, jî sedî 77-an jinan rastî destavetînê hatine û ji malbatên xwe vêtartî hiştine. Ji sedî 83-ê jî ber ku, wan destavetînê qebûl nekirine, ew ji kar hatine dûr xistin. Ankêt bi hezar jinên karmed re hatiye kirin. 29.12.2009

5-Komeleya Ciwanên kurdistanê (KYED) raporta xwe ya ku, di sala 2009-an de bal kişandiyê ser girtiyên jinên girtîgehên li herêma kurdistanê, û 459 jin tomakiriyê, li gor bajarên: li Hewlêre: 75, Sileymanî: 305, û li Dihokê jî 76 jinan. Berdewamiya raportê de bal dişikîne ser fuhuşa ya li wan bajarên. û got; 45 grûbên çête fuhuşê, û 353-ê jin jî fuhuşê dikin hene. Li gor bajarên, Hewlêre: 19 deh grûbên çête fuhuşê û 108 jin, li Sileymanî: 17 deh grûbên çête fuhuşê û 125 jin, li Dihokê jî 9 grûbên çête fuhuşê û 120 jinê fuhuşê dikin hatine tomakirin û jinên fuhuşê dikin jî; Piraniya wan Kurd, Ere, Sînî, Bengladeş û Endonizî ne daye diyarkirin.

BAKÛRÊ KURDISTANÊ

1-Li gorî îstatîkê mudiriyeta Ewlahiya Polîsê Tirkîyê, Di sala 2009-an de 81 bajarên wan de hezar û sed (1100) bûyerên kuştina jina pekhatiyê û ji van 322 dî buyer ji bi hêceta (NAMÛSÊ) hatine kuştin.

2-Komeleya Alîkarkirina Hikûkî ya li himberî (Binçav de Destavetîn û têtewîz û Cinsî) ya bi pişgiriya Av. Eren Keskin dike, raporta xwe ya di sala 2006-an de daye diyarkirin ku, 222 jinên ser lédana wan kirine, û ji van ser lédana 60 kes têtewîz, 2 dî întihar, kêça têtmenê wê 14 deh salî bi sêdema têtewîzê bi hela xizmê xwe û bi hêceta (NAMÛSÊ) hatine kuştin û yek jin ji cihê karxanê hatiye têtewîz kirin. Bi rêka destavetîna bi dare zorê dî fuhuş, bi rêka rêvandine destavetîn 11 deh, bi rêka ragehindinê yek, ji ber îşkence bin çawe da ji 8 jinan zarokê xwe xistine. Yê malbatî hatî îşkence kirî: 7, yê bi rêka têtewîzê hemlê mayî: 4 hatiye tomakirin. Dîsa destnişan dike ku, piraniya wan jinan jî kurdin û bi hela lêşker û polîsên tirka ve hatine kirin hatiye tomakirin.

3-Raporteka dijî ya Odeya Ticaretê ya li Enqarê ye. Li îstatîka xwe ya di sala 2004-an de, ya derheqê jinên xwe firoş û karxanê xwe firoş de dide diyarkirin. Ku li Tirkîyê giştî: 56 karxanê laşên firoş hene, û têtde ji bi fermî sê hezar (3000) jin kar dikin. û lê yê ne fermî re dihehejê sed hezarî. Ji wan sedî 30 mêrên wan, sedî 10 bavê wan, sedî 3 yên wan ji bi

rêka dayîk û birayên wan wa difroşîne.

Dê werin ji ber van sosretê matmayî nemînin. Di aliyeke de jin dayîkê, hezkiriyê, destgirtiyê, evindare, ji aliye din ve jî, di bin nave (NAMÛSÊ) de têt kuştin, şewitandin, recim kirin, îşkence kirin. Lê ji aliye qaşo xwedî namûsan ve jin rastî taciz û tecawîzê, dimîne, li kerxaneyan têt kirin û firotin. Yanî bi berdêl û qelên ji aliye bav, bira, xizmên xwe yên ku pir bi namûsin ve têt firotin. Bi cezayê herî mêzin pir jiniyê. Di hemû qadên civakê de weke amûrekî têt bikaranîn. Lê hasten wê, ramana wê, heta bedena wê dile di destê serdestan da ye. Bê nasname, ziman, weke koleyên sedsala navîn têt dîtin û bikaranîn. Gelo kur, bav, bira, mam, xal, destgirtî, mêr, evindar, bi giştî mirovê baş ma para têt ji dive çîrokê de nine...? Ger tu ji xwe hez dikî, nîrx didî xwe, xwe bi rûmet dizanî, xwedî wîjdan û exlaqî, ma ne pêwîste ku ti jî, ji van kiryanên ku kirêt dikere bêjî bese..!

Dive em çîroka OEDIPUS ji bîr nekin. Oedipus, di temenê xwe yê piçûk de ji lêla Dê û Bavê xwe sêwî dimînê û bi lêla hin mirovên din wî mêzin dikin. Li rojekî Dê û Bavê xwe dibîne, ev dîtin tirajîkê, bavê xwe dikujê û Dê ya xwe re diraze. Dema fer dibê ku mirovê kuştî bavê û ya pêre razayî jî Dayika wî ye. Xwe sêdard dibîne û xwe siza dike. Çîrokê de em dibînin ku bûyer, Oedipus dibîne û rastî jî tiştêkî karibê bike tîne jî, lê ji bûna civakê em nikarin heman tiştê bejin, ji ber ku civak ne mecbûre bi xeletiyên re, xeletî bike, we deme ya civakê dibe tercîhê, bûyer têt Oedipus dibîne, lê dîsa xwe sêdard dibîne. Civaka sêdard ew xwe wekî mecbûrî dihesibîne...? Lê civak sêdare...? Oedipus, dema rastiya çîrokê ferdibê, çavê xwe di derxe. Lê mixabin, hejî pêwîstiya civaka kurd çavan heye...? Ji bûna ku karibê wan rastiya bibîne.

ÇAWKANÎ:

- 1-Dîroka Îslamê de Jina Kurd. Nivîskar: Muhammed Hayrî Yusuf
- 2-Ji berê Heya Niha Jina Kurd Nivîskar: Mehmed Bayrak
- 3-Navdarên Kurd û Kurdistanê Nivîskar: Mehmed Emîn Zekîbas
- 4-Navdarên Kurd Nivîskar: Nevin Gungur
- 5-Rûye Girtî yê Hewayê Nivîskar: Neval El-Saddewî
- 6-Tesniyê Nivîskar: Fatmagul Berkan

pişka (2) u kotaiy

